

VIHTI

TILINPÄÄTÖS 2017
VIHDIN KUNTA

I	TOIMINTAKERTOMUS	3
1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	3
2	VIHDIN KUNNAN HALLINTO	4
2.1	LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO	4
2.2	VIRANHALTIJAORGANISAATIO	5
2.3	KUNNAN HENKILÖSTÖ	6
3	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	7
3.1	YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	7
3.2	KUNTATALOUDEN YLEISET NÄKYMÄT	8
3.3	VIHDIN KUNNAN YLEINEN KEHITYS	10
3.4	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ	14
3.5	YMPÄRISTÖTEKIJÄT.....	16
4	SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN.....	17
4.1	SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN VIHDIN KUNNASSA	17
4.2	KUNNANHALLITUKSEN SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	18
5	TULOKSEN MUODOSTUMINEN	19
5.1	TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	19
5.2	TULOSLASKELMAN TUOTOT	20
5.3	TULOSLASKELMAN KULUT	23
5.4	TOIMINTAKATE JA VUOSIKATE	25
5.5	TILIKAUDEN TULOS JA YLIJÄÄMÄ.....	25
6	TOIMINNAN RAHOITUS	26
6.1	RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT.....	26
6.2	TASE JA SEN TUNNUSLUVUT.....	28
6.3	KOKONAISTULOT - JA MENOT.....	31
7	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	33
7.1	KUNTAKONSERNIN RAKENNE	33
7.2	OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	33
7.3	KUNTAKONSERNIN OHJAUS JA SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	35
7.4	ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	36
7.5	KONSERNITULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT	37
7.6	KONSERNIRAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT	38
7.7	KONSERNITASE JA TUNNUSLUVUT	39
8	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	42

II	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	43
1	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	43
1.1	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	43
1.2	TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	83
1.3	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	84
1.4	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	91
1.5	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA.....	92
III	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	94
1	TULOSLASKELMA.....	94
2	RAHOITUSLASKELMA.....	95
3	TASE	96
4	KONSERNITULOSLASKELMA.....	98
5	KONSERNIRAHOITUSLASKELMA.....	99
6	KONSERNITASE	100
IV	LIITETIEDOT.....	103
1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	103
2	TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	105
3	TASEEN LIITETIEDOT	111
4	VAKUUTUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	120
5	HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	124
V	LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	127
1	TILAPALVELU.....	127
VI	KUNNANHALLITUKSEN JA KUNNANJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET	130
VII	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	131
VIII	TILIKIRJALUETTELO	131
IX	VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS – LIKELAITOKSEN TASEKIRJA.....	133

I TOIMINTAKERTOMUS

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Suomen talous jatkoi vuonna 2016 alkanutta kasvu-uraa ja bruttokansantuote kasvoi 3.1 prosenttia. Kansantalouden kasvua tukivat ulkomaan viennin lisääntyminen, yksityisten talouksien lisääntynyt kysyntä sekä yritysten investoinnit. Talouskasvu heijastui kunnan verotilityksiin, jotka ylittivät arvioidun ja mahdollistivat muutettua talousarviota paremman tuloksen. Myös kunnan työllisyystilanne kohentui vuoden aikana merkittävästi työttömyysasteen pudotessa 10 prosentista 8,1 prosenttiin. Vihdin positiivinen väestökasvu jatkui, vaikka käytettyjen ennakkotietojen mukaan kasvu jäikin asetetusta 1,5 prosentin kasvutavoitteesta. Tulevina vuosina Vihdin tuleekin yhä enemmän panostaa kunnan ja kuntalaisten saaman palvelun kehittämiseen, jotta Vihti voi lisätä omaa kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta.

Vuoden 2017 aikana valmisteltiin kunnan uutta strategiaa sekä hyväksyttiin siihen liittyvä uusi brändi. Näiden on tarkoitus antaa pohja ja kasvot kaikelle tekemiselle, mitä kunta tulee jatkossa tekemään. Tilikauden aikana kunnassa otettiin käyttöön sähköinen lupakäsittely sekä tehostettiin koulukuljetuksia ottamalla omaksi toiminnaksi koulukuljetusten reittisuunnittelu. Kertomusvuonna aloitettiin monen kunnan kannalta merkittävän asian valmistelu. Näitä olivat esimerkiksi joukkoliikenteen palvelutason ja järjestämistavan uudistus, Etelä-Nummelan investointihankkeen suunnittelu sekä maapoliittisen ohjelman ja rakennusjärjestyksen päivittäminen. Edellä mainitut asiat tulevat päätettäväksi vuonna 2018.

Merkittävimpinä investointeina voidaan mainita Palman Tieto-Taito-Keskuksen hankkiminen kokonaisuudessaan kunnan omistukseen, Nummelanharjun koulun remontin valmistuminen sekä Vihdin Kirkonkylän Campuksen rakennustöiden käynnistyminen.

Tilikauden ylijäämäksi vuonna 2017 muodostui 5,1 miljoonaa euroa. Kunta onnistui vuoden aikana tarkentamaan toimintansa taloudellista ennustettavuutta ja muutokset tulokseen syntyivät lähinnä toimintakatteen alapuolisista eristä. Verotilitykset olivat yli 4,1 miljoonaa euroa ja valtionosuudet 0,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suuremmat. Kunnan nettoinvestoinnit olivat noin 8,7 miljoonaa euroa. Vahvan tilikauden tuloksen ja maltillisen investointitason ansiosta kunta onnistui lyhentämään lainakantaansa 3,7 miljoonalla eurolla ja asukaskohtaiseksi lainakannaksi muodostui 2 751 euroa/asukas. Vihti tarvitsee jatkossakin ylijäämäisiä tilinpäätöksiä, jotta pystymme rahoittamaan investointimme ja hidastamaan velkamäärän kasvua.

Kiitän henkilökuntaa ja luottamushenkilöitä hyvin sujuneesta yhteistyöstä vuoden aikana. Tahdon kiittää myös valtuustokauden vaihtuessa valtuustosta pois jääneitä poliitikkoja sekä eläkkeelle jäänyttä vs. kunnanjohtaja Hannu Nummelaa pitkäjänteisestä työstä kunnan eteen.

Vihdissä 7.3.2018

Sami Miettinen
kunnanjohtaja

2 VIHDIRIN KUNNAN HALLINTO

2.1 LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

KUNNANVALTUUSTO	PJ Varpu-Leena Malmgren (1.1-31.5) Eerikki Viljanen (1.6-)	I VPJ Risto Salmi (1.1-31.5) Erkki Aronen (1.6-)	II VPJ Tiina Noro (1.1-31.5) Kim Lehtola (1.6-)
KUNNANHALLITUS	PJ Tuija Sundberg	I VPJ Anu Rajajärvi	II VPJ Kari Viherkanto (1.1-31.5) Sari Metsäkivi (1.6-)
TARKASTUSLAUTAKUNTA	PJ Mike von Wehrt (1.1-31.5) Mikko Lasanen (1.6-)	VPJ Markku Eurajoki (1.1-31.5) Tapio Pulkkinen (1.6-)	
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	PJ Ritva Sallmén (1.1-31.5) Martti Palojärvi (1.6-)	VPJ Hanna Jokela	
LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA	PJ Kari Viherkanto (1.6-)	VPJ Janne Ripatti (1.6-)	
KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA	PJ Laura Syrjälä (1.6-)	VPJ Ida Välimaa (1.6-)	
KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA	PJ Kim Lehtola (1.1-31.5) Mike von Wehrt (1.6-)	VPJ Arvo Keskinen (1.1-31.5) Kai Viherkanto (1.6-)	
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	PJ Jarmo Hynnälä (1.1-31.5) Jouko Lindfors (1.6-)	VPJ Erkki Jokela	

Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat

Tilivelvollisiksi toimialoillaan on määritelty seuraavien toimielinten jäsenet: kunnanhallitus, keskusvaalilautakunta, lasten ja nuorten lautakunta, kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta, kaavoitus- ja tekninen lautakunta, ympäristölautakunta ja sen jaostot ja vesihuoltolaitoksen johtokunta sekä seuraavat viranhaltijat: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja, tietohallintojohtaja, ruokapalvelupäällikkö, sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja, tekninen ja ympäristöjohtaja, vesilaitoksen johtaja, tilapäällikkö, kaavoituspäällikkö, katupäällikkö, johtava rakennustarkastaja ja ympäristöpäällikkö.

2.3 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2017 lopussa 1 150 (v. 2016 1 139) työntekijää ja käyttötalouden henkilöstökustannusten kokonaismäärä oli 45,5 (v. 2016 46,3) miljoonaa euroa. Strategiakaudelle 2014 - 2017 asetettu tavoite henkilöstökustannusten kasvun pysäyttämistä on onnistunut, sillä henkilöstökustannukset ovat olleet joka vuosi edellistä alhaisemmat koko tarkastelujakson aikana. Strategiakauden ensimmäisenä vuotena 2014 henkilöstökustannusten säästö oli 1,6 %, vuonna 2015 2,1 %, vuonna 2016 1,35 % ja vuonna 2017 1,81 %.

Henkilöstöresurssoinnin alueella merkittäviä muutoksia ei vuoden 2017 aikana tapahtunut. Vakinaisen henkilökunnan väheneminen 24 henkilölle edellisestä vuodesta selittyy enemmän vuoden vaihteeseen sattuneiden työpaikan vaihdosten ja käynnissä olevien rekrytointien kautta kuin pysyvillä muutoksilla henkilöstömäärässä.

Työhyvinvoinnin alueella yleisesti mittarina käytetty sairaspöissaolat/työntekijä/vuosi näytti vuonna 2017 oikein hyvältä, sillä sairaspöissaolat/työntekijä vähenivät edellisestä vuodesta peräti 2 päivää/työntekijä. Sairaspöissaaloja/työntekijä oli vuonna 2017 yhteensä 14,9 kalenteripäivää (v. 2016 16,9). Diagnoosiryhmittäin tehdyllä seurannalla voitiin todeta, että suurin vähennys tapahtui tuki- ja liikuntaelinsairauksien ryhmässä. Sen sijaan mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden ryhmässä tapahtui päinvastainen muutos, siellä sairaspöissaolat lisääntyivät. Myös sosiaalisen pääoman mittaustuloksen heikentyminen edellisestä mittauskerasta kertoi samaa viestiä henkisen hyvinvoinnin huononemisesta. Sosiaalisen pääoman mittauksen keskiarvo putosi 4,03:sta 3,95:een (maksimitulos 5). Myös vaihtuvuuden lisääntyminen 7,3 %:sta 8,5 %:iin on huolestuttava suunta.

Nykyisen henkilöstöjärjestelmän haasteena on se, että mm. edellä mainitut sairaspöissaalo- ja vaihtuvuus-tiedot saadaan hyvin jälkijättöisesti ja niiden saaminen vaatii erittäin paljon käsityötä. Syksyllä 2017 käynnistettiin työ uuden henkilöstöjärjestelmän käyttöönottamiseksi. Uuden järjestelmän avulla pyritään yksinkertaistamaan toimintaprosesseja, tuomaan välineitä mm. työkykyjohtamiseen ja saamaan ajantasaista raportointitietoa henkilöstön tilasta johtamisen tueksi. Vuosi 2018 näyttää varmasti myös suunnan sille, miten sote- ja maakuntauudistus tulee vaikuttamaan kuntaan ja kunnan toimintoihin. Henkilöstön osalta muutos koskee suoranaisesti noin 15 tukipalvelutehtävissä olevaa työntekijää. Vaikka muutoksella tuleekin olemaan suuri merkitys sekä kuntalaisille että siirtyville työntekijöille tulee hallinnollinen muutos olemaan Vihdissä merkittävästi pienempi kuin melkein kaikissa muissa Suomen kunnissa.

3 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

3.1 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen mukaan maailmantalouden kasvu on ollut laaja-alaista vuonna 2017 ja ostovoimakorjatun bruttokansantuotteen kasvu on ollut noin 3,7 prosenttia. Erityisesti euroalueen näkymät ovat vahvistuneet vuoden 2017 kasvun ollessa euroalueen 28 maassa keskimäärin 2,8 prosenttia. Talouskasvun kiihtymisen myötä myös maailmankauppa on piristynyt ja kasvaa nyt selvästi bruttokansantuotetta nopeammin eli ennusteiden mukaan noin 4,5 prosenttia vuonna 2018. Maailmantalouden kasvun taustalla vallitsee kuitenkin kasvava epävarmuus, jonka ovat aiheuttaneet poliittiset jännitteet, protektionismi ja löyhä talouspolitiikka.

Suomen bruttokansantuote kasvoi 3,1 prosenttia vuonna 2017 ja kasvun ennustetaan hidastuvan 2,4 prosenttiin vuonna 2018 ja 1,9 prosenttiin vuonna 2019. Vuoden 2017 talouskasvua ovat tukeneet viennin kasvu, yksityisen talouden kysyntä sekä yritysten investointien kasvu. Viennin kasvua ulkomaille ovat lisänneet kansainvälisen talouden aiemmin arvioitua paremmat näkymät ja euroalueen investointien vilkastuminen. Kilpailukyky sopimus on parantanut myös Suomen kustannuskilpailukykyä, ja tuotannollisten investointien lisääntyminen kohentaa edelleen viennin kasvuedellytyksiä. Yksityisen kulutuksen kasvua ovat auttaneet ansiotason kasvu ja työllisyystilanteen parantuminen – edelleen huolta lisää kuitenkin yksityistalouksien velkämäärän kasvu. Yritysten luottamus talouteen on lisännyt tehtyjen investointien määrää, toimialoista etenkin teollisuustuotanto on vahvistunut merkittävästi. Vuosien 2018 ja 2019 kasvun hidastumisen taustalla on yksityisen kulutuskysynnän heikkeneminen, viennin kasvun hidastuminen sekä yksityisten investointien vähentyminen – ennustejaksolla talouskasvu painottuu kuitenkin enemmän tuottavuuden kasvuun kuin työpanoksien lisäämiseen.

Taloukskasvusta huolimatta työllisyys on kohentunut suhdanteisiin nähden maltillisesti. Osasy tähän voi olla työvoiman kohtaamattomuus sekä talouskasvun rakenteellinen muuttuminen, jossa työpanoksen tarve on aiempaa pienempi. Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan työttömyysaste oli joulukuussa 2017 8,4 prosenttia, kun se oli vuosi sitten 7,9 prosenttia. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan työttömyys laski kuitenkin kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien alueilla vuoden takaiseen verrattuna – työttömien työnhakijoiden määrän laskiessa 17,5 prosenttia. Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön laskentatavat sekä lähdeaineistot poikkeavat toisistaan. Tämä selittää näiden tilastojen eroavaisuutta.

Julkisen talous on painunut viime vuosikymmenen lopulla syvästi alijäämäiseksi. Talouskasvu tulee lisäämään valtion ja kuntien saamia verotuloja, jotka parantavat julkisen talouden asemaa, mutta eivät riitä yksistään korjaamaan rakenteellista epätasapainoa. Julkisyhteisöjen velka kääntyi laskuun suhteessa bruttokansantuotteen nopea kasvu alentaa velkasuhdetta, ja velkasuhde näyttäisi painuvan hieman 60 prosentin alapuolelle vuonna 2019. Kun talouskasvu hidastuu ja ikäsidonnaisten menojen kasvu jatkuu, velkasuhde uhkaa alkaa kasvaa uudelleen ensi vuosikymmenellä.

3.2 KUNTATALOUDEN YLEISET NÄKYMÄT

3.2.1 Kuntatalouden yleinen kehitys

Vuoden 2017 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden vahvistumista, mutta nykyisestä vahvistumisesta huolimatta kunnissa tulisi pystyä tekemään yhä enemmän rakenteellisia muutoksia, jotka tukisivat kuntien taloutta myös matala suhdanteissa. Etenkin kuntien vuosikatteiden vahvistamista tulisi jatkaa, jotta lainakan- nan kasvua pystyttäisiin hidastamaan. Vuosikatteen vahvistumista tukisi, jos kuntien käyttämät poistoajat pystyttäisiin vakioimaan – tämä lisäisi myös kuntien vertailtavuutta. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti Suomen kunnissa vuonna 2017 oli 19,90 prosenttia kun vastaava prosentti oli aiemmin 19,85 prosenttia. Vuonna 2018 keskimääräinen painotettu tulovero on 19,86 prosenttia.

Tilastokeskuksen keräämien ennakkotietojen mukaan vuonna 2017 Manner-Suomen kunnissa toimintakat- teet vahvistuivat edellisvuodesta 0,2 miljardia euroa eli noin prosentin ja olivat kokonaisuudessaan -28,2 mil- jardia euroa. Toimintakatteiden vahvistumisen takana oli toimintakulujen laskeminen 2,1 prosentilla. Toimin- takulujen laskuun vaikuttivat todennäköisesti perustoimeentulotuen siirto Kelaan sekä kilpailukykyso- pimuk- sessa tehdyt ratkaisut. Toimintakatteen vahvistumisesta huolimatta Manner-Suomen kuntien toimintatuotot laskivat noin 5,9 prosenttia. Kuntien valtionosuudet vähenivät edellisvuoteen verrattuna 3,3 prosenttia, ollen 8,5 miljardia euroa ja kuntien verorahoitus kasvoi kaksi prosenttia, ollen 22,4 miljardia euroa. Yhteenlaskettu kasvu valtionosuuksien ja verotilitysten osalta oli noin 0,5 prosenttia edellisvuoteen nähden. Kokonaisuudes- saan kuntien vuosikatteet vahvistuivat noin 18,6 prosenttia edellisvuodesta ollen yhteensä noin 3,2 miljardia euroa. Vuosikatteen vahvistumiseen vaikuttivat erityisesti verotulojen kasvaminen sekä kuntasektorin mal- tillinen menojen kasvu. Kunnista yhteensä 7 arvioi vuosikatteen jäävän negatiiviseksi, kun vuoden 2016 tilin- päätöstietojen mukaan negatiivinen vuosikate oli 14 kunnalla.

Vuosikate kattoi kuntien poistoista ja arvonalentumisista 149,79 prosenttia ja investointimenoista yhteensä 92,9 prosenttia. Yhteenlasketut Manner-Suomen kuntien tilinpäätösennusteet olivat noin 1,183 miljardia eu- roa ylijäämäisiä. Manner-Suomen kuntien poistot ja arvonalentumiset kasvoivat yhteensä 1,1 prosenttia ja investointimenot vähenivät yhteensä 0,6 prosenttia.

Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2017 lopussa 15,992 miljardia euroa. Laina- kanta pieneni edellisvuoteen nähden 0,6 prosenttia. Aasukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli 2 921 euroa, kun vastaava luku oli edellisvuonna 2 938 euroa. Vuonna 2018 kuntien ja kuntayhtymien velkataakan ennustetaan kasvavan.

3.2.2 Kuntatalouden verotulokehitys

Kuntaryhmän jako-osuus verovuoden 2017 ansio- ja pääomatuloveroista suoritettavista tilityksistä on 62,17 prosenttia. Jako-osuus kasvoi aiemmin käytössä olleesta 61,04 prosentista. Kuntaryhmän lopullinen osuus viime verovuodelta suoritettavista ansio- ja pääomatuloverojen tilityksistä selviää lokakuussa 2018, kun ve- rovuoden 2017 lopullisen verotuksen mukaiset osuudet ovat selvillä.

Suomen kuntien verotilitykset vuonna 2017 ovat yhteensä noin 22,545 miljardia euroa. Vuoteen 2016 ver- rattuna verotilitykset kasvoivat yhteensä 2 prosenttia. Verotuloista pääosa eli 83,8 prosenttia oli kunnallis- veroa, 7,87 prosenttia kiinteistöveroa ja 8,28 prosenttia yhteisöveroa. Ahvenanmaan lähdeveron osuus ve- rotilityksistä oli noin 0,00252 prosenttia (0,56 miljoonaa).

Veronsaajien tietojen mukaan kunnallisverotuloja tilitettiin kalenterivuonna 2017 kunnille 18,9 miljardia euroa. Kunnallisverotulot kasvoivat vuoteen 2016 verrattuna kaksi prosenttia. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti Suomen kunnissa vuodelle 2017 nousi 0,05 prosenttiyksikköä ollen 19,90 prosenttia. Vuonna 2017 yhteensä 47 kuntaa nosti kunnallisveroprosenttiaan ja yhteensä 13 kuntaa laski.

Vuonna 2014 yhteisöverokanta laski 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Yhteisöverokannan laskemista kompensoitiin kuntien jako-osuutta korottamalla määräaikaisesti 5 prosenttiyksiköllä vuoteen 2016 saakka. Vuonna 2016 Vihdin kunnan jako-osuus oli 30,92 prosenttia ja vuonna 2017 30,34 prosenttia. Yhteisöverotuloja tilitettiin vuonna 2017 noin 1,87 miljardia. Tilitykset kasvoivat 21,5 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Koko kuntaryhmän jako-osuutta nosti vuonna 2017 tehty yrityskauppa, jossa japanilainen Softbank myi peliyhtiö Supercellin kiinalaiselle Tencentille.

Kiinteistöverojen tilitykset olivat vuonna 2017 noin 1,77 miljardia euroa. Kasvua edellisvuoteen oli noin 6,3 prosenttia. Yleistä kiinteistöveroprosenttia korotettiin 112 kunnassa vuonna 2017 ja laskettiin neljässä kunnassa. Se oli keskimäärin 1,06 prosenttia, kun vuonna 2016 se oli keskimäärin 1,00 prosenttia. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosenttia korotettiin yhteensä 73 kunnassa sekä laskettiin neljässä kunnassa. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti nousi vuoden 2016 keskimääräisestä 0,47 prosentista 0,49 prosenttiin. Muiden asuinrakennusten keskimääräistä kiinteistöveroprosenttia korotettiin 70 kunnassa vuonna 2017. Muiden asuinrakennusten keskimääräinen kiinteistöveroprosentti nousi edellisvuoden 1,11 prosentista 1,15 prosenttiin.

Lisäksi 106 kunnassa oli määritetty kiinteistöveroprosentti yleishyödyllisille yhteisöille (muu kuin 0 %). Myös erillinen rakentamattoman rakennuspaikan prosentti (muu kuin 0 %) oli määrätty 309 kunnassa.

3.2.3 Kuntatalouden valtionosuuksien kehitys

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

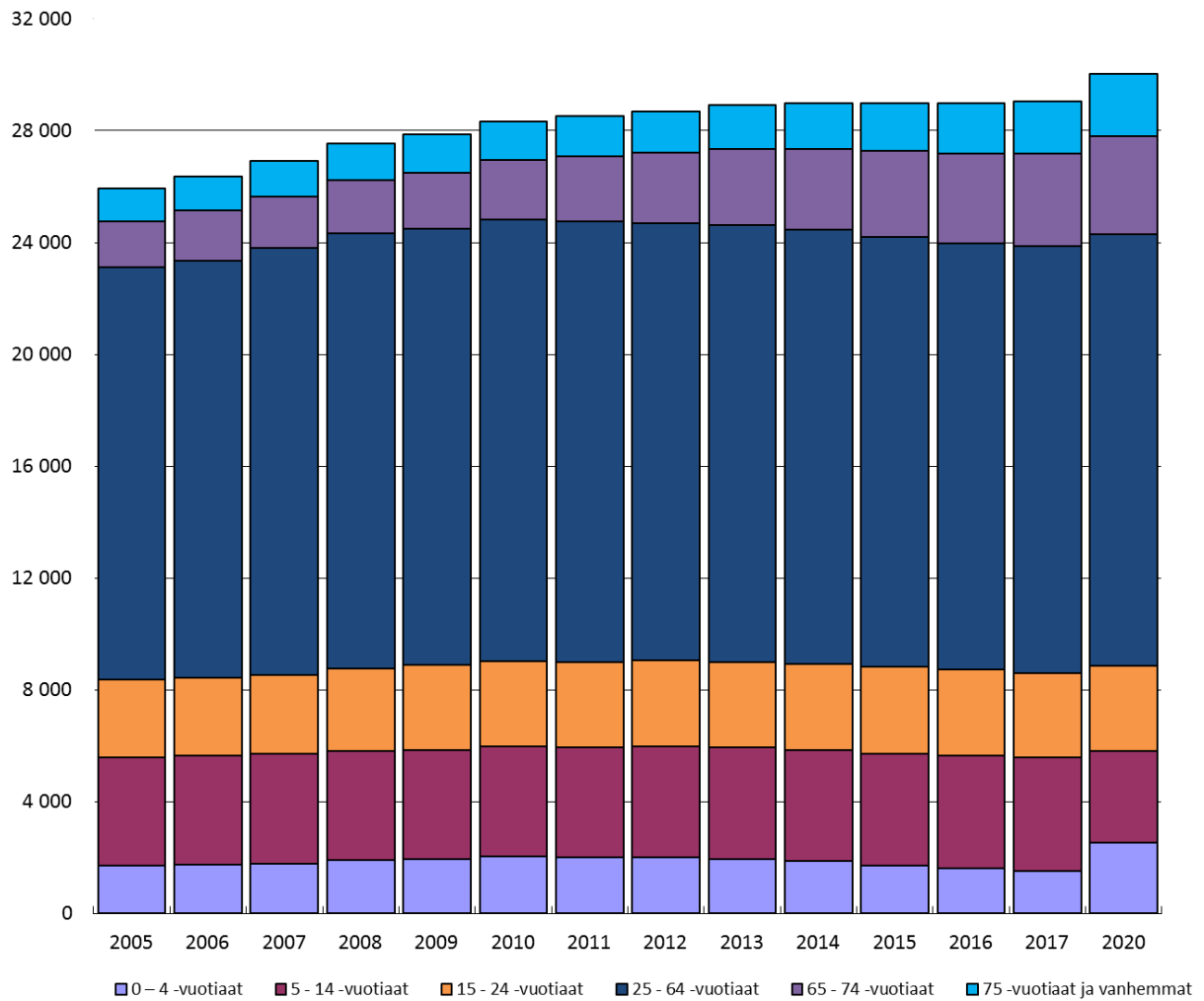
Manner-Suomen kuntien valtionosuudet olivat vuonna 2017 noin 8,499 miljardia euroa ja edellisvuoteen verrattuna valtionosuudet laskivat 3,3 %. Peruspalvelujen valtionosuus oli 8,569 miljardia euroa ja opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtionosuuden kuntien osuus -70 miljoonaa euroa vuonna 2017. Kotikunta-korvaustuloja kunnat saivat 108 miljoonaa euroa ja muut opetuksen järjestäjät 173 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien vähenemiseen vaikuttivat merkittävimmin kilpailukyky sopimuksen voimaantulo (-349 miljoonaa euroa) sekä perustoimeentulotuen maksatuksen siirto Kelaan (-331 miljoonaa euroa).

Vuonna 2017 peruspalvelujen valtionosuusprosentti oli 25,23 prosenttia ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 627,38 euroa/asukas.

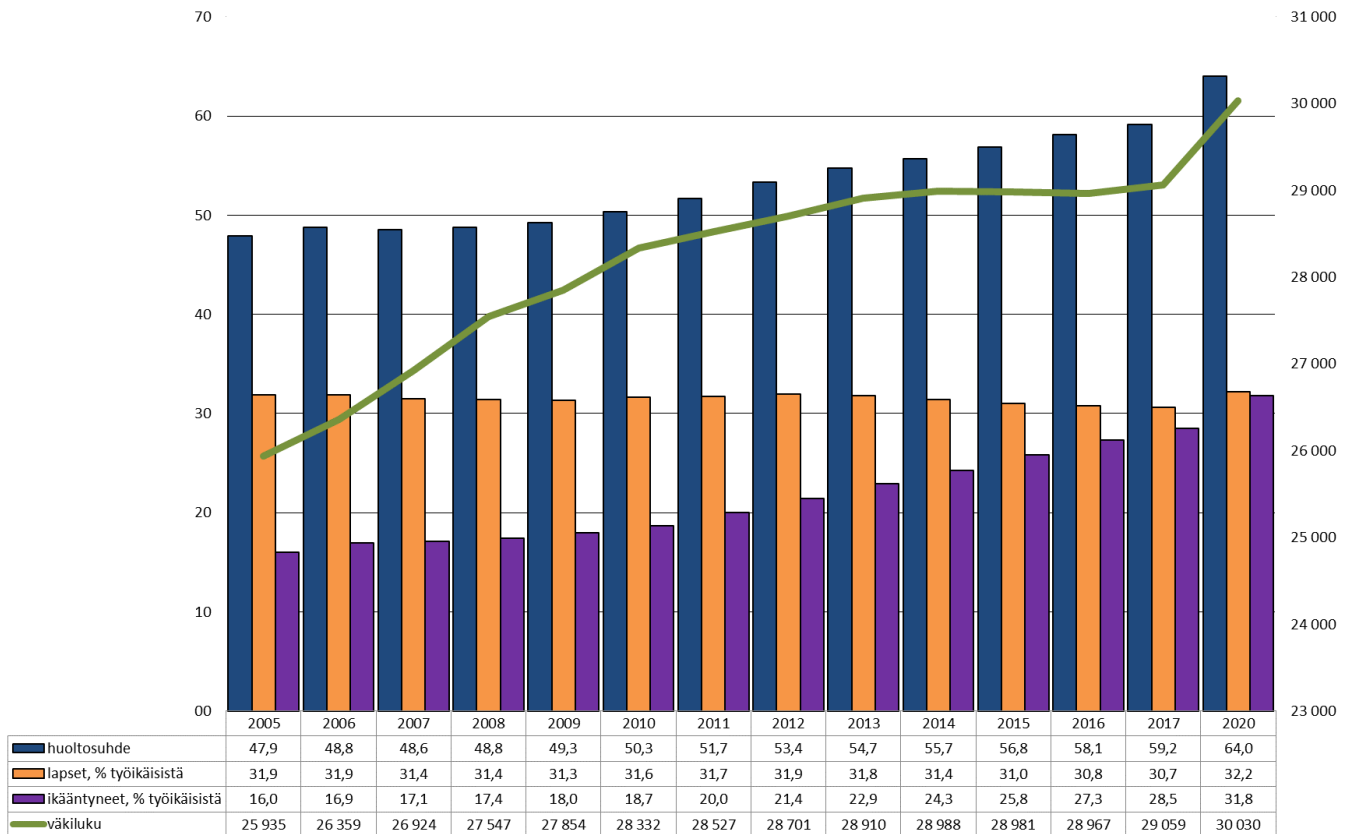
3.3 VIHDIRIN KUNNAN YLEINEN KEHITYS

3.3.1 Väestö

Vihdin kunnan asukasluku 31.12.2016 oli 28 967. Asukasluku joulukuussa 2017 oli 29 059 henkilöä. Kasvua vuodessa on ollut 92 henkilöä. Tilastokeskus vahvistaa 29.3.2018 tarkistetun asukasluvun 31.12.2017.

Kuvio 1. Väestön kehitys ikäryhmittäin 2005–2017 ja ennuste 2020. Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 2. Väestöllinen huoltosuhte (0 - 14 vuotiaiden ja yli 65 vuotiaiden lukumäärä sataa 15 - 64 vuotiasta kohti) 2005–2017 ja ennuste 2020 Lähde: Tilastokeskus

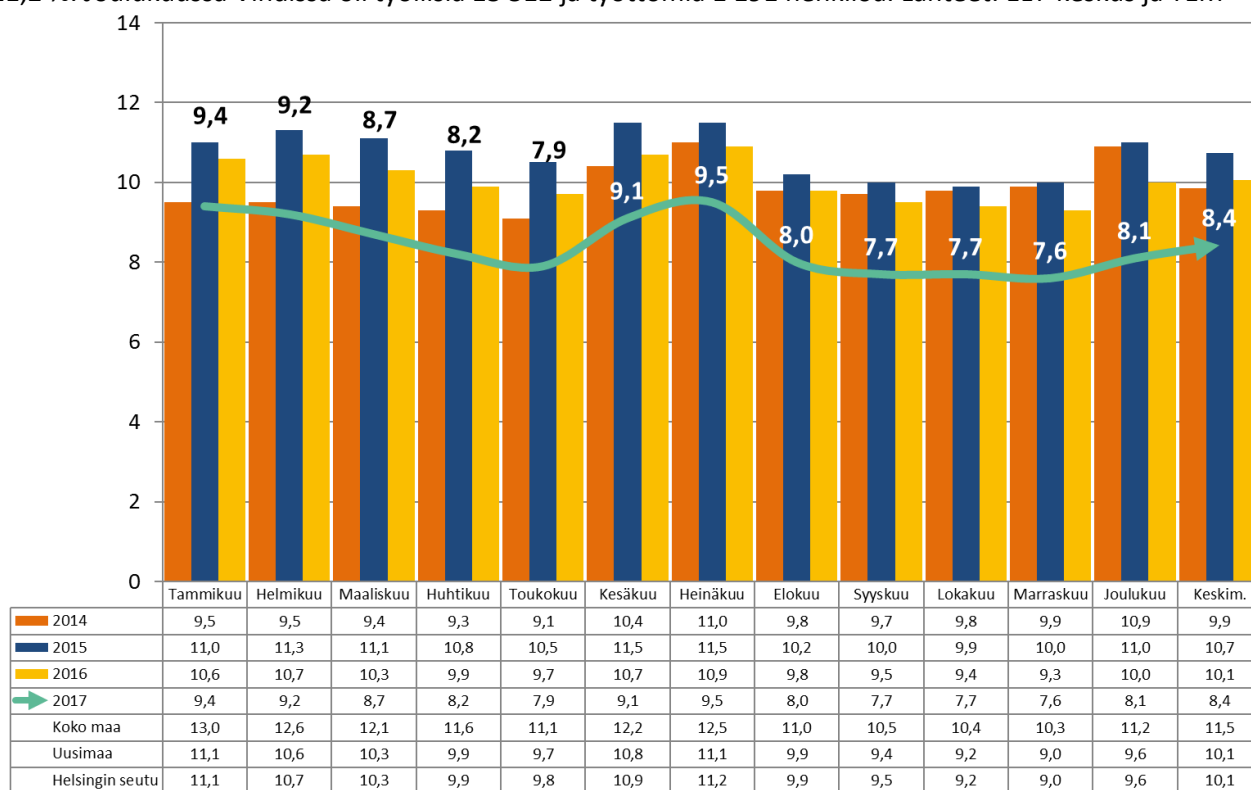
3.3.2 Työpaikat ja työllisyys

Vihdissä työpaikkoja on syntynyt 2000-luvulla lähinnä palvelualoille (71,1 %), kun taas alkutuotannossa (2,8 %) määrä on vähentynyt. Jalostuksen työpaikkojen osuus (24,3 %) on kääntynyt hienoiseen nousuun 2016 tilastojen mukaan. Vihdissä sijaitsevien työpaikkojen määrä (8069) on kasvanut hieman. Työpaikkaomavaraisuus (kunnassa sijaitsevien työpaikkojen suhde kunnassa asuvien työllisten määrään) on koko 2000-luvulla pysynyt 60 prosentin tietämillä. Vuosina 2011–2016 kunnan työpaikkaomavaraisuus on noussut 60,8 prosentista 61,6 prosenttiin.

Syksyn 2017 aikana toteutettiin yrityskysely, josta saatiin hyvää tietoa kunnan elinkeinopolitiikan ja yrityspalvelujen kehittämiseen sekä vertailua vuoteen 2016. Yhteydenpitoa yrittäjiin on lisätty tapahtumin, uutiskirjein ja henkilökohtaisin yhteydenotoin. Yritysten verkottamista on tehty mm. toimialatapaamisissa (matkailu- ja palveluyrittäjät, rakennusala) sekä erilaisissa yrittäjien tapahtumissa. Vuoden aikana on markkinoitu 2016 käyttöönotettua TYKKI -tontti- ja toimitilahakemisto, jossa kunnan alueella olevat vapaat yksityisten ja kunnan omistamat yritystontit ja toimitilat ovat esillä. Vihdin 3DHUB-hankevalmistelu tehtiin loppuvuodesta 2017. Yrityshakemisto otettiin käyttöön 2017 alkuvuodesta. Uusia yrityksiä on Vihtiin perustettu 173 yritystä vuonna 2017.

Vihdin kunnan työttömyysaste oli 31.12.2016 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan 10 prosenttia. Työllisiä oli vuoden 2016 joulukuussa 13 271 henkilöä ja työttömiä 1 470 henkilöä. Vihdin vuoden 2016 keskimääräinen työttömyysaste oli 10,1 %. Vastaava luku Uudellamaalla oli 11,5 % ja koko Suomessa 13,3 %.

Joulukuun 2017 tilaston mukaan kunnan työttömyysaste on laskenut vuodenvaihteesta 8,1 prosenttiin. Uudenmaan työttömyysaste on ollut vastaavaan aikaan 9,6 prosenttia ja koko Suomen työttömyysprosentti 11,2 %. Joulukuussa Vihdissä oli työllisiä 13 512 ja työttömiä 1 191 henkilöä. Lähteet: ELY-keskus ja TEM

Kuvio 3. Koko maan, Vihdin kunnan ja Uudenmaan sekä Helsingin seudun keskimääräinen työttömyysaste vuosina 2014–2017. Lähde: ELY-keskus

3.3.3 Olennaiset muutokset Vihdin kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vihdin kunnan taloudellista kehitystä vuodesta 2005 vuoteen 2015 ei voida pitää taloudellisesti kovinkaan menestyksekkäänä, kun kunta on tehnyt vuosina 2005 – 2015 keskimäärin joka toinen vuosi alijäämäisen tuloksen sekä pienentänyt kumulatiivista ylijäämäänsä 9,4 miljoonaan euroon parhaimmillaan olleesta 16,3 miljoonasta eurosta. Vuotta 2016 voidaan pitää kuitenkin eräänlaisena käännekohtana 2010-luvulla, kun Vihdin kunta teki lähes 7 miljoonan euron ylijäämäisellä tuloksella parhaimman tuloksen yhdeksään vuoteen ja kolmanneksi parhaimman tuloksen 2000-luvulla. Vahvan tuloksen taustalla oli valtion veroluonteisen rahoituksen kasvaminen, kunnan toimintakulujen maltillinen kehitys sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoidopiirin kertaluontoiset palautukset.

Vuonna 2017 Vihdin kunnan alkuperäinen talousarvio oli noin 0,95 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vihdin kunnanvaltuusto päätti kuitenkin 11.9.2017 tehdä talousarviomuutoksen, jonka taustalla oli toimintakulujen arvioitua suotuisampi kehitys. Talousarviomuutoksen jälkeen Vihdin kunnan muutettu talousarvio oli noin 800 tuhatta ylijäämäinen. Talousarviomuutokset laadittiin varovaisuusperiaatteella, eikä muutosta laadittaessa huomioitu epävarmuuden takia mm. maltillisesti kasvaneita odotuksia verorahoituksen osalta (osavuositarkoituksen mukainen ennuste 1,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen). Merkittävin muutos kunnan taloudellisen tuloksen ennustamisen osalta tapahtui kuitenkin syyskuun lopulla, kun vuoden 2016 valmistuvasta verotuksesta ja loppuvuoden verotilityksistä saatiin uusia ennusteita – Kuntaliitto nosti omia ennusteitaan Vihdin verotilitysten osalta noin 2.4 miljoonaa euroa ja paransi ennusteita loppuvuoden edetessä. Kunta reagoi muuttuneeseen tilanteeseen ennustamalla tilikauden tulokseksi 5,05 miljoonaa euroa elokuun talousraportin yhteydessä – lopulliseksi tulokseksi muodostui 5,1 miljoonaa euroa.

Suurimmat poikkeamat muutettuun talousarvioon eivät muodostuneet Perusturvakuntayhtymä Karviaisen lisälaskutuksista (563 tuhatta euroa) huolimatta toimintakatteen sisäisistä eristä, vaan niiden alapuolista eristä. Verotilitykset olivat yli 4,1 miljoonaa euroa ja valtionosuudet 0,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suuremmat. Lisäksi rahoitustuottojen ja –kulujen osalta onnistuttiin pitämään rahoituskulut muutettua talousarviota maltillisempina rahoitustuottoja kasvattamalla ja korkokuluja pienentämällä. Näin ollen rahoitustuotoista ja kuluista saatiin edellisvuoteen nähden säästöä noin 95 tuhatta euroa ja talousarvion alle jäätettiin noin 0,5 miljoonaa euroa. Vuosikatteen alapuolisten erien osalta poistot jäivät noin 300 tuhatta euroa alle talousarvion johtuen investointien toteutumisasteen jäämisestä odotettua pienemmäksi. Vihdin kunta teki kaksi kirjanpidollista pakollista varausta, jotka heikensivät Vihdin kunnan tilikauden tulosta noin miljoonalla eurolla. Ensimmäinen varauksista liittyi Helsingin käräjäoikeuden päätökseen Puukartelli-tapauksen vastapuolen oikeudenkäyntikulujen maksamisesta ja toinen varauksista todennäköiseen takausriskin realisoitumiseen Vihdin kunnan takaaman Hillside Golfin lainan osalta.

Vihdin kunnan investointituotot olivat vuonna 2017 yhteensä 1 572 051 euroa ja kulut -10 236 827 euroa eli nettona -8 664 775 euroa. Kunnan nettoinvestoinnit jäivät noin 2,5 miljoonaa euroa alle muutetun talousarvion. Vihdin lainakanta oli 31.12.2017 yhteensä 79,9 miljoonaa euroa ja laskua oli noin 3,7 miljoonaa euroa vuoden 2016 tilinpäätöksestä. Asukaskohtainen lainakanta Vihdissä oli 2 751 euroa/asukas.

Tilinpäätös ei sisällä merkittäviä poikkeamia, joita ei olisi käsitelty erikseen talousarvioylityksenä kunnanvaltuustossa. Yksittäisissä erissä toteuma on kuitenkin ollut valtuuston muutettua talousarviota parempi. Ns. positiivisia ylityksiä ei tule kuitenkaan talousarvion sitovuustason mukaisesti käsitellä valtuustossa.

3.3.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2018 talousarvio on 0,28 miljoonaa euroa alijäämäinen. Talousarvion hyväksymisen jälkeen on tullut tarkentunutta tietoa kunnan valtionosuuksiin liittyen sekä kuntakonserniin kuuluvan Veikkoinkorpi I:en purku on edennyt. Nämä molemmat tekijät lisäävät uskoa talousarviota vahvempaan tilikauden tulokseen.

Lisäksi kunta-alan palkkaratkaisu on tuomassa vuoden 2018 talousarvioon nähden säästöjä – astuessaan voimaan vasta 1.5.2018. Vuoden 2017 tilinpäätöksen tulos edellyttää vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2019–2020 taloussuunnitelman tarkentamisen poistojen osalta sekä kriittistä seurantaä verotilitysten ja valtionosuuksien kehittymisen kannalta.

Taloussuunnittelukautta pidemmälle arvioitaessa tulee pääpaino kunnan talouden hoidossa olla vuosikatteen kasvattamisessa, jotta kunta pystyy vastaamaan tulevien vuosien poistojen kasvuun sekä lisäämään investointien rahoitusosuutta ja näin hidastamaan kunnan velkamäärän kasvua. Jos investointien rahoitusta tarkastellaan kansantalouden tilinpidon termein ja edellytetään investointien rahoittamista tulorahoituksella, tulee kuntien, kuten myös Vihdin, parantaa tulostaan merkittävästi. Vuosikatteen vahvistaminen ei voi perustua odotuksiin verotilitysten ja valtionosuuksien kasvusta, vaan kustannustehokkuutta lisääviä toimenpiteitä tulee tehdä kunnan palvelutuotannossa. Esimerkiksi vuonna 2017 voimaanastunut kilpailukykysopius sisältää menosäästöjen lisäksi myös kunnan tulopohjaa vähentäviä toimenpiteitä, joiden osalta kunnan täytyy huolehtia että menot vähenevät vähintäänkin tuloleikkausten verran.

Pidemmillä aikavälillä sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistus ja maakuntahallinto muuttavat kuntien tehtäviä, roolia ja rahoitusta merkittävästi. Muutosten arviointi kuntatalouden osalta tarkentuu eduskunnan päätöksenteon edetessä. Muutos sisältää uhkia, mutta tulee toteutuessaan helpottamaan kuntatalouden ennakoitavuutta.

Vihdin kunnan taseessa on 31.12.2017 yhteensä 21 508 759,02 euroa kumulatiivista ylijäämää.

3.4 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ

Kunnan toimintaan vaikuttavat muun muassa toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Kunnan toiminta on perustunut voimassa oleviin säännöksiin ja määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Helsingin käräjäoikeus on 31.10.2017 antamassaan tuomiossa hylännyt Vihdin kunnan ja muiden kantajien vaatimukset kokonaisuudessaan raakapuun myyntiä koskevassa, vuonna 2011 käynnistyneessä kartellioikeudenkäynnissä sekä velvoittanut Vihdin kunnan maksamaan vastaajien oikeudenkäyntikuluja yhteensä n. 202 tuhatta euroa viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua tuomion antamispäivästä lukien. Tuomiosta jätetään valitus hovioikeuteen, joten ratkaisu ei ole saanut lainvoimaa. Tilinpäätökseen on tehty oikeudenkäyntikulujen suuruinen kirjanpidollinen varaus. Muilta osin kunta ei ole osallisena sellaisissa oikeudenkäynneissä tai riita-asioissa, joista kunnalle voisi aiheutua merkittäviä korvausvelvollisuuksia.

3.4.1 Toiminnalliset riskit

Toiminnallisia riskejä ovat muun muassa henkilöstön osaaminen ja saatavuus, tietojärjestelmien toimivuus, suhdannevaihtelut ja lainsäädännön muutokset.

Henkilöstön osalta suurin toiminnallinen riski on pätevien työntekijöiden saatavuuden varmistaminen ja lähtövaihtuvuuden hallinta. Koko organisaatio osalta lähtövaihtuvuus lisääntyi 7,3 %:sta 8,5 %:iin. Erityisen suuri muutos tapahtui muusta kuin eläköitymisestä johtuvassa henkilöstön vaihtumisessa. Työpaikan vaihtaneiden määrä kasvoi 4,0 %:sta 5,3 %:iin. Lähtövaihtuvuuden hallinta ei välttämättä ole kovin helppoa talouden nousukaudella yksityisen sektorin houkutellessa osaavia työntekijöitä mm. kunta-alaa paremmilla palkoilla. Sen sijaan kunta-alalla kunnan tulisi säilyttää kilpailukykyänsä sekä palkkauksen kilpailukykyyn suhteen että huolehtimalla henkilöstön työmotivaatiosta riittävän haastavilla työtehtävillä, osaavalla johtajuudella sekä panostamalla työhyvinvoinnin edistämiseen.

Kunnan palvelutuotanto sekä muu ydintoiminta hyödyntävät monipuolisesti tietotekniikkaa ja tietojärjestelmiä, joiden häiriötön toimivuus on edellytys sujuvalle päivittäiselle työskentelylle ja asiointille. Häiriötilanteiden täydellisen estämisen ollessa huomattavan kallista on monissa tapauksissa järkevämpää panostaa riittävän nopeaan toipumiskykyyn ottaen huomioon mahdollisten häiriöiden laajuus ja vaikutukset. Vihdissä huolehditaan henkilöstön tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä taidoista, ja näiden asioiden huomioimisen tärkeyttä kaikessa tietojen käsittelyssä korostetaan mukaan lukien myös perinteisessä muodossa oleva tietoineisto. Henkilöstön asianmukaiseen toimintaan luotetaan. Tietoverkkojen käytöstä aiheutuvat riskit ovat joko yleisiä kyberuhkia tai erityisesti kuntaa vastaan suunnattuja rikkomuksia. Edellisiä vastaan suojaudutaan huolellisella suunnittelulla järjestelmiä suunniteltaessa, hankittaessa ja ylläpidettäessä sekä hyvillä käytännöillä palvelin-, työasema- ja tietoliikennepäristöjen käyttöpalvelussa. Jälkimmäiset ovat varsin epätodennäköisiä, mutta ne on silti otettu huomioon toimintamalleissa eri palveluntuottajien kanssa. Kunnanhallitus on hyväksynyt Vihdin tietoturvapoliittikan vuonna 2015. Tietoturvapoliittikkaa ja sen pohjalta laadittuja tietoturvaohjeita päivitetään tarpeen mukaan. Tietoturvallisuudesta vastaa tietoturvapäällikkö, ja tietoturvan suunnitteluun osallistuvat myös tietohallintojohtaja sekä tietohallinnon ohjausryhmä. Keskeisistä tietoturvasasioista tiedotetaan tarvittaessa kunnan johtoryhmälle ja kunnanhallitukselle.

Suhdannevaihtelut vaikuttavat kunnassa toimiviin yrityksiin ja kunnan asukkaisiin. Suhdannevaihteluilla on siten vaikutusta muun muassa kunnan verotulojen kehittymiseen ja kunnan maksamiin työmarkkinakorvauksiin. Kunta pyrkii työllisyysneuvontaan panostamisella minimoimaan suhdannevaihteluiden aiheuttamia vaikutuksia kuntaan ja kuntalaisiin.

Kunnalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa lainsäädännön muutoksiin ellei muutoksesta toimiteta erillistä lausuntopyyntöä. Kunta vastaa esitettyihin lausuntopyyntöihin ja palvelukeskukset seuraavat vallitsevia lakimuutosehdotuksia, jotta pystyvät reagoimaan parhaalla mahdollisella tavalla muutoksiin niiden astuessa voimaan.

3.4.2 Rahoitusriskit

Rahoitusriskeillä viitataan ensisijaisesti rahoituksen riittävyyteen liittyvään riskiin. Se voidaan jakaa tarkemmin korko-, valuutta-, maksuvalmius- ja takausriskeiksi. Korkoriski on uhka, joka liittyy kaikkiin sijoitus- ja lainanotto päätöksiin, joissa on hyödynnetty korkoinstrumentteja. Korkoriskin taustalla on korkojen muuttuminen ja kehittyminen eri ajanjaksoilla. Kunta on varautunut korkoriskeihin hajauttamalla lainasalkkuaan sitomalla lainoista osan kiinteisiin korkoihin ja osan vaihtuviin korkoihin. Kunnan tulisi kuitenkin kasvattaa lainasalkun suojausastetta entisestään, vuodenvaihteesta olleesta 52,1 prosentista, suojautuakseen paremmin korkojen nousulta. Suojausasteen tulisi olla noin 50–70 prosenttia. Vihdin kunnassa ei ole käytetty korkosuojaus koronvaihtosopimuksia.

Kunnan korkonäkemyks on se, että korkotaso on tällä hetkellä alhainen ja on todennäköistä, että korkotaso nousee lähivuosina. Markkinoilla vallitseva epävarmuus tekee kuitenkin korkotason arvioinnin vaikeaksi. Vuoden 2017 aikana Vihdin kunta jatkoi vuonna 2016 käyttöön ottamansa rahoitusinstrumenttien hallintajärjestelmän kehittämistä ja ohjelmistoon sisällytettiin myös takaukset sekä sijoitukset.

Valuuttakurssiriski on uhkatilanne siitä, että ulkomailta nostetut luotot muuttuvat kalliimmaksi maksaa takaisin tai ulkomaiden ostojen arvo kasvaa valuuttakurssien muutosten takia. Kunta on varautunut valuuttariskisiin keskittämällä luotonoton rahoitusmarkkinoille, jossa valuuttana käytetään euroja.

Maksuvalmiusriski muodostuu kunnan kyvystä kattaa kuntien jokapäiväisessä toiminnassa syntyvät menot. Vihdin kunta hallitsee maksuvalmiusriskiä päivittäisellä kassavarojen seurannalla, jossa apuna käytetään Taitoan laatimaa kassaennustetta. Näin kunta pystyy varautumaan ennalta menoihin eikä kunnan maksuvalmius vaarannu. Suomen hyvän maksuluokituksen ja kehittyneiden rahoitusmarkkinoiden myötä suomalaisilla kunnilla ei ole myöskään ongelmia saada luottoja.

Takausriski liitetään usein kunnissa tilanteisiin, joissa kunta on elinkeinoelämän edistämiseksi ollut takaa-
massa esimerkiksi kuntaan tulevan uuden yrityksen lainoja tai tilanteita, joissa kunta toimii eräänlaisena va-
kuutena omistamassaan osakeyhtiössä. Vihdin kunta päivitti vuonna 2017 aikaisempaa vuonna 2003 hyväk-
syttyä takausohjetta. Ohjeessa kuvattu kunnan takauslinja pysyi aiempaa vastaavana, mutta ohje huomioi
aiempaa paremmin lainsäädännön muutokset. Vihdin kunta on 31.12.2017 taannut 4 684 070,54 euron ta-
kauksilla tytäryhteisöjen ja muiden toimijoiden lainoja. Lisäksi kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen ta-
kausvastuista 31.12.2017 on 162 161 897 euroa ja osuus takauskeskuksen rahastosta on 107 175,15 euroa.

3.4.3 Vahinkoriskit

Riskeistä aiheutuvien taloudellisten vahinkojen ja mahdollisten korvausvelvollisuuksien kattamiseen Vihdin
kunta on varautunut vakuutuksilla. Kunta kilpailutti vakuutukset vuonna 2014 ja vuoden 2015 alusta Lähi-
Tapiola on vastannut kunnan henkilövakuutuksista sekä vakuutusyhtiö IF kunnan omaisuuden vakuuttami-
sesta. Kunnan vakuutusturva kattaa lakisääteisten tai sen luonteisten vakuutusten lisäksi omaisuus-, keskey-
tys- ja vastuuvakuutukset sekä kunnan toiminnassa mukana oleville ryhmätapaturma- ja matkavakuutuksen.
Vakuutusten kilpailuttamisessa ja vakuutusten ylläpidossa käytetään vakuutusmeklaria.

3.5 YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Laadukas ja luonnonläheinen elinympäristö on Vihdin keskeinen vetovoimatekijä. Tämä on nostettu keskei-
sesti esille myös kunnan strategiassa. Luonnonläheisen ympäristön ja asumisviihtyisyyden säilyttäminen on
tärkeää kunnan asukaskehityksen ja kunnan maineen kannalta.

Vihdissä pohjavesialueet sijaitsevat pääosin lähellä asutusta. Vihdin talousvesi on pohjavettä, pohjaveden
laadun ja määrän turvaamiseksi pohjavesien suojelu tulee ottaa huomioon teollisuuden, kaupallisten palve-
lujen ja asutuksen sijoittumisessa. Liikenne on merkittävä pohjaveden pilaantumisen riskitekijä etenkin Num-
melan harjun pohjavesialueella. Pohjaveden suojaukset valtatie 25:n alueella ovat vielä puutteelliset. Vihdin
vedenottoamoilla tai niiden suoja-alueilla on ollut toimintaa, jonka johdosta vedenottoaivojen käyttöä on
rajoitettu kertomusvuoden aikana. Nykyinen vedenhankinnan tilanne aiheuttaa merkittäviä kustannusriskejä
sekä vedenjakelunriskejä kunnalle. Kertomusvuoden aikana toteutettiin WSP ja SSP riskienarvioinnit, jossa
arvioidaan talousveden ja jäteveden riskitekijät.

Kertomusvuoden aikana järjestettiin sisäinen pohjavesiseminaari kunnan viranhaltijoille yhteistyössä Uuden-
maan ELY-keskuksen asiantuntijoiden kanssa osana kunnan ja ELYn pohjavesiyhteistyötä. Säännöllisen poh-
javesiyhteistyön tarkoitus on lisätä viranhaltijoiden pohjavesitietoutta ja käsitellä kulloinkin ajankohtaisia
pohjavesiin liittyviä asioita.

Kertomusvuoden aikana Vihdin kirkonkylän jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan tarkistamishakemus jä-
tettiin vireille Etelä-Suomen Aluehallintovirastoon. Kertomusvuonna Nummelan jätevedenpuhdistamolla
otettiin käyttöön uusi jäteveden esikäsittely, jolla parannetaan laitoksen toimintavarmuutta.

4 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

4.1 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN VIHDIR KUNNASSA

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Vihdin kunnanvaltuuston 27.1.2014 ja kunnanhallituksen 24.3.2014 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lautakunnalla ja johtokunnalla on velvollisuus valvoa, että sen alainen toiminta tapahtuu kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Kunnanvaltuuston 7.9.2015 § 42 hyväksymän hallintosäännön 6 §:n mukaan palvelukeskuksen johtaja vastaa keskuksensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuuden varmistamisesta.

Sisäisen valvonnan yleisohje koskee kaikkia kunnan toimielimiä, kunnan johtoa eri organisaatiotasolla ja kaikkia esimiesasemassa olevia. Sisäisen valvonnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kuntamme kaikissa hallintokunnissa.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tehtävänä on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Kunnanhallituksen selonteko perustuu lautakuntien ja johtokunnan käsittelemiin kyselylomakkeisiin, joissa tilivelvolliset ovat antaneet arviot sisäisen valvonnan nykytilasta. Kyselylomakkeella pyydettiin arvioimaan seuraavia sisäisen valvonnan osa-alueita asteikolla 1 -5 (heikko- kiitettävä).

- Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen
- Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus
- Riskienhallinnan järjestäminen
- Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta
- Sopimustoiminta
- Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Arvioiden mukaan Vihdin kunta sisäinen valvonta on hyvällä tasolla (4,3). Toimielinkohtainen vaihteluväli on 3,83 - 4,83. Tilivelvollisten arvioiden perusteella voidaan todeta seuraavaa sisäisen valvonnan eri osa-alueista:

- Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen on arviointien perusteella kiitettävällä tasolla (5). Ympäristötarkastajaan on kohdistunut hallintokantelu ja ympäristölautakunnan alaisesta päätöksestä on tehty oikaisuvaatimus hallinto-oikeuteen. Lisäksi kunnan perheryhmäkodin kilpailutuksesta on tehty valitus.
- Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus on arvioiden perusteella hyvällä tasolla (3,8) Arvioissa kyseinen kohta on saanut muita lomakkeen kohtia heikomman arvion. Käyttötalouden ja investointien osalta toimielimet ovat pääosin pysyneet kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa, eikä merkittäviä poikkeamia ole ollut. Mikäli sitova määräraha on ylittynyt, on asia viety kunnanvaltuuston käsiteltäväksi. Kunnan toiminnallisten tavoitteiden asettamista ja seuranta tulee kehittää. Tällä hetkellä toiminnalliset tavoitteet eivät ole vertailukelpoisia eri toimielimien välillä, eikä toiminnalliset tavoitteita ole johdettu suoraan strategiasta.

Talouden seuranta on harjoitettu viemällä kunnanhallitukseen kuukausikohtaiset talousseurannat sekä kunnanvaltuustoon syyskuun talousseuranta ja osavuosikatsaus. Koko kunnan tasolla lautakunnissa tehtävää talousseuranta tulisi kuitenkin lisätä, koska nykyisellään lautakunnalla on haasteita ottaa kantaa talouden kehitykseen omien vastuiden mukaisesti.

- Riskienhallinnan järjestäminen on ollut vuonna 2016 tyydyttävän ja hyvän rajamailla (3,8). Arvioinneissa kunnan riskienkartoitus, -hallinta sekä – seuranta on koettu puutteelliseksi. Kunnan tulisi uudistaa harjoittamaansa riskienhallintaa ja luoda säännönmukainen toimintatapa riskienhallinnan parantamiseksi.
- Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta on arviointien perusteella Vihdissä hyvällä tasolla (4,4). Vihdin kunnassa on viranhaltijoille ohjeet hankinnoista ja hankintojen tekemiseen on mahdollista saada tukea. Hankintarajat on hyväksytty toimintasäännöissä. Kehityskohteenä on toivottu selkeämpää ohjeistusta irtaimen omaisuuden poistoon ja luovutukseen.
- Sopimustoiminta on arviointien perusteella hyvällä, lähes kiitettävällä, tasolla (4,4). Sopimushallinnan taso on koettu hyvänä Vihdin kunnassa, mutta sopimusten sisällöllistä osaamista tulee kehittää myös jatkossa. Sopimukseen ei ole kohdistunut vuonna 2016 taloudellisia negatiivisia vahinkoja tai vaikutuksia.
- Sisäisen tarkastuksen tasoa pidetään Vihdin kunnassa erinomaisena (4,67). Vihdin kunnan sisäistä tarkastusta ohjaa vuonna 2014 hyväksytty sisäisen valvonnan ohje. Arviot ovat korkeita huomioiden, että Vihdin kunnassa ei ole erillistä sisäistä tarkastajaa, vaan sisäinen tarkastus on vastuutettu tilivelvollisille ja esimiehille. Sisäisen tarkastuksen toimivuus perustuu kuitenkin nykyisessä toimintamallissa vahvasti ylimpien viranhaltijoiden harjoittamaan toimintaan oman toiminnan valvonnassa ja alaistensa valvonnassa. Jotta toimitukset voisivat päätöksenteossa ottaa kantaa sisäisen tarkastuksen puutteisiin, edellyttää se myös ylimmiltä viranhaltijoilta valmistelijoina avoimuutta ja laadukasta valmistelua. Tilikauden aikana tehtiin erillinen tarkastus tuntikehysprosessista sekä tuntikehysten toteutumisesta 2015-2017. Lasten ja nuorten lautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta on jättänyt kyseisen kohdan arvioimatta numeerisesti.

4.2 KUNNANHALLITUKSEN SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnanhallitus toteaa, että arvioinnit on käsitelty asianomaisissa päättävissä toimitelmissä, jolloin tieto puutteista ja korjaustarpeista on otettu käsittelyyn. Sisäinen valvonta tuottaa riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä. Sisäisen valvonnan toimivuutta tulee kuitenkin kehittää etenkin tavoitteiden toteutumisen ja systemaattisen riskienhallinnan osalta. Tarve laajempaan ja kokonaisvaltaiseen riskien arviointiin ja riskien hallintaan on tiedostettu jo aiemmin. Työn on ollut tarkoitus alkaa jo aiemmin, mutta se on siirtynyt.

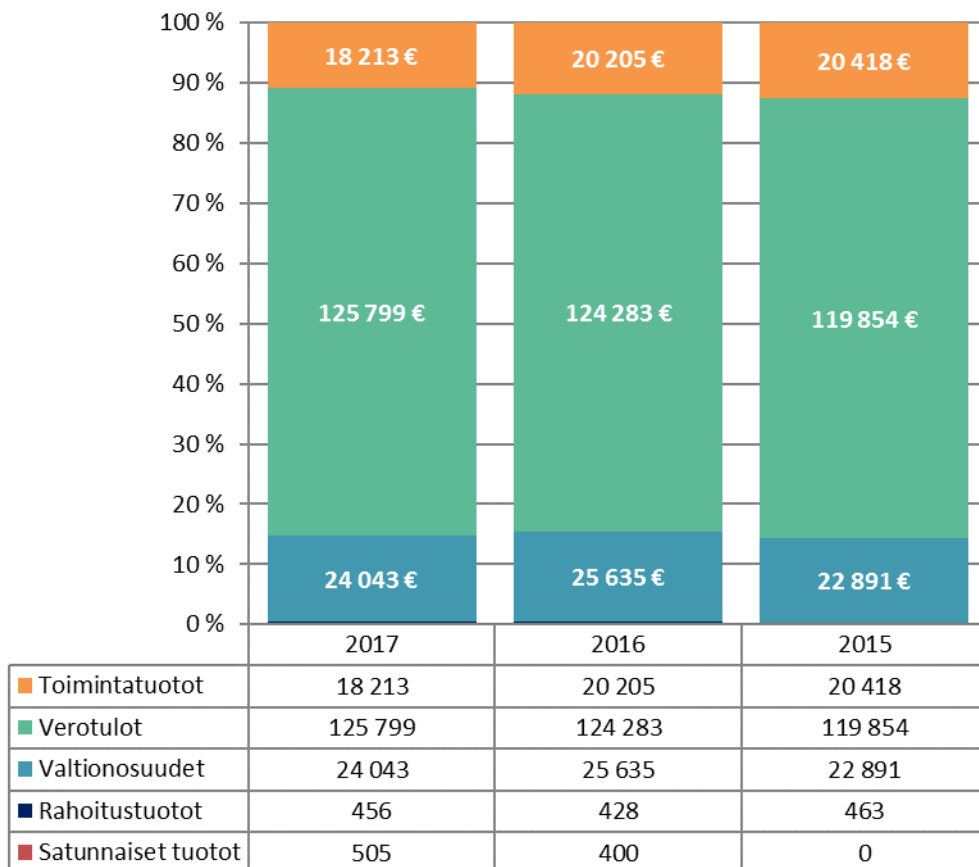
5 TULOKSEN MUODOSTUMINEN

5.1 TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

TULOSLASKELMA 1000 €	2017	2016	2015
Ulkoiset toimintatuotot ja -kulut (sis. Vihdin Vesi)			
Toimintatuotot	18 213	20 205	20 418
Valmistus omaan käyttöön	187	209	205
Toimintakulut	-152 916	-154 249	-154 969
Toimintakate	-134 516	-133 835	-134 345
Verotulot	125 799	124 283	119 854
Valtionosuudet	24 043	25 635	22 891
Rahoitustuotot ja -kulut	-103	-194	-494
Korkotuotot	63	21	28
Muut rahoitustuotot	456	428	463
Korkokulut	-607	-608	-826
Muut rahoituskulut	-16	-35	-159
Vuosikate	15 223	15 889	7 906
Poistot ja arvonalentumiset	-9 813	-9 476	-9 348
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 803	-9 428	-9 348
Arvonalentumiset	-10	-48	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	-493	385	0
Satunnaiset tuotot	505	400	0
Satunnaiset kulut	-998	-15	0
Tilikauden tulos	4 917	6 798	-1 442
Poistoeron lisäys-/vähennys+	190	190	190
Varausten lisäys-/vähennys+			
Rahastojen lisäys-/vähennys+			
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	5 107	6 987	-1 252
TUNNUSLUVUT	2017	2016	2015
Toimintatuotot/toimintakulut, %	11,9	13,1	13,2
Toimintakate % verorahoituksesta	89,8	89,3	94,1
Vuosikate % poistoista	155,1	167,7	84,6
Vuosikate, €/asukas	524	549	273
Asukasluku	29 059	28 959	28 922

5.2 TULOSLASKELMAN TUOTOT

Tuloslaskelman ulkoiset tuotot olivat yhteensä 169,1 miljoonaa euroa (170,9 miljoonaa euroa vuonna 2016). Verotulojen osuus tuotoista oli 74,4 prosenttia ja valtionosuuksien 14,2 prosenttia. Näin ollen valtion kautta tilitettävä rahoitus muodostaa 88,6 prosenttia tuotoista. Tulolajien osuudet tuotoista pysyivät likimain edellisvuoden tasolla, lukuun ottamatta verotilitysten pientä prosentuaalista kasvua ja valtionosuuksien sekä toimintatuottojen prosentuaalisen osuuden pientä laskua.

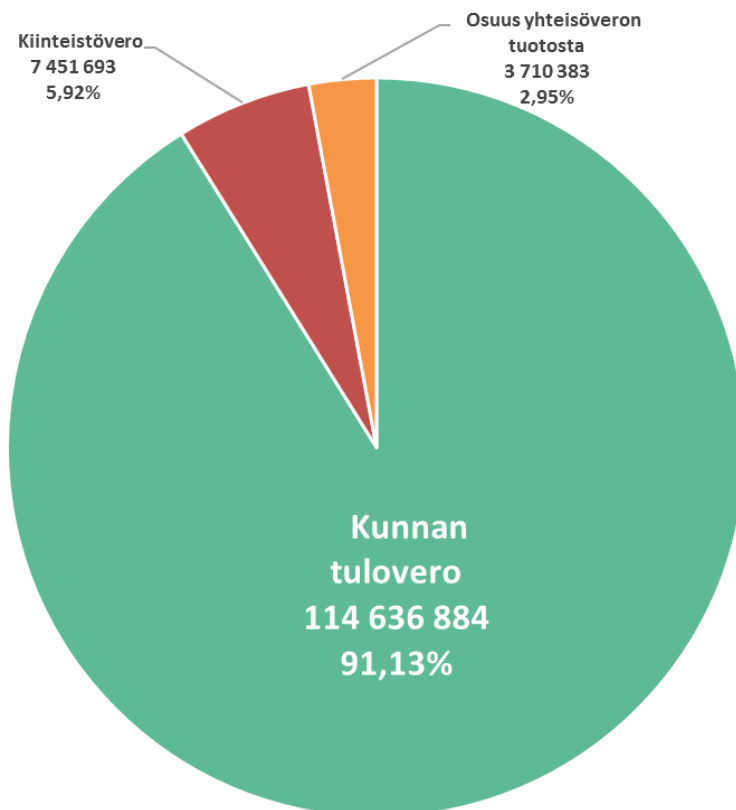
Kuvio 4. Tuloslaskelman ulkoiset tuotot vuosina 2017, 2016 ja 2015

5.2.1 Toimintatuotot

Ulkoiset toimintatuotot olivat 18,2 miljoonaa euroa ja ne laskivat lähes kaksi miljoonaa euroa vuoden 2016 tasosta. Suurimmat erät toimintatuotoista muodostivat myyntituotot 7,56 miljoonaa ja maksutuotot 4,45 miljoonaa euroa. Myyntituloista selvästi suurimman osuuden muodostivat Vihdin Veden myyntituotot 3,69 miljoonaa. Maksutuotoista taas suurimman erän muodostivat päivähoitomaksut 2,17 miljoonaa euroa ja maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset 1,35 miljoonaa euroa. Tuet ja avustukset laskivat merkittävästi perustoimeentulotuen maksatuksen siirryttyä Kelaan.

5.2.2 Verotulot

Kunnallisveron osuus verotuloista oli 91,13 prosenttia, kiinteistöveron 5,89 prosenttia ja yhteisöveron 2,95 prosenttia. Prosentuaalisesti kunnallisverotilitysten osuus laski edellisvuoteen nähden 0,46 prosenttiyksikköä, kuten laski myös kiinteistöveron osuus 0,03 prosenttiyksikköä. Vastaavasti yhteisöveron osuus nousi 0,43 prosenttiyksikköä.

Kuvio 5. Verolajien osuudet vuonna 2017

VEROTULOT	TP2017	TP2016	Muutos €	Muutos %
Kunnan tulovero	114 636 884	113 836 321	800 563	0,70 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 710 383	3 126 271	584 112	18,68 %
Kiinteistövero	7 451 693	7 320 148	131 545	1,80 %
Verotulot yhteensä	125 798 960	124 282 740	1 516 220	1,22 %

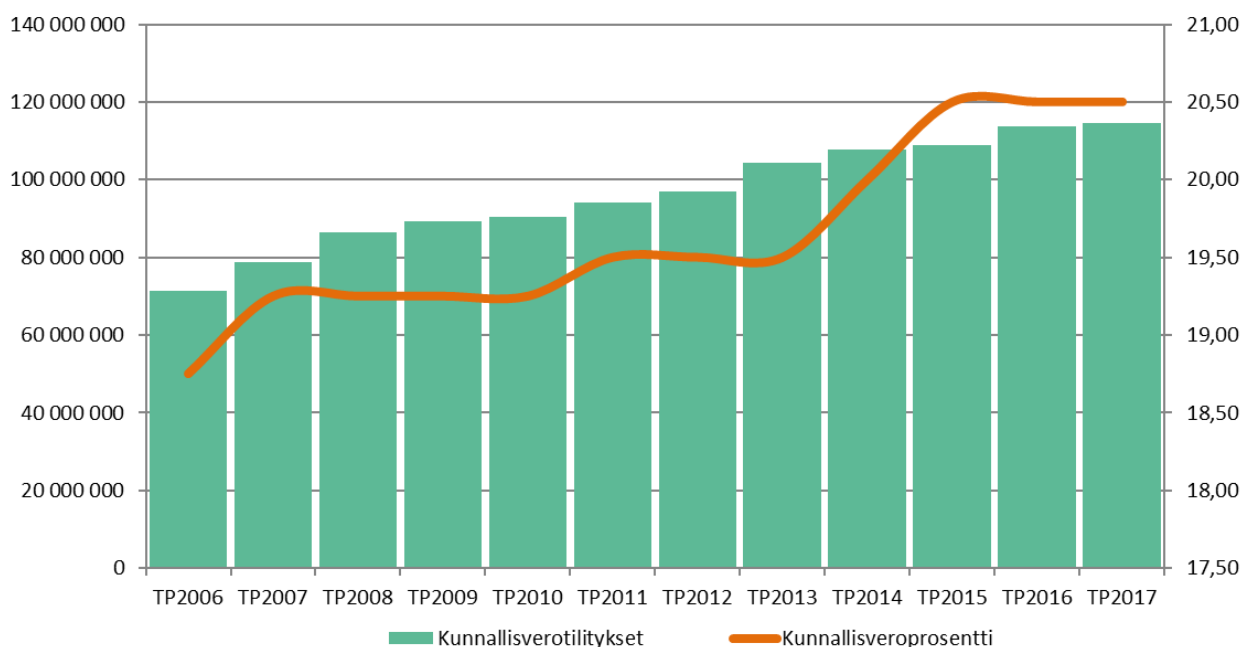
Verotulot vuonna 2017 olivat yhteensä 125,79 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 1,5 miljoonaa euroa eli noin 1,22 prosenttia. Verotuloja kertyi kokonaisuudessaan noin neljä miljoonaa euroa muutetussa talousarviossa arvioitua enemmän.

Kunnallisverotulot olivat vuonna 2017 noin 0,8 miljoonaa euroa edellisvuotta suuremmat ja niitä kertyi 3,4 miljoonaa euroa arvioitua enemmän. Kunnallisverotilitysten kasvu ja suuri poikkeama arvioituun johtui Suomen verokertymän odotuksia suuremmasta kasvusta – vuotta 2017 budjetoitaessa vallitsi vahva veroasian-tuntijoiden konsensus, että tehty kilpailukykysojimus tulisi laskemaan merkittävästi kuntien verotilityksiä.

Esimerkiksi Kuntaliiton veroennusteet kasvoivat kesäkuusta 2017 lokakuuhun noin 2,7 miljoonalla eurolla. Ennusteiden kehitys huomioitiin kunnan talousraporteissa.

Kiinteistöveron tilitykset olivat noin 7,45 miljoonaa euroa. Kiinteistöverotulot olivat noin 130 tuhatta euroa edellisvuotta suurempia. Kiinteistöveroprosentteihin tehtiin vuodelle 2017 vain lakisääteinen korotus, joka nosti rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroä. Kiinteistöveroprosentit olivat seuraavanlaiset: yleinen 0,95 %, vakituinen asunto 0,5 %, muu asuinrakennus 1,00 % ja rakentamaton rakennuspaikka 4,00 % sekä yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %. Kiinteistöveron tuotto nousi 1,8 prosenttia. Kiinteistöverotilitykset kasvoivat muutettuun talousarvioon nähden noin 68 tuhatta euroa.

Yhteisöveroja kertyi yhteensä noin 3,7 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa 18,7 prosentin kasvua edellisvuodesta. Yhteisöveroä tilitettiin noin 580 tuhatta euroa edellisvuotta ja muutettuun talousarvioon arvioitua enemmän. Tilitysten kasvu johtui talouden kasvusta sekä maksettujen ennakoverojen määrän kasvusta. Lisäksi verotilityksiä kasvatti vuoden 2016 verotukseen tullut huomattava yksittäinen ennakontäydennysmaksu, josta kuntaryhmän osuus oli reilu 200 miljoonaa euroa.

Kuvio 6. Kunnallisverotulot 2006–2017

5.2.3 Valtionosuudet

Valtionosuuksien toteuma oli 24,04 miljoonaa euroa ja laskua edelliseen vuoteen oli noin 1,6 miljoonaa euroa eli lähes 6,2 prosenttia. Valtionosuuksia kertyi noin 0,5 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon arvioitua enemmän. Odotuksia suurempi valtionosuuksien kertymä johtui negatiivisen opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuden jäämisestä odotettua pienemmäksi. Päätökset vuoden 2017 valtionosuusrahoituksesta tehtiin 30.12.2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoitus vuodelle 2017 tarkistettiin 29.12.2017. Lisäksi vuonna 2017 valtionosuudeksi kirjattiin opetus- ja kulttuuriministeriön 21.9.2017 tekemän päätöksen mukaisesti valmistavan opetuksen rahoitusjärjestelmämuutoksen kompensatio.

VALTIONOSUUDET	TP2017	TP2016	Ero €	Ero %
Peruspalvelujen valtionosuus	28 208 991	30 784 535	-2 575 544	-8,37 %
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 528 056	-1 248 552	-279 504	22,39 %
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	-2 040	2 040	-100,00 %
Opetus- ja kulttuurit. muut vos	-2 637 662	-3 898 757	1 261 095	-32,35 %
Valtionosuudet yhteensä	24 043 273	25 635 186	-1 591 913	-6,21 %

5.2.4 Rahoitustuotot

Rahoitustuottoja kertyi noin 456 tuhatta euroa ja ne kasvoivat 28 tuhatta euroa viime vuoden tasosta. Rahoitustuotoista merkittävin oli peruspääoman korko Vihdin Vedeltä 393 tuhatta euroa, mutta konsernin sisäisten rahavirtojen eliminoituessa suurimmaksi eräksi muodostuu peruspääomankorot kuntayhtymiltä (230 tuhatta euroa).

5.3 TULOSLASKELMAN KULUT

Tuloslaskelman ulkoiset kulut olivat yhteensä 164,35 miljoonaa euroa toimintakulujen muodostaessa 93,04 prosenttia, rahoituskulujen 0,38 prosenttia sekä satunnaisten kulujen 0,61 prosenttia ja poistojen 5,97 prosenttia kuluista.

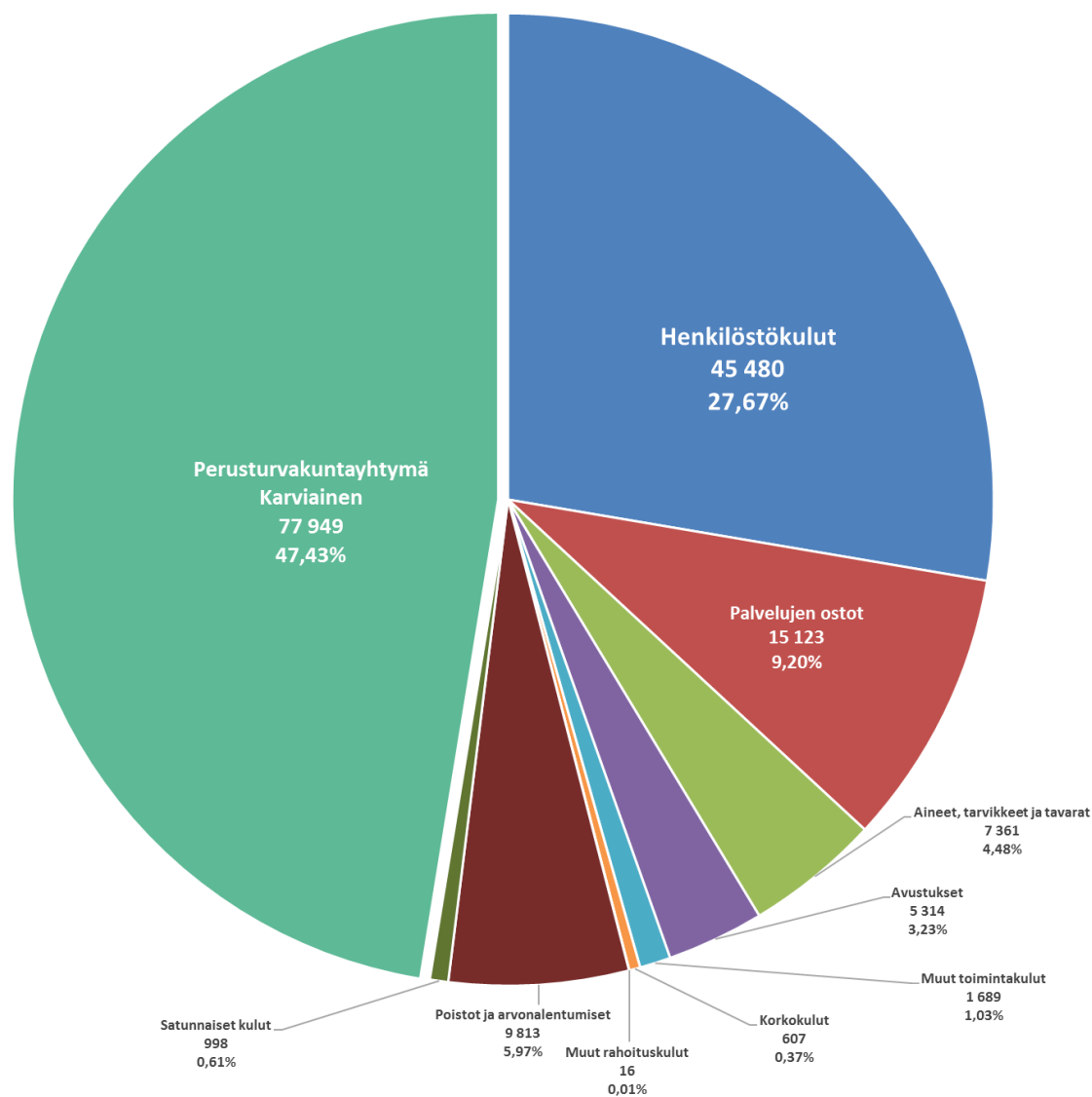
KULUJEN JAKAUMA (1000 €)	TP2017	OSUUS %	TP2016	MUUTOS €	MUUTOS %
Henkilöstökulut	45 480	27,67 %	46 319	-839	-1,81 %
Palvelujen ostot	93 072	56,63 %	93 528	-456	-0,49 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 361	4,48 %	7 401	-40	-0,54 %
Avustukset	5 314	3,23 %	5 466	-152	-2,78 %
Muut toimintakulut	1 689	1,03 %	1 535	154	10,05 %
Korkokulut	607	0,37 %	608	-1	-0,09 %
Muut rahoituskulut	16	0,01 %	35	-19	-54,93 %
Poistot ja arvonalentumiset	9 813	5,97 %	9 476	337	3,56 %
Satunnaiset kulut	998	0,61 %	15	983	6551,18 %
Yhteensä	164 349	100,00 %	164 383	-34	-0,02 %

5.3.1 Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut olivat 152,9 miljoonaa euroa. Laskua edelliseen vuoteen oli 0,86 prosenttia. Vihdin kunnan toimintakuluista merkittävin oli palvelujen ostot 93,1 miljoonaa euroa, mikä on 0,49 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016. Henkilöstökulut olivat noin 45,5 miljoonaa euroa ja laskivat noin 1,8 prosenttia.

5.3.2 Rahoituskulut

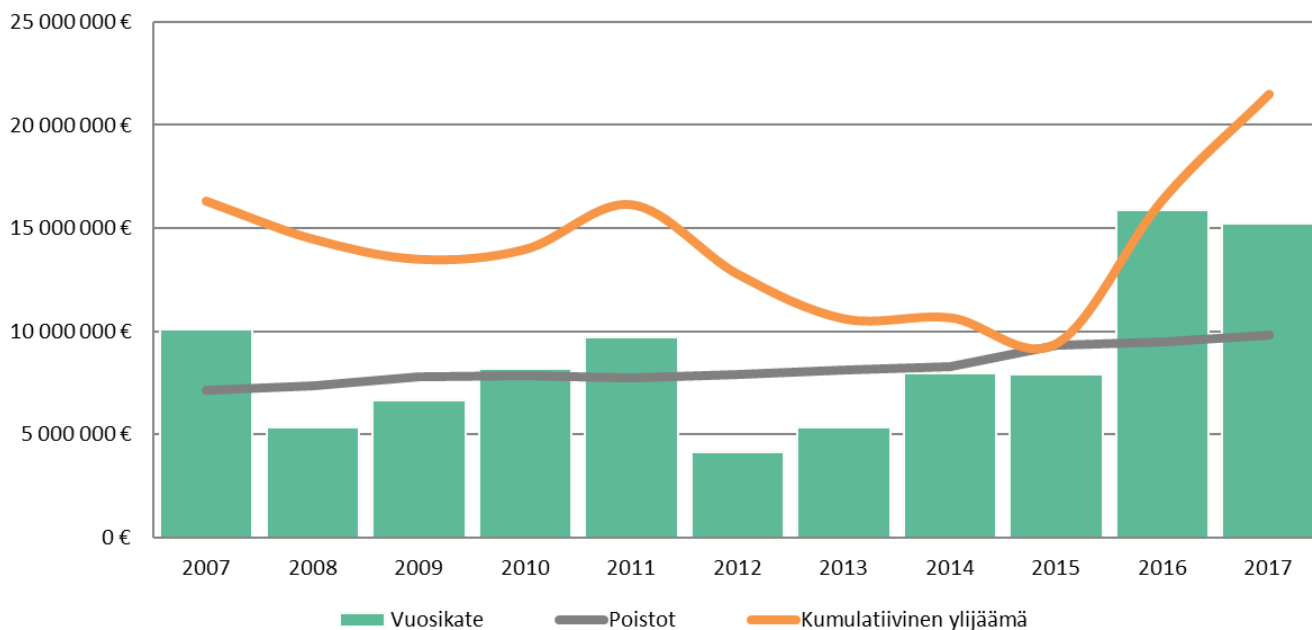
Tilikauden rahoituskulut olivat 0,62 miljoonaa euroa. Edellisvuoteen verrattuna rahoituskulut laskivat 3,08 prosenttia. Rahoituskulujen laskemisen lisäksi poikkeuksellinen markkinatilanne vaikutti siihen, että kunnan rahoitustuotot kasvoivat myös kuntatodistuslainojen nostojen yhteydessä. Rahoituskulujen laskemisesta huolimatta kunta onnistui lisäämään lainasalkkunsu suojausastetta pitkäaikaisilla kiinteäkorkoisilla talousarviolainoilla.

Kuvio 7. Ulkoisten kulujen jakauma 2017. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palveluiden ostojen osuus eritelty

5.4 TOIMINTAKATE JA VUOSIKATE

Toimintakate oli noin -134,5 miljoonaa euroa ja se heikkeni edellisestä vuodesta 0,7 miljoonaa euroa. Muiden Manner-Suomen kuntien toimintakatteet sitä vastoin vahvistuivat noin prosentilla edellisvuoteen verrattuna. Valtion kautta tilitettävä veroluonteinen rahoitus oli Vihdissä yhteensä 149,8 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan rahoitus riitti toimintakateen ja rahoituskulujen rahoittamiseen ja vuosikatteen muodostui 15,2 miljoonaa euroa. Käyttötalouden tasapainon vähimmäisvaatimus, jonka mukaan vuosikatteen tulee olla vähintään poistojen suuruinen, toteutui. Poistot ja arvonalentumiset olivat 9,8 miljoonaa euroa ja tilikauden tuloksesta muodostui positiivinen. Tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka on käytettävissä investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Kuvio 8. Vuosikate, poistot ja kumulatiivinen ylijäämä

Talouden pitkän aikavälin rahoitustasapaino edellyttää, että suunnitelmapoistot ja poistonalaisten investointien omahankintameno ovat samaa tasoa. Vuonna 2017 investointien omahankintameno oli noin 10,148 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 talousarvion ja vuosille 2019 - 2020 tehdyn taloussuunnitelman mukaan investointien keskimääräiset omahankintamenot kasvavat selkeästi vuosina 2018 ja 2019, kun Vihdin Kirkonkylän Campusta rakennetaan. Investointien omahankintamenojen kasvaminen heikentää kunnan rahoituksellista tasapainoa ja kunnan tulee pystyä kasvattamaan investointien omarahoitusosuutta taloussuunnitelma vuosille.

5.5 TILIKAUDEN TULOS JA YLIJÄÄMÄ

Tilikauden tulos kuvaa kaikkien tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta sekä poistoja. Tilikauden tulokseksi muodostui ylijäämää 4 916 953 euroa. Kun poistoeron vähennys huomioidaan, tilikauden ylijäämäksi muodostuu 5 106 540 euroa.

6 TOIMINNAN RAHOITUS

6.1 RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

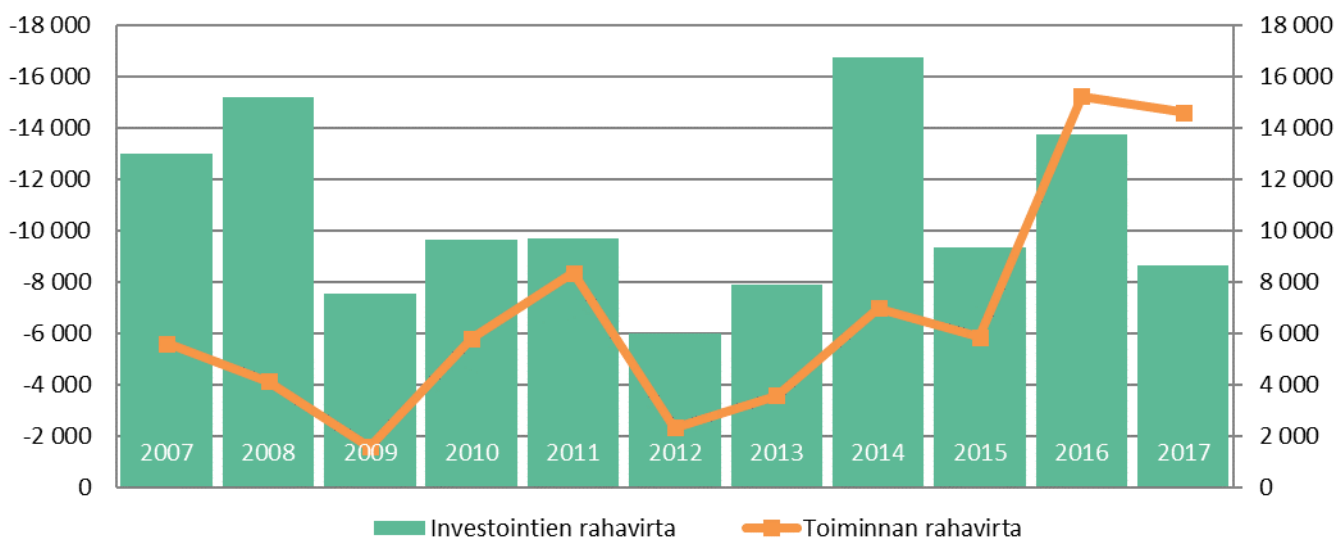
Rahoituslaskelmaan kootaan kunnan rahan lähteet ja rahan käytöt tilikauden ajalta. Rahoituslaskelma päättyy kuvaamaan muutosta kassavaroissa eli sitä, lisääntyvätkö vai vähenivätkö kunnan kassavarat tilikauden aikana.

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	2017	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	15 223	15 889	7 905
Satunnaiset erät	-493	385	
Tulorahoituksen korjauserät	-102	-1 030	-2 032
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-10 237	-16 138	-13 083
Rahoitusosuudet investointimenoihin	89	862	1 037
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	1 484	1 521	2 675
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 964	1 491	-3 498
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0	-5	-46
Antolainasaamisten vähennykset	7	1	1
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 000	20 000	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 208	-11 475	-11 175
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 500	-6 500	-22 000
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 205	-4 411	2 602
Rahoituksen rahavirta	-2 496	-2 390	-618
Rahavarojen muutos	3 468	-899	-4 116
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	5 334	1 866	2 766
Rahavarat 1.1.	1 866	2 766	6 882

TUNNUSLUVUT	2017	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä			
5 vuodelta, €	-10 104	-19 738	-22 544
Investointien tulorahoitus, %	150,0	104,0	65,6
Pääomamenojen tulorahoitus, %	68,1	59,4	34,0
Lainanhoitokate	1,24	1,37	0,73
Kassasta maksut/vuosi milj.€	175,8	182,3	180,1
Kassan riittävyys, pv	11,1	3,7	5,6
Asukasmäärä	29 059	28 959	28 922

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan rahavirta muodostuu vuosikatteesta ja sen jälkeen mahdollisesti esiintyvistä satunnaisista eristä. Näiden lisäksi huomioidaan tulorahoituksen kirjanpidolliset korjaukset. Vihdin kunnan toiminnan rahavirta vuonna 2017 oli 14,6 miljoonaa euroa. Vuosikate laski noin 670 tuhatta euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Investointien rahavirta muodostuu käyttöomaisuuden investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä myyntituloista. Vihdin investointimenojen määrä oli tilikaudella noin 10,2 miljoonaa euroa. Vastaavien hyödykkeiden luovutustulot olivat 1,5 miljoonaa euroa ja rahoitusosuudet investointimenoihin 89 tuhatta euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 5,96 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

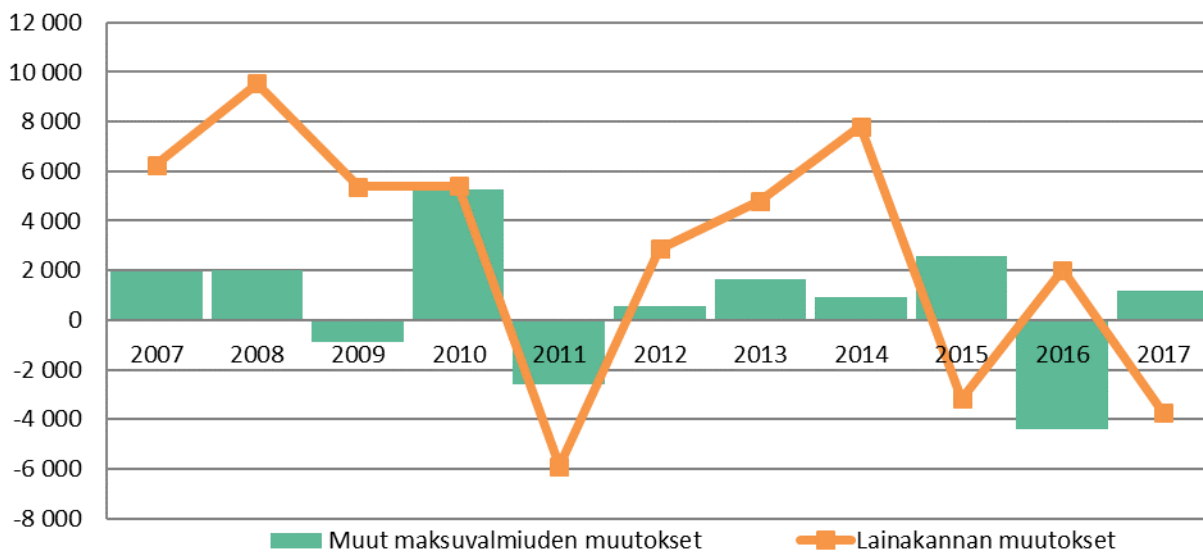

Kuvio 9. Toiminnan ja investointien rahavirta (1000 €)

Rahoituksen rahavirta

Pitkäaikaista lainaa nostettiin tällä tilikaudella 14 miljoonaa euroa ja pitkäaikaisia lainoja maksettiin pois noin 12,2 miljoonaa euroa. Lainanhoitokate oli tilikaudella 1,24. Lainanhoitokatteen tunnusluvulla mitataan tulorahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Muut maksuvalmiuden muutokset koostuvat pääasiassa saamisten muutoksista, mutta niihin vaikuttivat myös korottomien velkojen pääomien muutokset, palautuskelpoisten liittymismaksujen lisäys sekä vaihtomaisuuden muutokset. Rahoituksen rahavirta muodostui 2,5 miljoonaa alijäämäiseksi.

Kuvio 10. Rahoituksen rahavirta (1000 €)

6.2 TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Tase ja siitä laskettavat tunnusluvut kuvaavat tilipäätöspäivän mukaista rahoituksen rakennetta. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASE 1000 €	2017	2016	2015
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	461	319	648
Aineettomat oikeudet	137	170	35
Muut pitkävaikutteiset menot	324	149	613
Aineelliset hyödykkeet	146 350	147 226	141 578
Maa- ja vesialueet	33 062	32 321	32 009
Rakennukset	71 151	65 954	71 161
Kiinteät rakenteet ja laitteet	28 556	24 505	22 738
Koneet ja kalusto	1 754	2 237	1 730
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 827	22 209	13 940
Sijoitukset	21 331	20 653	20 663
Osakkeet ja osuudet	21 140	20 446	20 461
Lainasaamiset	1	7	3
Muut saamiset	190	199	199

ARVOSTUSERÄT			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	112	49	57
Valtion toimeksiannot	82	20	28
Muut toimeksiantojen varat	29	29	29
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet tarvikkeet ja tavarat	195	185	174
Saamiset	3 898	5 044	3 446
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	135	405	405
Lainasaamiset			
Muut saamiset	51	51	255
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	1 309	1 610	1 425
Lainasaamiset	-2	17	1
Muut saamiset	1 040	1 662	1 220
Siirtosaamiset	1 365	1 299	139
Rahoitusomaisuusarvopaperit	10	851	851
Osakkeet ja osuudet	10	10	10
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	841	841
Rahat ja pankkisaamiset	5 325	1 016	1 915
VASTAAVAA YHTEENSÄ	177 682	175 343	169 332
VASTATTAVAA	2017	2016	2015
OMA PÄÄOMA	72 531	67 425	60 440
Peruspääoma	50 993	50 993	50 993
Arvonkorotusrahoisto	30	30	33
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	16 402	9 414	10 667
Tilikauden yli- / alijäämä	5 107	6 988	-1 253
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	2 860	3 049	3 239
Poistoero	2 860	3 049	3 239
PAKOLLISET VARAUKSET	998	0	0
Muut pakolliset varaukset	998	0	0

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	29	29	31
Valtion toimeksiantojen pääomat			2
Muut toimeksiantojen pääomat	29	29	29
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	77 792	75 766	69 175
Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	67 999	65 935	58 138
Lainat julkisyhteisöiltä	0	5	10
Saadut ennakot	377	911	2 613
Muut velat	9 416	8 915	8 414
Lyhytaikainen	23 473	29 074	36 447
Joukkovelkakirjalainat	0	5 500	12 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 936	12 203	11 470
Lainat julkisyhteisöiltä	5	5	5
Lainat muilta luotonantajilta			
Saadut ennakot	229	1 134	674
Ostovelat	4 134	3 799	4 938
Muut velat	1 568	1 017	1 111
Siirtovelat	5 600	5 417	6 249
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	177 682	175 343	169 332

TUNNUSLUVUT	2017	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	42,6	40,7	38,4
= 100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)			
Suhteellinen velkaantuneisuus %	59,9	60,4	62,7
= 100* (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot			
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	21 509	16 402	9 414
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	740	566	325
Lainakanta 31.12., 1 000 €	79 940	83 648	81 623
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)			
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 751	2 889	2 822
Lainasaamiset, 1 000 €	1	7	3
Asukasmäärä	29 059	28 959	28 922
Rahoitusvarallisuus			
((saamiset + rahoitusarvopaperit+ rahat ja pankkisaamiset)-			
(-vieras pääoma- saadut ennakot))/ Asukasmäärä	-3 146	-3 311	-3 324

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa 70 prosentin omavaraisuutta. Vihdin kunnan omavaraisuusaste 31.12.2017 oli 42,6 prosenttia. Vuonna 2016 kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli noin 59,9 prosenttia. Kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste on heikentynyt 2000-luvun alusta lähtien tasaisesti. Lasku on ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana 7,1 prosenttiyksikköä.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Vihdin kunnan suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2017 oli 59,9 prosenttia, mikä on noin 0,5 prosenttiyksikköä edellisvuotta pienempi. Koko maan keskiarvo vuonna 2016 oli noin 55,6 prosenttia. Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus on noussut tasaisesti 2000-luvulla. Nousu on ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana 11,3 prosenttiyksikköä.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Vihdin kunnan lainakanta väheni noin 3,7 miljoonalla eurolla. Lainaa asukasta kohden oli vuoden lopulla 2 751 euroa eli 138 euroa vähemmän kuin edellisessä vuonna. Vuonna 2017 Manner-Suomen kuntien keskimääräinen lainakanta oli 2 921 euroa/asukas ja se väheni keskimäärin 17 euroa asukasta kohden.

6.3 KOKONAISTULOT - JA MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -menokäsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Vihdin kunnan kokonaistulot kuluneella tilikaudella olivat 183,5 miljoonaa euroa. Suurin tuloerä muodostuu verotuloista, jonka osuus kokonaistuloista on 68,5 %. Kokonaismenot olivat tilikaudella 181,3 miljoonaa euroa. Olennaisin menoerä koostuu toimintakuluista, joiden osuus kokonaismenoista on 84,4 %. Kokonaistulot olivat 2,3 miljoonaa kokonaismenoja suuremmat. Täsmäytyksenä voidaan todeta rahavarojen muutoksen ja maksuvalmiuden muutoksen erotuksen olevan vastaava.

KOKONAISTULOT JA MENOT 1 000 €

	2017 1 000 €	2017 %	2016 1 000 €	2016 %
TULOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	18 213	9,9	20 205	10,5
Verotulot	125 799	68,5	124 283	64,6
Valtionosuudet	24 043	13,1	25 635	13,3
Korkotuotot	63	0,0	21	0,0
Muut rahoitustuotot	456	0,2	428	0,2
Satunnaiset tuotot	505	0,3	400	0,2
Tulorahoituksen korjauserät				
Pysyvien hyödykkeiden luovutusvoitot	-1 141	-0,6	-1 097	-0,6
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointeihin	89	0,0	862	0,4
Pysyvien vastaavien myyntituotto	1 484	0,8	1 521	0,8
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	7	0,0	1	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 000	7,6	20 000	10,4
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	0	0,0
Oman pääoman lisäykset				
Kokonaistulot yhteensä	183 517	100,0	192 260	100,0
MENOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	152 916	84,4	154 249	81,7
Valmistus omaan käyttöön	-187	-0,1	-209	-0,1
Korkokulut	607	0,3	608	0,3
Muut rahoituskulut	16	0,0	35	0,0
Satunnaiset kulut	998	0,6	15	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos	-998	-0,6	0	0,0
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-42	0,0	-67	0,0
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	10 237	5,6	16 138	8,5
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0,0	5	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	12 208	6,7	11 475	6,1
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	5 500	3,0	6 500	3,4
Oman pääoman vähennykset	0	0,0	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	181 255	100,0	188 749	100,0

7 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

7.1 KUNTAKONSERNIN RAKENNE

Vihdin kuntakonserniin kuuluivat 31.12.2017 seuraavat yhteisöt:

Kuvio 11. Vihdin kunnan konserniin liitetyt yhteisöt 31.12.2017

7.2 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Vihdin kuntakonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ovat melko pieniä ja niillä on konsernin tilinpäätöslaskelmissa merkittävästi kuntayhtymiä pienempi vaikutus. Konserniin kuuluvista tytäryhtiöistä Veikkoincorpi I Oy:lla ja Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:lla oli tappiollinen tulos vuonna 2017. Kiinteistö Oy Härköiläntie 3 sekä Nummelan Aluelämpö Oy sekä Nummelan Teollisuustalo Oy tekivät positiivisen tuloksen vuonna 2017. Kiinteistö Oy:t Härköiläntie 1 ja 2 tekivät nollatuloksen vuonna 2017.

Veikkokorpi I Oy:n toiminta päätetään keväällä 2018. Yhtiö ei omista enää toimitiloja, joten hallinnollisten kustannusten jatkuessa tulos kääntyi tappiolliseksi. Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:lla oli edellisvuoden tapaan tappiollinen tulos, mutta tappion suuruus pieni. Tytäryhtiöistä Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:lla on kumulatiivista alijäämää.

Kuntayhtymien osalta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sekä Uudenmaan liiton tulos oli ylijäämäinen. Molemmat kuntayhtymät tekivät vuodelle 2017 alijäämäisen talousarvion, joten ylijäämäinen tulos oli yllätys. Kuntayhtymissä oli ainoastaan Etevässä sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen työterveyshuollossa kumulatiivista alijäämää. Kumulatiivisen alijäämä suuruus oli Etevässä noin 1,8 miljoonaa euroa ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen työterveyshuollossa noin 96 tuhatta euroa.

Konserniyhtiöiden osalta kunnalla oli 31.12.2017 takauksia ainoastaan Nummelan Aluelämmön lainoille 354 000 euron arvosta.

Talousarviossa on kunnan tytäryhteisöille asetettu yksittäisiä tavoitteita. Tässä osiossa selvitetään lyhyesti tavoitteiden saavuttaminen. Kuntayhtymille asetetut tavoitteet ja niiden toiminta on tarvittaessa selostettu kunkin toimielimen kohdalla.

KIINTEISTÖ OY HÄRKÖILÄNTIE 1,2 JA 3

Kiinteistö Oy Härköiläntie 1, 2 ja 3 jäivät vuokra-asuntokauppojen yhteydessä kunnalle. Alueella on käynnistetty kaavoitustyö, minkä yhteydessä selvitetään vuokratilojen jatkokäyttö. Härköiläntie 1 on perustettu ja merkitty kaupparekisteriin 4.6.1971. Yhtiöön kuuluu rivitalo, jonka rakennustilavuus on 1 800 m³, sekä lämpökeskusrakennus ja saunaosasto, jonka tilavuus on 36 m³. Asuinhuoneistojen huoneistoala on 476 m². Yhtiön hallinnassa on 5 huoneistoa. Yhtiöllä ei ole lainaa. Tilikaudella 2017 ei tehty merkittäviä korjauksia tai hankintoja. Tilikauden tulos oli 0 euroa. Yhtiön hallitus esittää, että vuodelta 2017 ei jaeta osinkoa. Yhtiön rahoituksellista asemaa kuormittaa vireillä olevat riita-asiat, joissa vuokralainen on hakenut valitusoikeutta hallinto-oikeuteen. Toiminnan arvioidaan jatkuvan entisen kaltaisena. Taseen loppusumma oli 48 994,19 euroa. Kiinteistön korjaus- ja kunnostustöitä tehdään pakollisen tarpeen mukaan.

Härköiläntie 2 kiinteistöosakeyhtiöön kuuluu rivitalo, jonka rakennustilavuus on 1 800 m³. Asuinhuoneistojen huoneistoala on 504 m². Yhtiön hallinnassa on 6 huoneistoa. Yhtiöllä ei ole lainaa. Tilikauden tulos oli 0 euroa. Yhtiön hallitus esittää, että vuodelta 2017 ei jaeta osinkoa. Yhtiön tulosta rasittaa tilavuokrat Kiinteistö Oy Härköiläntie 3:sta. Taseen loppusumma oli 75 666,08 euroa. Kiinteistön korjaus- ja kunnostustöitä tehdään pakollisen tarpeen mukaan.

Härköiläntie 3 kiinteistöosakeyhtiöön kuuluu rivitalo, jonka rakennustilavuus on 1 800 m³. Asuinhuoneistojen huoneistoala on 504 m². Yhtiön hallinnassa on 6 huoneistoa. Yhtiöllä ei ole lainaa. Tilikauden tulos oli 17 697,14 euroa. Tilikauden tulosta parantaa yhtiön saamat tulot Kiinteistö Oy Härköiläntie 2:sta. Taseen loppusumma oli 66 965,70 euroa. Yhtiön hallitus esittää, että vuodelta 2017 ei jaeta osinkoa. Kiinteistön korjaus- ja kunnostustöitä tehdään pakollisen tarpeen mukaan.

NUMMELAN TEOLLISUUSTALO OY

Yhtiön omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiö omistaa teollisuushallit osoitteissa Harjutie 14 ja Tehtaantie 4 – 6. Harjutie 14 on vuokrattu kokonaisuudessaan yrityksille, Tehtaantien hallissa on vuokralaisena myös kunnan kierrätyskeskus sekä vuodesta 2017 alkaen nuorten työpaja. Merkittävimmät korjaukset olivat Harjutie 14:sta viemäriin asetettu jätepumppaamo, joka valmistui vuoden 2018 puolella. Tehtaantie 4-6:ssa jatkettiin ilmanvaihtokoneiden asennuksia, parannettiin valaistusta ja lämmityspattereita sekä kunnostettiin katto. Tilikauden tulos oli 17 716,85 euroa. Yhtiön hallitus ehdottaa, että tilikauden tappio kirjataan yli-/alijäämätalille, eikä osinkoa jaeta. Taseen loppusumma oli 644 697,02 euroa. Yhtiön tavoitteena on pitää yhtiön

rakennukset vähintäänkin olemassa olevassa kunnossa ja yhtiön korjauksia toteutetaan hallituksen päätösten mukaan.

VEIKKOINKORPI I OY

Yhtiön omistama teollisuushalli myytiin vuoden 2015 aikana. Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Hallintokuluja maksettiin 2 680 euroa. Tilikauden tulos oli -2 708,26 euroa. Taseen loppusumma oli 381 273,79 euroa. Yhtiöllä ei ole lainoja. Yhtiö päätetään keväällä 2018.

PALMAN TIETO-TAITO-KESKUS OY

Kiinteistöyhtiön toimialana on omistaa ja hallita Vihdin kunnan Nummelan rakennuskaava-alueella korttelissa 4 sijaitsevia kiinteistöjä. Yhtiö voi rakentaa tähän kortteliin tai muualle Vihdin kunnan alueella tarvitsemiaan toimitiloja. Vihdin kunta osti kertomusvuonna yhtiön 100 prosenttiseen omistukseen Luksialta. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoito- ja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka on kirjattu tulosaikaisesti yhtiön kirjanpitoon. Yhtiön toiminta tullaan todennäköisesti lopettamaan. Yhtiön maksuvalmius oli tilikauden aikana hyvä. Tilikauden tulos oli -20 198 euroa ja taseen loppusumma 1 152 422,81 euroa. Yhtiöllä ei ole lainoja, lyhytaikainen vieras pääoma oli 24 020,84 euroa. Yhtiön hallitus ehdottaa, että tilikauden tappio kirjataan yli-/alijäämättilille, eikä osinkoa jaeta. Yhtiön tilakäyttöä tulisi tehostaa tai tehdä toimenpiteitä, joilla vähennetään kiinteistöjen ylläpitokuluja. Kiinteistöjen käyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon alueen meneillään oleva kaavoitustyö.

NUMMELAN ALUELÄMPÖ OY

Yhtiön omistavat Vihdin kunta 60 % ja Adven Oy 40 %, joten yhtiö on Vihdin kunnan tytäryhteisö. Hallitus on toiminut omistajien tahtotilaa noudattaen ja kannattavan kasvustrategian mukaisesti. Tässä voidaan katsoa yhtiön onnistuneen hyvin vallitseva markkina- ja kilpailutilanne huomioiden. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtajana ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta.

Tilikauden lopussa yhtiön oma pääoma on 1 951 267,00 euroa ja taseen loppusumma 4 750 237,65 euroa. Hallitus esittää, että tilikauden voitto 274 519,71 euroa (vuonna 2016: 434 596,54euroa) siirretään tilikauden yli-/alijäämättilille. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osingonjaosta päätetään myöhemmin.

7.3 KUNTAKONSERNIN OHJAUS JA SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 12.11.2012 § 60 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 2.3.2015 § 53. Uuden kuntalain myötä konserniohje tulee päivittää ja arvioida samalla kunnan omistajapolitiikka.

Vihdin kunnan tytäryhteisöjen määrä on supistunut huomattavasti viime vuosina omaisuuden myyntien vuoksi. Suurimpana tytäryhteisönä taseen perusteella on Nummelan Aluelämpö Oy, muut tytäryhteisöt ovat kiinteistöjen omistusyhteisöjä.

Konserniyhteisöjen valvontavastuut ohjeissa on listattu toimenpiteet tavoitteiden asettamisesta, kokousedustajien ohjeistamisesta sekä raportoinnista ja valvonnasta. Konserniyhtiöiden osalta tulisi vahvistaa konserniyhtiöiden ja kunnan välistä yhteydenpitoa, jotta voidaan varmistaa riittävä tiedonkulku yhtiöiden talouden ja toiminnan seuraamiseksi.

Nykyisen käytännön mukaisesti seuranta pohjautuu pitkälti tilinpäätöksen yhteydessä tehtävään arviointiin taloudellisesta tilanteesta ja toiminnasta edelliseltä vuodelta.

7.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Vihdin kuntakonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ovat kooltaan pieniä ja niillä on konsernin tilinpäätöslaskelmissä merkittävästi kuntayhtymiä pienempi vaikutus. On todennäköistä, että tulevina vuosina Vihdin kunnan tytäryhteisöjen määrä tulee supistumaan entisestään. Kunnan tulee kaavoitustyön yhteydessä ratkaista mikä tulee olemaan Härköiläntie 1,2,3 vuokratilojen sekä Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:n jatko. Veikkoinkorpi I lakkauttaa toimintansa 2018 keväällä.

Vuodelle 2020 kaavailtu maakunta sekä sosiaali- ja terveydenhuoltouudistus tulee myös vaikuttamaan merkittävästi konserniin yhdisteltäviin kuntayhtymiin. Nykyisen tiedon mukaan Vihdin konsernista poistuisivat kaikki muut kuntayhtymät paitsi Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä.

7.5 KONSERNITULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA 1000 €	2017	2016	2015
Toimintatuotot	95 069	89 550	93 053
Toimintakulut	-231 183	-225 866	-228 504
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3	-1	-8
Toimintakate	-136 112	-136 318	-135 460
Verotulot	125 799	124 278	119 854
Valtionosuudet	29 610	31 983	29 468
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0
Korkotuotot	77	44	65
Muut rahoitustuotot	355	177	419
Korkokulut	-636	-666	-927
Muut rahoituskulut	-260	-275	-352
Vuosikate	18 833	19 223	13 068
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 040	-12 616	-12 574
Omistuksen eliminointierot	-20	0	0
Arvonalentumiset	0	-88	0
Satunnaiset tuotot	639	400	0
Satunnaiset kulut	-998	-15	0
Tilikauden tulos	5 413	6 904	494
Tilinpäätössiirrot	7	-3	-1
Tilikauden verot	-115	-137	-57
Laskennalliset verot	8	21	2
Vähemmistöosuudet	-113	-168	-70
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	5 201	6 617	369
TUNNUSLUVUT	2017	2016	2015
Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut:			
Toimintatuotot/toimintakulut, %	41,2	39,7	40,8
Vuosikate % poistoista	144,4	151,3	103,9
Vuosikate, €/asukas	648	664	452
Asukasluku	29 059	28 959	28 922

7.6 KONSERNIRAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 1000 €	2017	2016	2015
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	18 819	19 223	13 068
Satunnaiset erät	-359	385	0
Tilikauden verot	-115	-116	-57
Tulorahoituksen korjauserät	-160	-1 034	-2 092
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-14 572	-19 850	-17 056
Rahoitusosuudet investointimenoihin	129	873	1 055
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 794	1 565	3 105
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 536	1 046	-1 977
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset	3	6	21
Antolainasaamisten lisäykset	-4	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	7	6	21
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 624	20 238	31 026
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 638	-11 864	-11 677
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 500	-6 500	-22 000
Oman pääoman muutokset	-116	-167	-470
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	13	14	-37
Vaihto-omaisuuden muutos	64	-100	-55
Saamisten muutos	-1 176	738	771
Korottomien velkojen muutos	907	-2 068	1 544
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-192	-1 416	2 222
Rahoituksen rahavirta	-2 832	286	-878
Rahavarojen muutos	2 704	1 332	-2 855
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	19 823	17 106	15 774
Rahavarat 1.1.	17 106	15 774	18 629
	2 717	1 332	-2 855

TUNNUSLUVUT	2017	2016	2015
Investointien tulo-rahoitus, %	130,3	101,3	81,7
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	69,5	62,3	47,2
Lainanhoitokate	1,5	1,6	1,1
Kassan riittävyys (pv)	28	24	22
Kassastamaksut M €	0	246	0
Asukasluku	29 059	28 959	28 922

7.7 KONSERNITASE JA TUNNUSLUVUT

KONSERNITASE 1000 €	2017	2016	2015
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT	182 747	183 012	177 476
Aineettomat hyödykkeet	1 192	1 108	1 577
Aineettomat oikeudet	791	815	126
Muut pitkävaikutteiset menot	405	290	1 447
Ennakkomaksut	-3	3	3
Aineelliset hyödykkeet	175 449	175 594	169 791
Maa- ja vesialueet	33 818	33 060	32 744
Rakennukset	92 931	87 277	93 472
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 359	25 340	23 601
Koneet ja kalusto	5 075	5 069	4 685
Muut aineelliset hyödykkeet	66	68	66
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 200	24 779	15 223
Sijoitukset	6 106	6 311	6 108
Osakkuusyhteisöosuudet	419	381	331
Muut osakkeet ja osuudet	5 662	5 700	5 768
Muut lainasaamiset	2	8	4
Muut saamiset	23	222	5
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	388	360	240
Valtion toimeksiannot	170	78	62
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	140	141	148
Muut toimeksiantojen varat	78	142	29
	0	0	
VAIHTUVAT VASTAAVAT	30 194	26 177	25 483
Vaihto-omaisuus	1 023	1 087	987
Aineet ja tarvikkeet	678	1 086	631
Keskeneräiset tuotteet	344	0	355
Muu vaihto-omaisuus	1	1	1
Saamiset	9 160	7 984	8 721

Pitkäaikaiset saamiset	218	465	774
Myyntisaamiset	135	405	405
Lainasaamiset	1	0	20
Muut saamiset	82	60	349
Siirtosaamiset	0	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	8 942	7 519	7 947
Myyntisaamiset	4 313	2 738	4 943
Lainasaamiset	-2	17	4
Muut saamiset	2 116	2 662	2 167
Siirtosaamiset	2 514	2 101	834
Rahoitusarvopaperit	2 461	3 522	3 327
Osakkeet ja osuudet	12	2 441	12
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2 449	240	2 474
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	841	841
Rahat ja pankkisaamiset	17 550	13 584	12 447

VASTAAVAA YHTEENSÄ **213 329** **209 549** **203 199**

KONSERNITASE 1000 €

VASTATTAVAA **2017** **2016** **2015**

OMA PÄÄOMA **82 736** **78 070** **71 430**

Peruspääoma 50 993 50 993 50 993

Arvonkorotusrahasto 180 180 183

Muut omat rahastot 471 900 844

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 25 891 19 380 19 043

Tilikauden ylijäämä (alijäämä) 5 201 6 617 369

VÄHEMMISTÖOSUUDET **851** **1 104** **1 005**

POISTOERO JA VAPAAEHT. VAR. **0** **0** **0**

Poistoero 0 0 0

Vapaaehtoiset varaukset 0 0 0

PAKOLLISET VARAUKSET **2 048** **1 084** **1 089**

Eläkevaraukset 20 22 31

Muut pakolliset varaukset 2 029 1 062 1 057

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT **450** **409** **275**

Valtion toimeksiannot 87 58 36

Lahjoitusrahastojen pääomat 159 160 146

Muut toimeksiantojen pääomat 204 191 92

VIERAS PÄÄOMA	127 243	128 882	129 392
Pitkäaikainen	87 294	84 070	77 942
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 808	72 623	65 255
Lainat julkisyhteisöiltä	9	13	11
Saadut ennakot	370	911	2 621
Muut velat	11 080	10 495	9 976
Siirtovelat	0	0	29
Laskennalliset verovelat	28	28	50
Lyhytaikainen	39 949	44 812	51 450
Joukkovelkakirjalainat	0	5 500	12 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 409	12 637	11 900
Lainat julkisyhteisöiltä	7	5	5
Saadut ennakot	984	1 391	1 045
Ostovelat	9 530	9 415	9 408
Muut velat	2 735	2 287	2 359
Siirtovelat	14 272	13 557	14 733
Laskennalliset verovelat	12	20	0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	213 329	209 549	203 191

TUNNUSLUVUT	2017	2016	2015
Konsernin omavaraisuusaste, %	39,4	38,2	36,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	50,3	51,5	51,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	31 093	25 998	19 412
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1070	898	671
Konsernin lainat, €/asukas	3 037	3 135	3 083
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	88 245	90 799	89 179
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	-2	17	4
Kunnan asukasmäärä	29 059	28 959	28 922

8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Tilikauden tuloksen käsittely

Vihdin kunnanhallitus ehdottaa, että tilikauden tulos 4 916 951,88 euroa sekä aikaisemmin tehdystä poistoerosta poistoerohankkeiden tilikauden suunnitelmapoistoja vastaava määrä 189 587,16 euroa siirretään kokonaisuudessaan ylijäämänä (5 106 539,04 euroa) taseen omaan pääomaan edellisiltä tilikausilta kertyneisiin yli-/alijäämiin.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 115 §:n mukaan, jos kunnan taseessa on kattamattomia alijäämiä, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kunnan taseessa on 21 508 759,02 euroa kumulatiivista ylijäämää.

II TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarvion toteutuminen -kohdassa selvitetään valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.

1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

Kunnanvaltuusto hyväksyy toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Talousarvio on käyttötalouden osalta valtuustoon nähden sitova toimielimittäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitovana määräraha on toimintakate ja sitovina tavoitteina tuloskortin tavoitteet. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Nämä määrärahat ja toiminnalliset tavoitteet ovat talousarvion sekä toteuman osalta esitetty toimielinten toimintakertomuksissa sivuilla 43 – 82 kokonaisuudessaan ja tulosalueittain. Toimintakertomuksissa on myös esitetty perustellut suurimmille poikkeamille.

Käyttötalouden taulukoiden lukuohje

TP 2016	= edellisvuoden tilinpäätös
TA 2017	= vuoden 2017 alkuperäinen talousarvio
Talousarviomuutokset	= vuoden 2017 aikana tapahtuneet talousarviomuutokset
MTA 2017	= vuoden 2017 muutettu talousarvio
Toteuma	= toteuma 31.12.2017
Poikkeama	= muutetun talousarvion 2017 ja toteuman välinen poikkeama
TP2016/ TP2017 (%)	= Vuoden 2016 ja 2017 tilinpäätöksien prosentuaalinen muutos

Kunnalla oli vuodelle 2017 asetettu yhteensä 28 (vuonna 2016 tavoitteita oli 32) toiminnallista tavoitetta. Tavoitteista toteutui 13 kpl eli 46,4 %, toteutumatta jäi 15 kpl.

1.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Keskusvaalilautakunta	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-21	-51 568	0	-51 568	-61 625	-10 057	293352,4
Toimintakate	-21	-51 568	0	-51 568	-61 625	-10 057	293352,4
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	0	-900	0	-900	-3 109	-2 209	#JAKO/0!

Keskusvaalilautakunnan tulee toimittaa vaalilain mukaiset tehtävät. Keväällä 2017 järjestettiin kuntavaalit ja joulukuussa valmistauduttiin vuoden 2018 tammikuussa olleisiin presidentinvaaleihin. Talouden osalta keskusvaalilautakunnan alkuperäisen talousarvion ylitys johtui pääosin henkilöstökulujen toteutumisesta odotettua suurempina.

1.1.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-24 529	-24 701	0	-24 701	-27 894	-3 193	13,7
Toimintakate	-24 529	-24 701	0	-24 701	-27 894	-3 193	13,7
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-437	-400	0	-400	-145	255	-66,8

Tarkastuslautakunnan keskeisenä tehtävänä on valmistella valtuustossa päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Vihdin tarkastuslautakunta suoritti vuonna 2017 nämä hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat tehtävänsä ja toimitti valtuustolle arviointikertomuksen vuodelta 2016.

Tarkastuslautakunnan tehtäviin vuonna 2017 vaikutti olennaisesti myös valtuustokauden vaihtuminen sekä uuden kuntalain voimaantulo 1.6.2017 alkaen. Valtuustokauden vaihtumisesta johtuen myös lautakunnan kokoonpano muuttui vuoden aikana.

Vuoden 2017 aikana tarkastuslautakunnan tehtäviin vaikutti valtuustokauden vaihtumisen ohella myös tilin-tarkastusyhteisön kilpailuttaminen ja kuntalain uudistumisen myötä tarkastuslautakunnalle uudeksi tehtäväksi 1.6.2017 alkaen tullut sidonnaisuusrekisteri, jonka rekisterinpitäjänä tarkastuslautakunta toimii. Sidonnaisuusrekisteri on siten tarkastuslautakunnalle myös tulevana vuosina kuuluva uusi tehtävä.

Tarkastuslautakunnan sitova toimintakate vuonna 2017 oli - 24 701 euroa, toteuma -27 894 euroa (112,9 prosenttia) ja ylitys 3 193 euroa. Ylitys johtui palvelujen oston ja pääosin henkilöstökulujen, kuten kokouspalkkioiden sekä henkilöstösivukulujen arvioitua suuremmasta määrästä.

1.1.3 KUNNANHALLITUS

Kunnanhallitus	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	11 125 133	9 829 370	0	9 829 370	9 780 571	-48 799	-12,1
Toimintakulut	-95 774 510	-95 644 956	-200 000	-95 844 956	-95 945 759	-100 803	0,2
Toimintakate	-84 649 377	-85 815 586	-200 000	-86 015 586	-86 165 188	-149 602	1,8
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	6 595 932	6 507 309	0	6 507 309	6 492 656	-14 653	-1,6
Toimintakulut	-1 139 933	-1 165 560	0	-1 165 560	-1 231 709	-66 149	8,1

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -86 195 586 euroa

1.1.3.1 Konsernijohdon tulosalue

Konsernijohto	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	10 130	10 000	0	10 000	15 503	5 503	53,0
Toimintakulut	-696 178	-898 330	0	-898 330	-909 477	-11 147	30,6
Toimintakate	-649 515	-888 330	0	-888 330	-893 974	-5 644	37,6
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-33 862	-31 181	0	-31 181	-36 517	-5 336	7,8

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Konsernijohdon talouden toteuma oli budjetoidun mukainen. Vuoden 2017 aikana käynnistettiin monen kunnan kannalta merkittävän hankkeen valmistelu. Tällaisia hankkeita olivat esimerkiksi uuden kuntastrategian valmistelu, joukkoliikenteen palvelutason ja järjestämistavan uudistus, Etelä-Nummelan investointihankkeen suunnittelu sekä maapoliittisen ohjelman- ja rakennusjärjestyksen päivittäminen. Edellä mainitut asiat tulevat päätettäväksi vuonna 2018.

Kertomusvuoden aikana uudistettiin kunnan brändi-ilme. Brändin ja uuden strategian myötä kunnan palveluotteessa korostuu tulevana vuosina kuntalaisnäkemys.

Syksyn 2017 aikana toteutettiin yrityskysely, josta saatiin hyvää tietoa kunnan elinkeinopolitiikan ja yrityspalvelujen kehittämiseen sekä vertailua vuoteen 2016. Yhteydenpitoa yrittäjiin on lisätty tapahtumin, uutiskirjein ja henkilökohtaisin yhteydenotoin. Yritysten verkottamista on tehty mm. toimialatapaamisissa (matkailu- ja palveluyrittäjät, rakennusala) sekä erilaisissa yrittäjien tapahtumissa. Vuoden aikana on markkinoitu 2016 käyttöönotettua TYKKi -tontti- ja toimitilahakemisto, jossa kunnan alueella olevat vapaat yksityisten ja kunnan omistamat yritystontit ja toimitilat ovat esillä. Vihdin 3DHUB-hankevalmistelu tehtiin loppuvuodesta 2017. Yrityshakemisto otettiin käyttöön 2017 alkuvuodesta. Uusia yrityksiä on Vihtiin perustettu 173 yritystä vuonna 2017.

Henkilöstö

Kertomusvuodelle ajoittui kunnanjohtajan vaihtuminen kun vs. kunnanjohtaja Hannu Nummela jäi eläkkeelle ja Sami Miettinen palasi tehtävään virkavapaalta. Muilta osin henkilöstön tilanne oli vakaa, konsernijohto käsittää kunnanjohtajan lisäksi yrityskehittäjän, kehittämisspäällikön ja johdon assistentin työpanoksen.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	YRITTÄJYYTTÄ EDISTÄVÄ KUNTA
TAVOITE 2017	YRITTÄJÄN SUJUVA ARKI
Tavoite 2017-2019	Kunnan palveluprosessi toimii
Toimenpide	Yhteinen yrittäjiä palvelevien prosessien kehittäminen
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Suomen yrittäjien elinkeinopoliittinen mittaristo kokonaisarvosana 0,4 korkeampi kuin 2016 (voidaan mitata 2018)
Vastuhenkilö	Kunnanjohtaja
Toteuma	Kyselyä ei toteutettu vuonna 2017
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	YRITTÄJYYTTÄ EDISTÄVÄ KUNTA
TAVOITE 2017	TYÖPAIKKAOMAVARAISUUDEN KASVATTAMINEN
Tavoite 2017–2019	Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen
Toimenpide	Aktiivinen elinkeinopolitiikka
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Uusia yrityksiä netto 50 Työpaikkojen lisäys netto 150
Vastuhenkilö	Yrityskehittäjä
Toteuma	Uudet yritykset netto 76 kpl. Vuonna 2017 uusia yrityksiä perustettiin 173kpl ja lakanneita oli 93kpl. Työpaikkojen lisäys, ei mitattavissa
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	KUNNAN TUNNETTUUS LISÄÄNTYNYT
Tavoite 2017-2019	Kunta myönteisesti esillä
Toimenpide	Kunnan brändin määrittely, verkkoviestinnän lisääminen, näkyvyys tapahtumissa
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Kunnan verkkosivujen käyntikerrat
Vastuhenkilö	Kunnanjohtaja
Toteuma	Verkkosivujen käyntimäärät ovat lisääntyneet keskimäärin noin 1000 käynnillä per kuukausi.
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

1.1.3.2 Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue

Sosiaali ja terveystalouden tulosalue	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	1 365 535	0	0	0	-1 313	-1 313	-100,1
Toimintakulut	-79 517 644	-78 354 739	0	-78 354 739	-78 939 336	-584 597	-0,7
Toimintakate	-78 152 109	-78 354 739	0	-78 354 739	-78 940 649	-585 910	1,0

Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue koostuu kahdesta suuresta kokonaisuudesta perusterveydenhuolto ja sosiaalipalvelut sekä erikoissairaanhoidon. Tulosalueen kustannukset koostuvat pääosin Perusturvakuntayhtymä Karviaisen ja Etevan palvelujen ostoista. Lisäksi tulosalueelle kohdistuu vanhan eläkejärjestelmän mukaisia eläkemenoperusteisia maksuja. Tulosalueen toimintakate oli noin 78,9 miljoonaa euroa, kun talousarvio oli 78,4 miljoonaa euroa. Talousarvioylitys johtui pääosin erikoissairaanhoidon ylityksestä, mutta myös perusterveydenhuollon määrärahat ylittyivät. Talousarvioylitykset on selostettu tarkemmin perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteydessä.

Vuosi 2017 oli yhdeksäs toimintavuosi Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle sosiaali- ja terveystalouden tuottajana ja järjestäjänä Vihdissä. Talousarvio vuodelle 2017 perustui toiminnallisesti ja taloudellisesti kuntayhtymän perussopimukseen ja palvelutasosuunnitelmaan 2017–2020. Vihdin osalta suurin palveluverkkoon liittyvä muutos oli, kun perhepalveluista perhesosiaalityö, perheneuvola, lasten ja nuorten erityispalvelut, perhetyö ja ikäihmisten palveluista kotihoito ja sosiaalityö muuttivat marraskuussa uusiin remontoituihin vuokratiloihin Nummelan terveyskeskuksen läheisyyteen. Tässä yhteydessä toimitila sai nimekseen Karviaisen Kymppi ja on toiminnalliselta luonteeltaan sosiaali- ja terveysasema.

Pitkällä aikavälillä ratkaisut maakunta- ja sote-uudistuksessa tulevat vaikuttamaan merkittävästi Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toimintaan.

PERUSTERVEYDENHUOLTO

Perusturvakuntayhtymä Karviainen	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	1 365 535	0	0	0	-1 313	-1 313	-100,1
Toimintakulut	-47 640 712	-44 845 849	0	-44 845 849	-45 034 681	-188 832	-5,5
Toimintakate	-46 275 177	-44 845 849	0	-44 845 849	-45 035 994	-190 145	-2,7

Perusterveydenhuoltoon varatut määrärahat olivat noin 44,8 miljoonaa vuodelle 2017, kun toteuma oli noin 45 miljoonaa euroa. Perusterveydenhuollon määrärahojen ylittyminen johtui pääosin vuodeosaston kasva-neista kustannuksista - Karkkilan vuodeosaston ollessa väistötiloissa Vihdin kirkonkylällä, oli osastolla vihti-läisiä asiakkaita enemmän kuin vuodeosaston sijaitessa Karkkilassa. Sen sijaan Helsingin ja Uudenmaan sai-raanhoitopiirin Lohjan sairaalan yhteispäivystyksen yhteydessä olevan osaston käyttö oli tavanomaista vä-häisempää molempien jäsenkuntien osalta. Loppuvuodesta myös lastensuojeluilmoitusten kasvanut määrä heijastui menoihin ja aiheutti talousarviossa arvioitua suurempia kustannuksia.

Vuoden 2017 aikana Karviainen pyrki kehittämään palvelujensa saatavuutta taatakseen valtakunnallisten suositusten mukaisen ja alueellisesti tasa-arvoisen palvelun. Karviainen tavoittelee esimerkiksi lääkärint vastaanottotoiminnan ja suun terveydenhuollon osalta suosituksia parempia palveluita jäsenkunnilleen.

Palvelujen saatavuus:

Lääkärint vastaanotoilla kiireettömälle vastaanotolle pääsee 1-2 viikon kuluessa ajanvarauksesta (hoitotakuusäädös edellyttää pääsyä 3 kuukaudessa)

- Vihdissä keskimääräinen odotusaika oli 22 päivää

Suun terveydenhuollossa kiireettömälle vastaanotolle pääsee 2 viikon kuluessa ajanvarauksesta (hoitotakuusäädös edellyttää pääsyä 6 kuukaudessa)

- Keskimäärin Vihdissä pääsi suun terveydenhuollon kiireettömälle vastaanotolle 13,6 päivässä

Vammaispalveluhakemusten käsittelyaika on enintään 3 kk

- Keskimääräinen käsittelyaika oli 28-35 päivää

Lastensuojeluilmoitusten käsittelyaika on enintään 7 päivää ja lastensuojelun tarpeen selvityksen käsittelyaika on enintään 3 kk

- 99,1 % lastensuojeluilmoituksista käsiteltiin määräajassa. Selvityksistä 98 % tehtiin määräajassa

Ikäihmisten palvelutarpeen arviointi

- Vuonna 2017 palvelutarpeen arviointeja tehtiin 588, joista 80 % seitsemän päivän sisällä

Vuodeosastotoiminnassa tavoitteena oli, että keskimääräinen hoitoaika vuodeosastolla on alle 30 hoitopäivää.

- Nummelan osaston keskimääräinen hoitoaika oli 26,9 hoitopäivää, se on 2 hoitopäivää enemmän kuin vuonna 2016.

ERIKOISSAIRAANHOITO

Erikoissairaanhoito	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-31 876 932	-33 508 890	0	-33 508 890	-33 904 655	-395 765	6,4
Toimintakate	-31 876 932	-33 508 890	0	-33 508 890	-33 904 655	-395 765	6,4

Perusturvakuntayhtymä Karviainen hankkii lähtökohtaisesti erikoissairaanhoidosta sen toiminnan, mitä ei pystytä tai ei ole tarkoituksenmukaista itse tuottaa. Perusturvakuntayhtymä Karviainen on vastannut erikoissairaanhoidosta vuodesta 2015 alkaen.

Erikoissairaanhoidon varatut määrärahat olivat noin 33,5 miljoonaa vuodelle 2017, kun toteuma oli 33,9 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidon määrärahojen ylitys syntyi kasvaneesta erikoissairaanhoidon käytöstä vuoden 2017 lopussa. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri laskutti tilikauden päättymisen jälkeen tammikuun 15. päivä kolmelta viimeiseltä kuukaudelta 1 237 747,92 euroa ennakoiden lisäksi. Seuraavalla viikolla tammikuun 22. päivä HUS palautti ylijäämää 536 422,95 euroa ja kalliin hoidon tasausta 421 063,76 euroa. Palautukset eivät kuitenkaan kattaneet käytön mukaista lisälaskutusta. Lisäksi HUSin toiminnoista ylittivät myös ensihoito ja yhteispäivystys.

1.1.3.3 Hallinnon ja talouden tulosalue

Hallinto ja talous	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	1 633 192	1 829 224	0	1 829 224	1 846 225	17 001	13,0
Toimintakulut	-7 982 128	-8 705 640	-200 000	-8 905 640	-8 647 829	257 811	8,3
Toimintakate	-6 348 936	-6 876 416	-200 000	-7 076 416	-6 801 604	274 812	7,1
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	4 577	20 900	0	20 900	3 114	-17 786	-32,0
<i>Toimintakulut</i>	-203 228	-196 046	0	-196 046	-261 468	-65 422	28,7

Sitovuustaso kunnanhallitukseen toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -7 256 416 euroa

Talouden toteutuminen

Hallinnon ja talouden tulosalueen talous toteutui vuonna 2017 talousarvioon nähden suotuisasti. Toimintatuottojen osalta joukkoliikenteen kasvaneet valtionavut autoivat toimintatuottojen toteutumista tulosalue-tasolla talousarvion mukaisena, vaikka osakkeiden myyntivoitot eivät toteutuneet ja työllistämiseen liittyvät korvaukset jäivät odotettua pienemmäksi. Toimintakulujen osalta talousarvion jäämistä selittävät etenkin atk-palveluiden, kierrätyskeskuksen ja joukkoliikenteen toimintakulujen jääminen talousarvion alle.

Henkilöstö

Hallinnon ja talouden tulosalueen alaisen talouspalveluiden henkilöstömäärä kasvoi elokuussa 2017, kun talouspalveluihin keskitettiin sivistyskeskuksen taloussihteeri sekä teknisessä ja ympäristökeskuksessa talous-tehtävissä toiminut taloussihteeri. Hallinnon tehtäviä järjestelemällä kohdennettiin lisäresurssia kehittämiseen, jossa tavoitteena on erityisesti kehittää kuntalaisten osallisuus- ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kunnan asiakaspalvelua.

Toiminnan toteutuminen

Kevään 2017 kuntavaalit sekä valtuustokauden vaihtuminen kesäkuun alusta työllistävät hallintoa alkuvuodesta merkittävästi. Kevään aikana valmistauduttiin myös kuntalain toisen vaiheen voimaantumoon ja uudistettiin kunnan hallinto- ja toimintasäännöt vastaamaan lain vaatimuksia. Samassa yhteydessä tehtiin muutoksia kunnan toimielinorganisaatioon ja johtamisjärjestelmään sekä uudistettiin kokouspalkkiojärjestelmä. Uusi hallintosääntö astui voimaan valtuustokauden vaihtuessa 1.6.2017.

Vuoden 2017 aikana talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien vaihtaminen sekä vaihtoon liittynyt palvelutuottajien (KuntaPro ja Kunnan Taitoa) kilpailutus on työllistänyt merkittävästi sekä talous- ja henkilöstöhallintoa että tietohallintoa sekä vienyt valtaosan yksiköiden työajasta. Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen teki lopulta Kunnan Taitoa, jonka uunituore Raindance-kirjanpidosta ja Mepco HR -henkilöstöhallinto-ohjelmasta muodostuva nykyaikainen, helppokäyttöinen ja kehittyvä kokonaisuus saadaan ensimmäisenä käyttöön Vihdissä samalla, kun pitkäaikainen yhteistyö tutun, Nummelassa sijaitsevan palvelupisteen kanssa jatkuu. Järjestelmiin liittyvä kehitystyö jatkuu edelleen vuonna 2018.

Talouden osalta vuoden 2017 aikana jatkettiin kunnan lainasalkkuohjelmiston kehittämistä. Järjestelmän osaksi saatiin vietyä kaikki kuntakonsernin lainat sekä kunnan takaukset. Vihdin kunta pääsi myös osaksi kehittämään Turun ja Oulun kaupungin kanssa ohjelmiston uutta sijoitusmoduulia, jolla pystyttäisiin raportoi- maan kunnan sijoitusten arvojen kehittymistä muiden rahoitustunnuslukujen osalta. Kunta hyväksyi vuoden 2017 aikana myös uudet varainhankinnan, sijoitus- ja takaustoiminnan periaatteet.

Valtuustotason sitovista tavoitteista ei yksikään toteutunut täysimääräisesti siten, että kaikki osatavoitteet olisivat toteutuneet. Tästä huolimatta tavoitteiden suuntaan otettiin merkittäviä edistysaskelia.

Tietohallinto

Sähköinen asiointi on Vihdissä hiljalleen laajentunut kuntalaisten useimmin käyttämiin asiointiprosesseihin. Vihdissä käytettävissä kunnallishallinnon tietojärjestelmissä ei tällä hetkellä juurikaan ole käyttöön otetta- vissa olevia sähköisen asiointin ominaisuuksia. Suunnitelma näiden ominaisuuksien toteuttamiseksi on edel- leen kustannustehokas sähköinen asiointialusta, jonka hankkiminen tai teettäminen on vuoden 2018 tulos- tavoite.

Sähköisen asiointialustan hankintaa selvitettiin vuoden 2017 alkupuolelle saakka muutamien KUUMA- kuntien yhteistyönä. Myös Vihdin henkilöstöä osallistui kahden keskeisimmän järjestelmävaihtoehdon kou- lutus- ja testaustilaisuuksiin. Nämä vaihtoehdot todettiin Vihdin tarpeisiin nähden ylimitoitetuiksi, osittain vaikeakäyttöisiksi ja hinnaltaan melko kalliiksi.

Palvelutietovarannon (PTV) käyttöönottoa varten perustettiin työryhmä. Käyttöönoton yleistä tilannetta ja ohjeita seurattiin säännöllisesti, ja kun palvelutietovaranto alkoi olla käyttökelpoinen, toteutettiin tietojen kerääminen ja julkaisu nopealla aikataululla.

Kunnan käyttämä Microsoft-volyymilisenssisopimus uusittiin kesällä 2017. Uusi sopimus muodostui yllättäen jonkin verran vanhaa edullisemmaksi.

Vaihtoehtoja uudeksi tilavarausjärjestelmäksi selvitettiin, ja järjestelmä kilpailutettiin. Kilpailun voitti Enkora- ohjelmisto, jonka käyttöönottoprojekti aloitettiin kesän jälkeen. Järjestelmä valmisteltiin käyttöönotetta- vaksi vuoden 2018 alusta. Uusi tilavarausjärjestelmä lisää sähköisiä asiointimahdollisuuksia, tehostaa huo- mattavasti kunnan sisäistä toimintaa ja mahdollistaa uusien ominaisuuksien käyttöönoton tarpeen mukaan.

Työllistäminen

Työllisyyden kehittäminen oli edelleen keskeisiä painopisteitä vuonna 2017. Vuonna 2016 perustetun kierrä- tyskeskuksen toiminta laajeni ja monipuolistui keväällä 2017, kun kierrätyskeskus sai käyttöönsä laajemmat tilat, joihin siirtyi myös nuorten työpaja. Tilat remontoitiin yhdessä tarkoituksenmukaisiksi ja yhteisen työl- listämiskonseptin kehittäminen aloitettiin tarkoituksena tukea palvelunkäyttäjiä työelämään tai opiskeluun. Näin muodostuneen Vihdin työvoimalan avajaisia juhlittiin maaliskuun lopussa 2017.

Suuremman tilan myötä kierrätyskeskuksen työllistämismahdollisuuksia on monipuolistettu rakentamalla mm. tekstiilipaja ja puutyöverstas, jotka mahdollistavat tuotteiden valmistuksen ja kunnostuksen. Lisäksi kierrätyskeskuksessa tehdään työkokeiluja ja tuotetaan kuntouttavaa työtoimintaa. Kaikkiaan kierrätyskes- kus tuottaa erilaisia työllistämispalveluja keskimäärin 35 työntekijälle kuukausittain eri pituisissa jaksoissa ja vuoden aikana työllistämispalveluissa on ollut 88 henkilöä. Kuntouttavaa työtoimintaa tehdään lisäksi kun- nan omassa remonttipartiossa, joka tuottaa tärkeitä käyttäjäpalveluita mm. kouluille ja päiväkodeille, sekä Karviaisen Werstaalla ja erilaisissa ostopalveluissa kaikkiaan reilulle 100 pitkäaikaistyöttömälle kuukausittain. Lisäksi kunnan työllistämistä ohjasi laki julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista (työllistämisveloite). Vuonna

2017 velvoitetöyöllistämisen kautta kunnan eri tehtäviin mm. tilapalveluissa, kirjastossa, museolla ja hallinnon eri tehtävissä työyllistyi puolen vuoden työyllistymisjaksoilla yhteensä 20 yli 57-vuotiasta pitkäaikaistyötöntä.

Kunnan työyllisyystilanne osoitti elpymisen merkkejä vuoden 2017 aikana, ja työmarkkinatuen kuntaosuudet laskivat edelliseen vuoteen verrattuna ollen yhteensä 1,64 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus toteutui kuitenkin talousarvioon varattua 1,50 miljoonaa euroa suurempana, mutta jääden selvästi alle vielä osavuositarkastuksessa ennakoitua yli 1,72 miljoonan euron. Työmarkkinatukimaksujen alenemiseen vaikutti erityisesti loppuvuotta kohti parantunut työyllisyystilanne, mutta oma vaikutuksensa oli myös kunnan ja Karviaisen tuottamalla työyllistämispalveluilla, joiden avulla onnistuttiin säästämään työmarkkinatukimaksuja yli miljoona euroa, eli merkittävästi enemmän kuin ennakoitiin vielä talousarviota laadittaessa. Kunnan ja Karviaisen työyllisyystoimenpiteet ovat kohdistuneet erityisesti pitkään työttömänä olleisiin sekä nuoriin.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen lipputukiin kohdistuneet lainsäädännön muutokset konkretisoituivat Vihdissä kesällä 2017, kun suurin osa alueen siirtymäajan liikennöintisopimuksista päättyi. Kunta ei saa maksaa lippujen hinnanalennuksesta aiheutuvia kustannuksia markkinaehtoiseen reittiliikenteeseen, minkä vuoksi Vihtilippu ei enää syksyllä 2017 kelvannut suurimmassa osassa alueen vuoroja. Vihtilippuja myytiin vuonna 2017 yhteensä 3616 kappaletta, kun vuosina 2013-2016 lippua myytiin yli 5500 kappaletta vuodessa. Liikennöitsijöille maksettu lippusubventio jäi noin puoleen aikaisemmista vuosista eli yli 200 000 euroa edellisvuotta pienemmäksi. Länsi-Uudenmaan seutulippua myytiin vuonna 2017 noin 500 kappaletta, mikä oli noin 23 % vähemmän kuin edellisvuonna. Vihdin kunnalle ei tullut vuonna 2017 maksettavaksi Länsi-Uudenmaan seutulippua koskevaa lippusubventiota, johtuen lippujen myyntimäärän ja lippukohtaisen käytön pienenemisestä sekä edellä mainitusta lainsäädännön muutoksesta. HSL:n lippusubventio jatkoi kasvuaan, ollen noin 10 % suurempi kuin vuonna 2016. HSL-lippuja myytiin vuonna 2017 noin 2600 kappaletta, mikä oli 5 % edellisvuotta enemmän. Kunnan sisäiset ostovuorot kilpailutettiin keväällä 2017 ja vuorojen määrää lisättiin 16:sta 31:een. Talousarviossa oli varauduttu myös markkinaehtoiseen liikenteen lakkautuksiin lipputuen päättyessä syksyllä 2017, mutta ostovuorojen tarve jäi tältä osin varsin vähäiseksi. Joukkoliikenteen valtion avustuksen osalta talousarviossa oli varauduttu 20 % tukiosuuteen maksetuista lippusubventioista. Vuoden 2017 alussa tehdyssä hakemuksessa oli kuitenkin mahdollisuus hakea valtion avustusta myös kunnan rahoittamaan ostoliikenteeseen. Tämän vuoksi Uudenmaan ELY-keskuksen vuodelle 2017 myöntämä valtion avustus on odotettua suurempi, joskin päätös valtion avustuksen toisen erän maksatuksesta saadaan vasta kunnan toteutuneiden kustannustietojen tarkastamisen jälkeen keväällä 2018.

Maahanmuutto

Vihdin kunnanvaltuusto päätti kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta sekä maahanmuuttopalvelujen kehittämisestä loppuvuonna 2015. Päätöksen mukaan Vihdin kunta ottaa vastaan vähintään 25-30 kiintiöpakolaista tai oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa joka kolmas vuosi. Uudenmaan ELY-keskuksen kunnille osoittaman pyynnön mukaisesti kuntapaikkoja lisättiin kertaluonteisesti siten, että vuonna 2016-2017 kunta vastaanottaa kaikkiaan 60 kansainvälistä suojelua saavaa henkilöä. Kuntapaikkamäärän korotuksesta kunta sai ylimääräisen bonusrahan Euroopan unionin turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta rahoitettavan, työ- ja elinkeinoministeriön hallinnoiman Sylvia-hankkeen kautta.

Vuonna 2017 kuntapaikka myönnettiin 10 myönteisen oleskeluluvan saaneelle turvapaikanhakijalle. Kuntapaikoista 14 oli varattu yksin maahan tulleiden perheryhmäkodin perustamiseen, mutta palveluntuottajan kilpailutuksessa ilmenneiden haasteiden ja ELY:n muuttuneen tarpeen johdosta hankinta keskeytettiin keväällä 2017. Joulukuussa 2017 kunta hyväksyi Uudenmaan ELY-keskuksen esityksen 20 kiintiöpakolaisesta,

jotka kuuluvat niin Vihdin kuin Suomen osalta vuoden 2017 kiintiöön. Nämä kiintiöpakolaiset saapuvat kuntaan vuoden 2018 aikana. Alkuvuoteen 2018 mennessä kunta on myöntänyt yhteensä 58 sopimuksen mukaisia kuntapaikkaa. Suurin osa paikoista on myönnetty perheille.

Vuoden 2017 aikana kotoutumislain piirissä olevien henkilöiden määrä lisääntyi kunnassa myös perheenyhdistymisten ja syntyvyyden perusteella yhteensä 18 henkilöllä. Alkuvuonna 2018 kotoutumislain piirissä olevien henkilöiden lukumäärä kunnassa oli noin 90 henkilöä. Uuden kiintiöpakolaisryhmän saavuttua kotoutumislain piirissä olevia henkilöitä tulee kunnassa olemaan noin 110. Perheenyhdistymiset liittyvät vielä osin syksyllä 2015 tapahtuneeseen turvapaikanhakijoiden määrän voimakkaaseen kasvuun. Tulevaisuudessa perheenyhdistymiset tulevat olemaan haasteellisempia perheenyhdistämisen edellytysten kansallisten tiukentamisten tultua voimaan vuonna 2016. Perheenyhdistymisten merkitys pakolaisten kotoutumista edistävänä ja vastaavasti perheeseen liittyvä huoli kotoutumista ja työllistymistä vaikeuttavana tekijänä on tunnustettu esimerkiksi useissa kansainvälisissä sopimuksissa.

Kunnan maahanmuuttopalveluiden toiminta keskittyi vuonna 2017 kotouttamisen toimintojen vakiinnuttamiseen onnistuneen kotoutumisen varmistamiseksi. Kotoutuminen on tähän asti sujunut hyvin. Kotoutumislain piirissä olevat henkilöt ovat päässeet kohtuullisessa ajassa Työ- ja elinkeinotoimiston järjestämiin kotoutumiskoulutuksiin. Vuoden 2017 aikana osa edellisenä vuonna kuntaan muuttaneista pakolaisista ehti jo päättää kotoutumiskoulutuksen ja siirtyä jatko-opintoihin. Osa on siirtynyt työelämään.

Kunnassa tapahtuvan kotouttamisen voimavaroja ovat palkatun henkilöstön (maahanmuuttokoordinaattori, kotoutumisohjaaja ja sosiaalityöntekijä) lisäksi olleet kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten panos. Maahanmuuttotyössä on ollut aktiivisesti mukana noin 20 vapaaehtoista ja esimerkiksi Vihdin seurakunta on toiminnallaan aktiivisesti tukenut pakolaisten kotoutumista. Syksyllä 2017 kunta jätti myös yhteistyössä Lohjan, Raaseporin ja Karkkilan kaupunkien kanssa hakemuksen Euroopan unionin Turvapaikka, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoon alueellisen kotouttamistyön kehittämiseksi ja tukemiseksi.

Taloudellisesti pakolaisten vastaanotto ei tuottanut kunnalle voittoa tai tappiota vuonna 2017. Osa vuodelle 2016 kohdistuneista toimeentulotuista laskutettiin vasta vuonna 2017. Tämä ilmeni talouden osalta siten, että vuosi 2016 oli jonkin verran ylijäämäinen ja vuosi 2017 vastaavasti alijäämäinen.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	SÄHKÖISTEN ASIOINTIMAHDOLLISUUKSIEN LISÄÄMINEN SEKÄ KANSALLISEN PALVELUARKKITEHTUURIN (KAPA) PALVELUIDEN KÄYTTÖÖNOTTO
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten ja muiden asiakkaiden palveluprosessit on optimoitu, valtaosin sähköistetty, kattavasti kuvattu ja niitä kehitetään jatkuvasti.
Toimenpide	Otetaan käyttöön lakisääteisiä tai muuten tarvittavia KaPA-palveluita sekä lisätään sähköisiä asiointimahdollisuuksia.
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuoden 2017 aikana: 1) sähköinen tila- ja aluevarausjärjestelmä otetaan käyttöön; 2) kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden avustusten haku ja jako sähköistetään; 3) laaditaan suunnitelma ja aikataulu kaikkien soveltuvien palveluiden sähköistämiseksi; 4) sähköiseen arkistointiin liittyen tiedonohjaussuunnitelmaan liittyvistä prosesseista on kuvattu vähintään 85

	%.; 5) Sähköinen lupakäsittely on otettu käyttöön kunnallisteknisten palveluiden tulosalueella; 6) Rakennusvalvonnassa on otettu käyttöön sähköinen pysyväisarkisto.
Vastuhenkilö	Nimetty tulosalueilla
Toteuma	<p>Sähköinen tila- ja aluevarausjärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2017 lopussa. Jotkin järjestelmän toiminnot tosin saadaan täysimittaisesti käyttöön vasta 2018. Avustusten hakua ja jakoa ei sähköistetty, koska tarvittavat ominaisuudet tulevat järjestelmään vasta loppuvuonna 2018 ja koska avustuksiin liittyvät prosessit on vielä täsmennettävä.</p> <p>Kansalliseen palveluarkkitehtuuriin (KaPA) kuuluva palvelutietovaranto (PTV) otettiin käyttöön kesäkuun 2017 lopussa. Suomi.fi-viestit-palvelu ei tullut VRK:n taholta kaikilta osiltaan valmiiksi vuoden 2017 aikana. Sen käyttöönoton suunnittelu jätettiin vuodelle 2018.</p> <p>Luettelo tietojärjestelmiin suoranaisesti liittymättömistä asiointipalveluista päivitettiin vuoden 2017 aikana ja sitä täydennettiin sähköisen asiointin mahdollisella käyttöönottoaikataululla.</p> <p>Tiedonohjaussuunnitelmaan liittyvistä prosesseista on kuvattu 60 %. Osuuden pienentyminen edellisvuoteen verrattuna johtuu prosessien määrän lisääntymisestä.</p> <p>Kunnallistekniikan ei muiden tehtävien johdosta ollut mahdollista perehtyä Lupapiste.fi palvelun käyttöön ottamiseen vuonna 2017. Sen sijaan rakennusvalvonnan sähköinen pysyväisarkisto otettiin käyttöön, ja kaikki viime vuonna sähköisesti tullut aineisto arkistoidaan tähän pysyväisarkistoon.</p>
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET, TERVE KUNTATALOUS
TAVOITE 2017	TYÖMARKKINATUKIMAKSUJEN KUNTAOSUUDEN KOKONAISKUSTANNUS ON ENINTÄÄN 1,5 MILJOONAA EUROA. VIHDIR KUNNAN JA KARVIAISEN YHTEISILLÄ TYÖLLISTÄMIS- JA KUNTOUTUSTOIMENPITEILLÄ ON VÄLTETTY TYÖMARKKINATUEN KUNTAOSUUS VÄHINTÄÄN 1500 KUUKAUDELTA (KESKIMÄÄRIN 400 E/KK).
Tavoite 2017-2019	Työmarkkinatukimaksujen kuntaosuus on enintään 1,5 miljoonaa euroa Vihdir kunnan ja Karviaisen yhteisillä työllistämis- ja kuntoutus-toimenpiteillä säästettyjen työmarkkinatuen kuntaosuuden kuukausien lukumäärä.
Toimenpide	Kierrätyskeskuksen ja nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Työmarkkinatuen kuntaosuuden kokonaiskustannus on enintään 1,5 miljoonaa euroa.
Vastuhenkilö	Hallintojohtaja
Toteuma	Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin vuonna 2017 yhteensä 1.635.876 euroa.

	Työllistämisen- ja kuntoutustoimenpiteillä säästettiin vuonna 2017 työmarkkinatuen kuntaosuutta 2 547 kk, (kustannusvaikutus n. 1,02 miljoonaa euroa).
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2017	KUNNAN SISÄISEN JOUKKOLIIKENTEEN KEHITTÄMINEN
Tavoite 2017-2019	Vihdissä on toimiva ja kustannustehokas sisäinen joukkoliikenne
Toimenpide	Kunta ottaa käyttöön sisäisten kuljetuspalveluiden reittisuunnittelun ja avaa vaiheittain sisäiset kuljetuspalvelut kuntalaisten käyttöön
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuoden 2017 aikana: 1) kunta vastaa kokonaisuudessaan sisäisten kuljetuspalveluiden reittisuunnittelusta 2) sisäiset kuljetuspalvelut ovat kilpailutettu uudelleen 3) vuoden 2019 tavoitetason mukaiset sisäiset joukkoliikennereitit ja operointiajat ovat määriteltä 4) sisäisistä kuljetuspalveluista 20 % on kuntalaisten avoimessa käytössä (mitataan autojen määräästä) 5) kustannusindeksillä korjattu palveluiden järjestämishinta ei muutu vuodesta 2016
Vastuhenkilö	Talusojohtaja
Toteuma	Kunnan sisäiset henkilökuljetukset kilpailutettiin keväällä 2017 ja uusi sopimuskausi alkoi kesällä 2017 (kohta 2). Samassa yhteydessä toimintamallia muutettiin siten, että kunta vastaa kaikkien kunnan sisäisten henkilökuljetusten suunnittelusta (lukuvuoden 2017-2018 alusta lukien; kohta 1). Henkilökuljetuksissa operoi yhteensä 24 autoa, joista 6 on kokonaan kaikille avoimessa liikenteessä ja kaksi osittain (kohta 4). Tämän hetken arvion mukaan henkilökuljetusten järjestämiskustannukset ovat laskeneet edellisestä vuodesta (kohta 5). Vuoden 2019 tavoitetaso määräytyy osittain 2018 hyväksyttävän palvelutason perusteella (kohta 3).
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

1.1.3.4 Aterian ja puhdistuksen tulosalue

	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Ateria ja puhdistus							
Toimintatuotot	8 116 276	7 990 146	0	7 990 146	7 920 156	-69 990	-2,4
Toimintakulut	-7 578 560	-7 686 247	0	-7 686 247	-7 449 117	237 130	-1,7
Toimintakate	537 716	303 899	0	303 899	471 039	167 140	-12,4
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	6 591 355	6 486 409	0	6 486 409	6 489 542	3 133	-1,5
<i>Toimintakulut</i>	-902 843	-938 333	0	-938 333	-933 724	4 609	3,4

Ateria- ja puhdistuspalveluissa ulkoisten myyntitulojen jääminen alle talousarvion perustuu pitkälti Peruskuntayhtymän Karviaisen palveluiden ostomäärien vähenemiseen. Ateriapalveluissa laitekorjaukset ylittyivät laitekorjausten kokonaiskustannusten ollessa 102 217€. Laiteuusintoja tehtiin vuoden aikana 78 000 eurolla.

Ateria- ja puhdistuspalveluiden henkilöstökulut alittuivat reilusti (315 000 euroa). Henkilöstökuluihin vaikuttivat sekä Nummelanharjun koulun viimeisen vaiheen valmistusajankohdan poikkeaminen talousarviossa arvioidusta että erityisesti työvoiman saantivaikkeudet. Työvoimapulaa paikattiin osittain vuokratyövoimaa käyttämällä.

Kuljetuspalvelut toteutuivat talousarvion mukaisesti. Ateria- ja posti/tavara/lääkekuljetuspalvelut kilpailutettiin loppuvuodesta 2017 vuosille 2018 - 2019.

Henkilöstöä koulutettiin ja perehdytettiin vuoden aikana eri tapahtumissa ja Tyhy-päivät vietettiin Korkeasaassa. Henkilöstön työhyvinvointia ja työturvallisuutta edistävää työjalkineprojektia jatkettiin vuoden 2017 osalta suunnitelman mukaisesti.

Ateriapalveluissa toteutettiin erityisruokavalioprojekti II, jossa erityisruokavalioiden valmistaminen keskitettiin yhteen suurkeittiöistä. Tavoitteena oli edelleen laadun ja turvallisuuden varmistaminen erityisruokavalioiden valmistuksessa.

Loppuvuoden aikana ateria- ja puhdistuksen johtamisorganisaatioita uudistettiin ja toiminnallisia alueita ja johtamisalueita päivitettiin. Työnjohtajien määrä väheni yhdellä sekä ateria- että siivouspalveluissa, ja uusina työtehtävinä tuli kaksi siivoustyönohjaajaa ja ateriapalvelun tuotantoasiantuntija.

Puhdistuspalveluissa on selvitetty mahdollisen toiminnanohjausjärjestelmän hyötyjä palvelutuotannolle. Selvityksen tavoitteena on ollut arvioida toiminnanohjausjärjestelmän soveltumista puhdistuspalveluiden tarpeisiin sekä verrata markkinoilla olevia järjestelmiä ja selvittää voidaanko sen avulla parantaa hajallaan olevan toiminta-alueen johtamista ja asiakaspalvelua. Tässä yhteydessä on myös selvitetty teknologian hyödyntämistä toiminnassa. Toiminnanohjausjärjestelmästä on eniten hyötyä silloin, kun yrityksen kaikki perustiedot ja tapahtumat kulkevat toiminnanohjausjärjestelmän kautta. Selvityksessä todettiin, että tällä hetkellä erillisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöön ottaminen ei ole tarkoituksenmukaista, vaan puhdistuspalvelu keskittyy kehittämään kunnan käytössä jo olemassa olevia järjestelmiä ja selvittää mm. kiinteistönhoitopuolelle tulevan uuden järjestelmän hyödyntämistä myös puhdistuspalveluiden tarpeisiin.

Ylikapasiteettiruuan raportointi saavutti 90 % tason, mutta päivittäinen ruokajäämä ylitti vuoden 2016 tason. Ateriapalveluissa raportoidaan päivittäin ylijäänyt ruoka tuotannosta erittäin hyvin. Ruokaa jää ruokailematta 160kg päivittäin. Ruokailu tapahtuu 24 eri osoitteessa ja osassa päiväkotia vielä eri ryhmissä. Asiakasta kohden ylikapasiteettiruokaa jää noin 20 g päivässä.

Kouluruokailuun liittyen yhteistyötä tehtiin koulujen kanssa vanhempainilloissa, joissa vanhemmille tarjottiin kouluruokaa ja esiteltiin kouluruokailua. Koulujen ruokalista suunniteltiin yhteistyössä koulujen oppilastomikuntien kanssa. Lasten vanhemmat ry oli päiväkotiruokailuun liittyen mukana suunnittelussa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN ASIAKASLÄHTÖISESTI TUKIEN OPPILAIDEN OPPIMISTA JA VARHAISKASVATUSPALVELUITA
Tavoite 2017-2019	Kouluruokasuunnitelman mukainen toiminta ja lisätään kouluruoka- ja makuakosten diplomien määrää. Puhdistuspalvelussa osallistutaan kiinteistöjen elinkaaren tukemiseen.
Toimenpide	Yhteistyö ja palveluiden kehittäminen

	<ul style="list-style-type: none"> - erityisruokavalioiden tuotannon kehittäminen - aktiivinen osallistuminen vanhempainiltoihin - sisäisten sopimusehtojen päivittäminen - koulutus tavoitteena ammatillisuuden ja asiakaspalvelun lisääminen - palautejärjestelmän kehittäminen
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Puhdistuspalveluiden asiakastyytyväisyys asteikko (1-4) 3,18/2016 Ateriapalveluiden asiakastyytyväisyys asteikko (1-4) 3,02 / 2016 vähintään vuoden 2016 tasolla (kysely 10/2016)
Vastuhenkilö	Ruokapalvelupäällikkö
Toteuma	Puhdistuspalveluiden asiakastyytyväisyys 2017 tulos on 3,33 Ateriapalveluiden asiakastyytyväisyys 2017 tulos on 3,05
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2017	VASTUULLINEN, TEHOKAS JA TUOTTAVUUDELTA JÄRKEVÄ ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUT HUOMIOIDEN ELINYMPÄRISTÖN VAIKUTUKSET
Tavoite 2017-2019	Tulosalue pyrkii toiminnalla vaikuttamaan, että Vihdistä muodostuu hiili-neutraali kunta
Toimenpide	<p>Toiminnanohjausjärjestelmän soveltumisen tutkiminen siivouksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Teknologian hyödyntäminen toiminnassa; esim. tabletit, älypuhelimet <p>Ylikapasiteettiruuuan määrän seuraaminen päivittäin</p> <ul style="list-style-type: none"> – Palvelukohteet siirtyminen kilotilaukseen kokonaisuudessaan <p>Ateria-, tavara- ja postikuljetusten kilpailuttamisessa logistiikan synergiaedun huomioiminen</p> <p>Koneellisen puhdistusmenetelmien kehittäminen</p>
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Ylikapasiteettiruuuan raportointi yli 90 % ja kg < 2016: kyllä / ei 2016: 98kg/ 220 toimintapäivää Toiminnanohjausjärjestelmän projektiselvitys: kyllä / ei
Vastuhenkilö	Ruokapalvelupäällikkö
Toteuma	Toiminnanohjausjärjestelmän soveltuvuuden hyödyntäminen tehtiin puhdistuspalvelun työhön liittyen. Ylikapasiteettiruuuan raportointi saavutti 90 % tason, mutta 160 kg/pv ylitti vuoden 2016 määrän.
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

1.1.4 LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

Lasten ja nuorten lautakunta	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	4 022 942	3 848 416	0	3 848 416	3 758 476	-89 940	-6,6
Toimintakulut	-59 346 347	-59 832 638	900 000	-58 932 638	-58 910 955	21 683	-0,7
Toimintakate	-55 323 405	-55 984 222	900 000	-55 084 222	-55 152 479	-68 257	-0,3
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	49 766	0	0	0	21 268	21 268	-57,3
Toimintakulut	-17 687 704	-18 307 113	0	-18 307 113	-18 197 797	109 316	2,9

1.1.4.1 Opetuksen ja nuorten tulosalue

Opetuksen ja nuorten tulosalue	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	1 580 138	1 364 416	0	1 364 416	1 322 683	-41 733	-16,3
Toimintakulut	-36 100 616	-36 087 499	200 000	-35 887 499	-36 181 772	-294 273	0,2
Toimintakate	-34 520 478	-34 723 083	200 000	-34 523 083	-34 859 089	-336 006	1,0
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	49 252	0	0	0	20 910	20 910	-57,5
Toimintakulut	-12 115 400	-12 621 769	0	-12 621 769	-12 694 731	-72 962	4,8

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Perusopetuslaissa säädetään, että kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Opetus järjestetään valtioneuvoston hyväksymän tuntijaon ja Opetushallituksen laatimien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Kuntatasoinen opetussuunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2016 ja se on luettavissa Vihdin kunnan nettisivuilta.

Perusopetuksen sitovana tavoitteena on ” Resurssit vastaavat opetussuunnitelman toteuttamisen edellytyksiä.” Koulun tehtävä on toteuttaa opetussuunnitelmaa ja kunnan tehtävä on taata resurssit opetussuunnitelman mukaisen opetuksen järjestämiseen. Resurssien määrittely on haasteellista, sillä oppilasaines muuttuu ja tarvittavien resurssien määrä vaihtelee vuosittain. Alla olevassa tuloskortissa on vertailu useamman lukuvuoden oppilasmääristä, tuntikehyksestä sekä kunnan ulkopuolisesta rahoituksesta. Resurssien kohdentumista on aikaisempina vuosina tarkasteltu kertoimien avulla, jolloin on ollut mahdollista vertailla opetuskustannusten eroja eri kokoisissa kouluissa. Nykyiset resurssit mahdollistavat opetussuunnitelman mukaisen opetuksen järjestämisen, mutta opetuksen laatua tavoite ei mittaa. Tältä osin tavoite on muotoiltava uudelleen vuoden 2018 talousarviokirjaan. Nykyinen opetussuunnitelma edellyttää joustavien ja erilaisten oppimisryhmien järjestämistä. Tämä joustavuus ei ole mahdollista nykyisillä resursseilla. Osa opetuksen laadullisesta kehittämistyöstä tapahtuu määräaikaishankkeilla, joilla ei voida taata kehitystyön jatkumista hankerahoituskauden jälkeen.

Pedagogisen kouluverkon suunnittelun peruslähtökohta on ollut oppilasmäärissä tapahtuva kehitys tulevina vuosina sekä opetuksen tarkoituksenmukainen suunnittelu opetussuunnitelman mukaisesti. Vihdin kunnassa noudatetaan lähikouluperiaatetta, mikä edellyttää, että jokaisella koululla on oma koulukohtainen tuntikehyskiintiö koulukohtaisen erityisen tuen opetuksen järjestämiseen. Lähikouluperiaatteen mukaisesti erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus järjestetään lapsen lähikoulussa. Kouluille on haluttu taata myös oma pedagoginen vapaus järjestää opetus koulun kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Perusopetuksen tunti-kehysresurssiin on varattu oma resurssi kunta-tasoinen erityisopetuksen järjestämiseen.

Pedagogisen kouluverkkosuunnitelman mukaisesti Tervalammen ja Huhmarnummen koulujen toiminta on yhdistetty lukuvuoden 2017–2018 alusta. Vihtijärven koulun toiminnasta päätetään sen jälkeen, kun päätös mahdollisesta kuntaliitoksesta on tehty. Vuonna 2017 tehdyn kuntaselvityspäätöksen mukaisesti Vihtijärvi

on osa Vihdin kuntaa ja koulutoiminta jatkuu Vihtijärvellä. Vihtijärven koulun nykyinen vuokrasopimus päättyy vuonna 2019. Koska vuokrasopimusta ei ole irtisanottu, se jatkuu toistaiseksi voimassa olevana. Tervalammen ja Huhmarnummen koulujen huoltajille on järjestetty koulujen toiminnan muutokseen liittyvät tiedotus- ja kuulemistilaisuudet. Tervalammen koulun kiinteistön mahdollisesta myynnistä päätetään erikseen. Perusopetuksen lukuvuoden 2017 - 2018 tuntikehys on varattu koulukohtaiseen opetukseen 5721 tuntia ja kuntatasoiseen erityisopetukseen 350 tuntia, yhteensä 6071 tuntia. Lautakunta on hyväksynyt koulujen lukuvoosisuunnitelmat lokakuussa 2017, jolloin opetuksen järjestämiseen on perusopetuksessa tarvittu yhteensä 6272 tuntia, eli noin 200 tuntia enemmän kuin mitä talousarvion laadinnan vaiheessa opetukseen on varattu. Tämä 200 tunnin ylitys on ollut välttämätön opetussuunnitelman mukaisen ja ennen kaikkea turvallisen oppimisympäristön takaamiseksi. Erityisesti Nummelan ja Kuoppanummen koulujen oppilasmäärät ovat lisääntyneet lukuvuoden aikana. Oppilasmäärä on kasvanut kahdesta syystä: Vihtiin on tullut maahanmuuttajia, joiden opetus on pääsääntöisesti järjestetty Kuoppanummen koulussa. Nummelan alueelle on vuoden aikana perustettu useita lastensuojelualan yrityksiä, joiden asukkaille on kunnan järjestettävä perusopetus. Opetuksen ja nuorten tulosalueella henkilöstökulut ovat runsaat 200 000 euroa yli sen, mitä talousarviossa on ollut varattuna. Tämä 200 000 euron ylitys johtuu edellä mainituista syistä: oppilasmäärän lisääntyminen on edellyttänyt opetusryhmien lisäämistä, mikä vaatii opettajien ja ohjaajien palkkaamista. Ylitykseen vaikuttaa myös lukion kurssimäärän kasvu, mikä johtuu opetussuunnitelmamuutoksesta.

Vihdin kunta on saanut hankeavustusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä sekä opetushallitukselta. Merkittävimmät avustukset on saatu esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen sekä opetusryhmäkoon pienentämiseen. Avustusta saatiin lukuvuodelle 2017-2018 yhteensä 281 000 euroa, josta esiopetuksen osuus on 80 000 euroa. Lukuvuodelle 2017-2018 saatu avustus on 154 000 euroa, josta suurin osa suunnataan kouluohjaajien palkkaamiseen.

Toisena isona hankkeena on toteutettu Vihti liikkuu -hanketta, joka on osa hallituksen kärkihankkeen toimenpidettä "Liikuntaan tunti päivässä". Aluehallintovirasto myönsi Vihti liikkuu hankkeelle avustusta 47 000 euroa lukuvuodelle 2016-2017. Lukuvuodelle 2017-2018 avustusta saatiin 70 000 euroa. Lisäksi opetushallitus myönsi koulukerhotoiminnan järjestämiseen ja kehittämiseen avustusta 20 000 euroa lukuvuodelle 2016-2017. Lukuvuodelle 2017-2018 avusta saatiin 24 000 euroa. Kummassakin näissä hankkeissa tehdään runsaasti yhteistyötä koulun sidosryhmien, paikallisten toimijoiden ja järjestöjen kanssa.

Vihdin kunta on ollut vuodesta 2012 mukana KUUMA-kuntien yhteisessä TVT-hankkeessa, jonka myötä on järjestetty opettajien täydennyskoulutus sekä koordinoitu laite- ja sovellushankinnat. TVT-hanke päättyi lukuvouden vaihteeseen, mutta ICT-opetuksen kehittämistä jatketaan KUUMA-kuntien välisenä yhteistyönä. Vuoden 2017 koulutuksen tulosalueen talousarvioon varattiin määräraha ICT-opetuksen kehittämiseen. Aikaisempina vuosina on koulujen laitekantaa uudistettu investointi-määrärahalta. Tässä vaiheessa toiminnan kannalta oli tarkoituksenmukaista varata määräraha käyttötalouteen, jotta määräraha voitiin kohdistaa ICT-opetuksen vaativan joustavan toiminnan mukaisesti. Tähän määrärahaan sisältyi sähköisten ylioppilaskirjoitusten vaatima teknisen laitteiston uudistaminen. Käyttötalouteen varattiin 100 000€ määräraha, jolla pääsääntöisesti korvattiin uudistettavaa laitekalustoa ja hankittiin uudenlaiseen oppimistapahtumiin tarvittavaa laitteistoa.

ICT-opetus edellyttää myös opettajakunnan jatkuvaa koulutusta. Täydennyskoulutus siirtyi TVT-hankkeen päättyttyä täysin kuntakohtaisesti toteutettavaksi. Tavoitteena on, että koulukohtaisesti järjestetään täydennyskoulutusta, johon opettajat osallistuvat ja hyödyntävät koulutuksessa saatuja taitoja suoraan omassa opetustyössään. Opettajien täydennyskoulutuksen järjestää kunnan omista opettajista muodostettu digitutori-tiimi. Kesällä 2017 toiminta muuttui Opetus- ja kulttuuriministeriön kärkihankkeen mukaisesti Tutoropettaja -hankkeena. Vihdin kunta sai hankerahoitusta 37 500€ tutoropettajan toimintaan ja 13 800€ tutoropettajien koulutukseen. Vuoden 2017 ajan jatkui vuonna 2015 alkanut Mikkelin kaupungin koordinoima oppimisen pelillistämiseen ja liikunnallistamiseen tähtäävä Ilmiöt pelissä! -hanke. Hankkeen toimintaan saatiin rahoi-

tusta 5000€. Hanke päättyi joulukuuhun 2017. Vuonna 2014 alkanut uudenlaisten oppimisympäristöjen kehittämiseen tähtäävä Oman oppimisen tila -hanke päättyi 30.6.2017. Hankkeeseen saatiin avustusta Opetushallitukselta 28 000€. Vuoden 2017 lopussa päättyi myös esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittäminen tähdännyt #MOI- Motivaatiota, iloa ja innostusta oppimiseen -hanke. Opetushallitus rahoitti hanketta 62 100€. Hankkeen rahoitusta käytettiin opetushenkilöstön kouluttamiseen uuden opetus suunnitelman mukaiseen opetuksen toteuttamiseen, yhteisöllisyyden kehittämiseen ja yksilöllisten voimavarojen kehittämiseen.

Tunnusluvut	TP 2016/ 20.9.2016	TP 2017/ 20.9.2017	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen opetuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 525	3 647		
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 378	2 473	2 437	36
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 147	1 153	1 153	0
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	12	21	21	0
Alla oleviin lukuihin ei sisälly perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaat		0		
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viittomakieli)	111	135	135	
Oppilasmäärä katsomusaineen mukaan:				
Evankelis-luterilaiset	3 201	3 248	3 212	36
Ortodoksinen uskonto	25	30	30	
Islam	0	4	4	
Elämäkatsomustieto	276	316	316	
Muut uskonnot	13	14	14	
Eivät osallistu katsomusaineen opiskeluun	10	14	14	
Tehostetun tuen oppilasmäärä	442	518	508	10
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivelvollisuus	388	444	442	2
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikkein kehitysvammaiset	26	24	24	0
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin kehitysvammaiset	5	5	5	0
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	43	39	39	0
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	10	10	10	0
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	16	21	21	0
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	8	8	8	0
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	1	0	0	0
Perusopetuksen valmistava opetus		21	21	0
Vahvistettu tuntikehys	6 099	6 267		
Käytetty tuntikehys	6 108	6 272		
Tukiopetustuntien lukumäärä	1 475	1 837		
Osa-aikaista erityisopetusta saaneet lv 2016-2017 (%)	23 %	23 %		
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisopetusta saaneista (%)	1,2 %	1,1 %		
Kuraattoripalvelut (oppilasta/kuraattori)	891	920,2	ml. perusopetuksen valmistava opetus	
Kouluohjaajia	94	102		
Oppilasta/avustaja	37,50	35,75	ml. perusopetuksen valmistava opetus	
Kuljetusoppilaiden määrä	1 071	1 067	1 046	21
Kuljetusoppilaiden määrä %	30 %	29 %		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	1,4 %	2,0 %		
Lukion oppilasmäärä	544	552		

Vihdin lukio

Vihdin lukio valittiin yhdeksi valtakunnan kehittäjälukioista painopistealueena lukiolaisten ajattelun taitojen kehittäminen. Osana opettajien pedagogista koulutusta kuusi lukion opettajaa pääsivät mukaan Harvardin yliopiston Visible Thinking –verkkokurssille. Lisäksi Vihdin lukio tekee moni-puolista ja tuloksellista nuorten yrittäjyyskasvatustoimintaa ja on mukana Itämeren alueen nuorten kansainvälisessä yrittäjyysprojektissa. Ohjauksen ja lukion toimintakulttuurin kehittämistyön tuloksena keskeyttäneitä on entistä vähemmän.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden toiminta-ajatuksena on kuntastrategian mukaisesti tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Toimintaa ohjaa nuorisolaki ja asetus sekä Valtioneuvoston joka neljäs vuosi hyväksymä nuorisopolitiikan kehittämisohjelman. Nuorisopalveluita toteutetaan omana toimintana, yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa sekä tukemalla paikallista nuorisotoimintaa.

Vihdin nuorten työpajan kaksi työntekijää on vakinaistettu 1.1.2017 alkaen. Samalla nuorten työ-pajatoiminta on yhdistetty osaksi Työvoimalaa, jossa se toimii osana kunnan muuta työllistämistoimintaa. Käytännössä tämä on tarkoittanut nuorten työpajan integrointia Työvoimalaa (entinen kierrätyskeskus). Toiminta siirrettiin kevään aikana Työvoimalan tiloihin ja vuokrasopimus Kanervarinteen tiloista lopetettiin. Toiminnanjohtaja toimii työntekijöiden lähiesimiehenä ja nuorten sijoittamista nuorten työpajaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä siten, että joustava siirtyminen saman rakennuksen sisällä toiminnasta toiseen on sujuva osa toiminnan prosessia. Toiminnan luonne on muuttunut omien tilojen saneeraamisen myötä myös työtä ja koulutusta kannustavampaan suuntaan. Kevät oli vanhasta poisoppimista ja uuteen sopeutumista niin nuorten kuin yhteistyökumppanienkin kanssa. Uusimuotoinen toiminta käynnistyi kokonaisuudessaan syksyllä uusien paikkavalintojen myötä. Tarve työttömien nuorten säännölliselle ns. vapaamuotoisemmalle, elämänhallintataitoja tukevalle kohtaamiselle on edelleen olemassa.

Nuorten kesätyöllistämiseen varattiin 150 kesäseteliä, 45.000 €, myönnettyjä tilitettiin 112, joihin käytettiin 33.300 €.

Etsivän nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan henkilöstömenoihin saatu valtionosuus on pienentynyt 30 000 eurosta 25 000 euroon / työntekijä.

Tieto- ja neuvontapalvelun kolmivuotinen hanke päättyi toukokuussa 2017. Hankkeen aikana avattiin Nuortenideat.fi ja NuortenElämä.fi – sähköiset palvelut, joiden ylläpitoon ja kehittämiseen on nimetty työntekijät. Hankkeen aikana on kehitetty sosiaalisen median palveluita, jotka muuttuvat nuorten tarpeiden mukaisesti. Esimerkiksi WhatsApp –chat, Liveinsta, Snapchat.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET																														
TAVOITE 2017	RESURSSIT VASTAAVAT OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTTAMISEN EDELLYTYKSIÄ																														
Tavoite 2017-2019	Resurssit vastaavat opetussuunnitelman toteuttamisen edellytyksiä																														
Toimenpide	Resurssi ei laske minimikertoimen alle																														
Mittari/Arviointikriteeri	Perusopetuksen tuntikehys lukuvuosittain																														
Tavoitetaso	<table border="1"> <thead> <tr> <th>lukuvuosi</th> <th>oppilaat</th> <th>tuntikehys</th> <th>avustukset</th> <th>erityisopetuksen osuus tuntikehyksestä</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014-2015</td> <td>3491</td> <td>6479(6184+295)</td> <td>295 tuntia</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2015-2016</td> <td>3517</td> <td>6332 (6212+120)</td> <td>120 tuntia</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2016-2017</td> <td>3552</td> <td>6098</td> <td>281 000 euroa</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2017-2018</td> <td>3647</td> <td>6272</td> <td>Hankerahoitusta on kohdistettu kouluohjaajien palkkaukseen.</td> <td>350 tuntia</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Lukuvuonna 2016-2017 kunta on saanut hankerahoitusta esi- ja perusopetukseen 281 000 euroa. Perusopetuksessa tätä hankerahoitusta on käytetty ns. ketteräopettajien ja kouluohjaajien palkkaukseen.</p> <p>Lukuvuodeksi 2017-2018 kunta on saanut hankerahoitusta 154 000 euroa, josta esiopetukseen n 26 000 euroa ja osa kouluohjaajiin.</p>	lukuvuosi	oppilaat	tuntikehys	avustukset	erityisopetuksen osuus tuntikehyksestä	2014-2015	3491	6479(6184+295)	295 tuntia		2015-2016	3517	6332 (6212+120)	120 tuntia		2016-2017	3552	6098	281 000 euroa		2017-2018	3647	6272	Hankerahoitusta on kohdistettu kouluohjaajien palkkaukseen.	350 tuntia					
lukuvuosi	oppilaat	tuntikehys	avustukset	erityisopetuksen osuus tuntikehyksestä																											
2014-2015	3491	6479(6184+295)	295 tuntia																												
2015-2016	3517	6332 (6212+120)	120 tuntia																												
2016-2017	3552	6098	281 000 euroa																												
2017-2018	3647	6272	Hankerahoitusta on kohdistettu kouluohjaajien palkkaukseen.	350 tuntia																											
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja																														
Toteuma	<p>Nykyinen opetussuunnitelma edellyttää joustavien ja erilaisten oppimisryhmien järjestämistä. Tämä joustavuus ei ole mahdollista nykyisillä resursseilla. Osa opetuksen laadullisesta kehittämistyöstä tapahtuu määräaikaisilla hankerahoituksilla, joilla ei voida taata kehityksen jatkumista hankerahoituskauden jälkeen.</p> <p>Lukuvuonna 2017-2018 opetukseen käytettäviä resursseja on lisätty lukuvuoden aikana, koska opetuksen järjestämiseksi on täytynyt perustaa uusia opetusryhmiä. Syy resurssitarpeen lisäykseen on mm lastensuojelulaitosten lisääntyminen ja siitä seuraava opetuksen järjestämisen tarve. Lisäksi eri tavoin maahan tulleet lapset ja nuoret tarvitsevat valmistavaa opetusta. Osa lastensuojelulaitosten asukkaiden ja maahanmuuttajien opetuskustannuksista saadaan valtionavustuksina takaisin takautuvasti.</p> <p>Koska opetukseen on lisätty tarvittavia resursseja opetussuunnitelman mukaisen opetuksen toteuttamiseksi, voidaan katsoa, että asetettu tavoite on toteutunut.</p>																														
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ																														

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	KAIKKI 1. LUOKAN ALOITTAVAT HAKIJAT SAAVAT ILTAPÄIVÄTOIMINNAN PAIKAN
Tavoite 2017-2019	Kaikki 1. luokan aloittavat hakijat saavat iltapäivätoiminnan paikan.
Toimenpide	Iltapäivätoimintaan ilmoitaudutaan hakuaikana.
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Iltapäivätoiminta ja sijoittuminen Paikan saaneiden määrä 1.8 = 98% Jonossa olevien määrä 1.9. = 0
Vastuhenkilö	Pedagoginen sihteeri
Toteuma	Edellinen toteuma: Hakeneita keväällä 2016 oli yhteensä 213, joista ekaluokkalaisia 171. Paikan saaneita 201, joista ekaluokkalaisia 167 (98%). Hakeneita keväällä 2017 oli yhteensä 204, joista ekaluokkalaisia 183. Paikan saaneita 193, joista ekaluokkalaisia 183 (100%)
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET																																
TAVOITE 2017	RESURSSIT VASTAAVAT OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTTAMISEN EDELLYTYKSIÄ																																
Tavoite 2017-2019	Resurssit vastaavat opetussuunnitelman toteuttamisen edellytyksiä																																
Toimenpide	Resurssi ei laske minimikertoimen alle.																																
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Lukion minimikurssikerroin 1,2 x opiskelijamäärä Lukion tavoitekurssikerroin 1,26 x opiskelijamäärä																																
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja																																
Toteuma	Edelliset toteumat : <table border="1"> <thead> <tr> <th>Lukuvuosi</th> <th>opiskelijat</th> <th>kurssit</th> <th>kerroin</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lv. 2011 - 2012</td> <td>525</td> <td>673</td> <td>1,28</td> </tr> <tr> <td>Lv. 2012 - 2013</td> <td>518</td> <td>673</td> <td>1,30</td> </tr> <tr> <td>Lv. 2013 - 2014</td> <td>503</td> <td>645</td> <td>1,28</td> </tr> <tr> <td>Lv. 2014 - 2015</td> <td>481</td> <td>640</td> <td>1,33</td> </tr> <tr> <td>LV. 2015 –2016</td> <td>506</td> <td>630</td> <td>1,25</td> </tr> <tr> <td>LV. 2016 – 2017</td> <td>547</td> <td>633</td> <td>1,15</td> </tr> <tr> <td>LV. 2017 – 2018</td> <td>545</td> <td>650</td> <td>1,2</td> </tr> </tbody> </table>	Lukuvuosi	opiskelijat	kurssit	kerroin	Lv. 2011 - 2012	525	673	1,28	Lv. 2012 - 2013	518	673	1,30	Lv. 2013 - 2014	503	645	1,28	Lv. 2014 - 2015	481	640	1,33	LV. 2015 –2016	506	630	1,25	LV. 2016 – 2017	547	633	1,15	LV. 2017 – 2018	545	650	1,2
Lukuvuosi	opiskelijat	kurssit	kerroin																														
Lv. 2011 - 2012	525	673	1,28																														
Lv. 2012 - 2013	518	673	1,30																														
Lv. 2013 - 2014	503	645	1,28																														
Lv. 2014 - 2015	481	640	1,33																														
LV. 2015 –2016	506	630	1,25																														
LV. 2016 – 2017	547	633	1,15																														
LV. 2017 – 2018	545	650	1,2																														
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ																																

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	99 % PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÄVISTÄ SIOJTTUU TOISELLE ASTEELLE
Tavoite 2017-2019	97 % perusopetuksen päättävistä sijoittuu toiselle asteelle
Toimenpide	Opinto-ohjauksen resurssi on riittävä ja tarkoituksenmukaisesti kohdistettu.
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Toiselle asteelle sijoittuneet (99 %) ja näistä lukioon sijoittuneet (49 %)
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja
Toteuma	Edellinen toteuma: Vuonna 2016 (2015) peruskoulun päättäneistä sijoittui toiselle asteelle 99,3 %, (97,2 %), näistä lukioon 48,6% (49,6 %). Lukioon sijoittuneista 80,1 % (80,4 %) aloitti Vihdin lukiossa. Vuonna 2017 peruskoulun päättäneistä sijoittui toiselle asteelle 95,9 %, näistä lukioon 49,8%. Lukioon sijoittuneista aloitti Vihdin lukiossa 79%.
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	NUORTEN TYÖPAJATOIMINTA TEKEE YHTEISTYÖTÄ KUNNAN MUIDEN TYÖLLISTÄMISTOIMIEN KANSSA
Tavoite 2017-2019	Eriyisnuorisotyön toiminnan vakiinnuttaminen
Toimenpide	Nuorten työpajatoiminta integroidaan Kierrätyskeskuksen yhteyteen
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Nuorten työpajapaikkoja on 20. 75 % pajanuorista on jatko-opinnoissa tai työelämässä.
Vastuhenkilö	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja
Toteuma	Asiakkaita 35 7 pajanuorista (20 %) siirtyi koulutukseen tai työelämään Työpajatoiminnan vuosi 2017 oli toiminnan muutosta. Vuoden alussa asetettiin tavoitteeksi, että pajalta lähteneistä nuorista vähintään 40 % sijoittuisi työelämään, opiskelemaan tai muuhun ohjattuun palveluun. Tämä tavoite saavutettiin.(Koulutukseen 5 asiakasta, työelämään 2, muissa ohjatuissa toimenpiteissä 3.)
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	PERUSNUORISOTYÖ TUKEE NUORTEN KASVUA JA KANSALAISSUURUUTTA JA EDISTÄÄ OSALLISUUTTA
Tavoite 2017-2019	Perusnuorisotyö tukee nuorten kasvua ja kansalaisvalmiutta ja edistää osallisuutta
Toimenpide	Perusnuorisotyön toiminta ja sisältö on määritetty kausiohjelmassa
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Nuorisotilojen käyttäjät 8808 /vuosi Nuorisotilat avoinna 180 pv/vuosi Osallisuusryhmät 14 kpl/vuosi Avustettujen nuorisojärjestöjen toimintaan osallistuneet Kesäseteleiden määrä 150 kpl
Vastuhenkilö	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja
Toteuma	Nuorisotilojen käyttäjät 11 572/vuosi Nuorisotilat avoinna 301 pv/vuosi <i>Kirkonkylän kerhokeskus oli avoinna syksyllä 2017 kuusi kertaa. Tämän jälkeen tila oli suljettuna remontin vuoksi. Vykäri toimintaa järjestettiin Vihdin Yhteiskoululla kahdeksan kertaa. Tilastot ed. mainituissa luvuissa.</i> Osallisuusryhmät 9 kpl/vuosi Avustettujen nuorisojärjestöjen toimintaan osallistuneet 9982 Kesäseteleiden määrä 112 kpl
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	ETSIVÄ NUORISOTYÖ ON OSA NUORTEN TUKIPALVELUJA
Tavoite 2017-2019	Erityisnuorisotyön toiminnan vakiinnuttaminen
Toimenpide	Etsivä nuorisotyössä toimii Ohjaamo
Mittari/Arviointikriteeri	Etsivään nuorisotyöhön ilmoitetuista nuorista tavoitettu 95 %.
Tavoitetaso	Tavoitetuista eteenpäin ohjattuja 60 % - näistä koulutuksessa 10 %, - muualle 80 % (työsuhde, kuntoutus, äitiysloma, armeija, sairausloma, muutto)
Vastuhenkilö	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja
Toteuma	Etsivään nuorisotyöhön ilmoitetuista nuorista tavoitettu 83 %. Tavoitetuista eteenpäin ohjattuja 56 % - näistä koulutuksessa 31 %, - muualle 65% (työsuhde, kuntoutus, äitiysloma, armeija, sairausloma, muutto)
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

1.1.4.2 Varhaiskasvatuksen tulosalue

Varhaiskasvatuksen tulosalue	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	2 442 804	2 484 000	0	2 484 000	2 435 793	-48 207	-0,3
Toimintakulut	-23 245 731	-23 745 139	700 000	-23 045 139	-22 729 183	315 956	-2,2
Toimintakate	-20 802 927	-21 261 139	700 000	-20 561 139	-20 293 390	267 749	-2,4
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	514	0	0	0	358	358	-30,4
<i>Toimintakulut</i>	-5 572 304	-5 685 344	0	-5 685 344	-5 503 066	182 278	-1,2

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Asetus lasten päivähoidosta tuli voimaan 22.10.2015. Päiväkodissa tulee hoito- ja kasvatustehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön ammatillinen kelpoisuus, enintään kahdeksaa kokopäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Vihdin kunnanvaltuusto teki päätöksen 21.3.2016, että Vihdin varhaiskasvatuksessa täytyy olla yksi aikuinen seitsemää yli kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden, joten toiminta on järjestetty tämän päätöksen mukaisesti.

Varhaiskasvatuslain 11 §:ssä määritellään, että jokaisella lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Vastaavat muutokset koskevat myös lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain yksityisen hoidon tukea koskevaan sääntelyyn sekä palvelusetelillä toimiviin yksityisiin päiväkoteihin. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2017 lopussa 93 lasta 20 tuntia viikossa.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on tilastojen mukaan vähentynyt Vihdissä vuosina 2016 ja 2017. Vuonna 2015 kunnallisessa hoidossa lapsia oli kuukausittain noin 1424, vuonna 2016 lapsia oli 1360 ja vuonna

2017 lapsia kunnallisessa hoidossa oli kuukausittain keskimäärin 1309. Keväällä 2016 varhaiskasvatuksen piirissä oli noin 68 prosenttia alle kouluikäisistä vihtiläisistä lapsista, keväällä 2017 vastaava luku on noin 71 prosenttia eli varhaiskasvatuksen käyttöprosentti on noussut. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka varhaiskasvatukseen lasten määrä on Vihdissä laskenut, niin lasten määrä varhaiskasvatuksen palveluiden piirissä ei ole laskenut samassa suhteessa. Tämä tulee ottaa huomioon, kun suunnitellaan varhaiskasvatuksen palveluverkkoa. Syksyn 2016 ja 2017 palveluverkon muutokset on tehty suhteessa lasten määrän vähenemiseen koko Vihdissä, mutta siinä ei ole huomioitu muutosta palveluiden käyttöasteessa. Syksyn 2016 ja 2017 palveluverkon supistamiset näkyvät varhaiskasvatuksen 2017 talousarvion henkilöstömenojen vähentymisenä. Syksyllä 2017 lakkautettiin Nummensejän päiväkodin parakit ja Pappilanpellon päiväkotit, lisäksi vähennettiin ja siirrettiin ryhmiä Hiidenrannan päiväkodista. Näiden toimien johdosta varhaiskasvatuksen henkilöstömenot leikattiin jo syksyn 2017 aikana.

Vihdin varhaiskasvatuksen vuorohoito on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin. Vuorohoidon tarvitsijoiden määrä kasvoi vuoden 2016 aikana, mutta vuoden 2017 aikana vuorohoidon määrä näyttää tasaantuneen noin sadan tarvitsijan tasolle kuukausittain.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi 9.5.2017, että Vihdin varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön hoitopaikkatakuu 1.8.2017 alkaen. Hoitopaikkatakuu takaa lapselle pääsyn tuttuun kunnalliseen päiväkotiin pidemmän poissaolon, esim. vanhempainvapaan, vuorotteluvapaan, työttömyysjakson, hoitovapaan tms. jälkeen. Hoitopaikkatakuu koskee vain Vihtiläisiä kunnallisten päiväkotien asiakkaita. Hoitopaikkatakuu ei koske perhepäivähoitoa. Huoltajat voivat luopua sopimuksella lapsensa hoitopaikasta määräaikaisesti ja lapsi voi myöhemmin palata samaan hoitopaikkaan.

Varhaiskasvatuksessa pedagogiset kärkitavoitteet taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen sekä lasten sosio-emotionaalisen kehityksen ja tunnetaitojen tukeminen ovat näkyneet yksiköiden toiminnassa. Lisäksi on hyödynnetty tietoa ja viestintätekniikkaa esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Uudet valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan hyväksymä Vihdin varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017.

Kotihoidontuen hakijoiden määrä on vähentynyt noin 20:llä verrattuna vuoteen 2016. Osittaisen hoitorahan hakijoiden määrä on hieman noussut vuodesta 2016. Yksityisen hoidon tuen piirissä oli alkuvuodesta noin 70 lasta ja elokuusta alkaen noin 40 lasta, väheneminen johtuu siitä, että yksityisessä päiväkotihoidosta poistettiin yksityisen hoidontuen kuntalaisia 1.8.2017 alkaen. Palvelusetelin avulla hoidetaan kuukausittain noin 200 lasta.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	PÄIVÄKOTIEN TÄYTTÖASTE 95 %
Tavoite 2017-2019	Päiväkotien täyttöaste säilyy 95 %
Toimenpide	Päiväkotipaikkoja täytettäessä käytetään yhtenäisiä kertoimia. Lapsiryhmien suunnittelussa huomioidaan esimerkiksi lasten hoidon tarve ja tuen tarpeet
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Täyttöastetta seurataan jokaisessa yksikössä yhtenäisiä kertoimia käyttäen.
Vastuhenkilö	Varhaiskasvatuspäällikkö
Toteuma	Edelliset toteumat: Vuonna 2014 täyttöaste oli 95,8 % Vuonna 2015 täyttöaste oli 96,0 % Vuonna 2016 täyttöaste oli 94,1 % Vuonna 2017 täyttöaste oli 94,5 % Tavoitteeseen ei päästy, koska henkilöstä ei pystytty vähentämään kaikissa yksiköissä, missä lapset vähenivät syksyllä 2017.
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	YKSITYISTEN PALVELUJEN OSUUS VARHAISKASVATUSPALVELUISTA NOIN 20 %
Tavoite 2017-2019	Monipuolisten varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen
Toimenpide	Palveluohjauksen resurssi on riittävää ja tarkoituksenmukaista
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Eri palveluissa olevien lasten määrät 31.5.2016: - Kunnallinen päiväkotihoito 1375 lasta - Kunnallinen perhepäivähoito 93 lasta - Yksityisen hoidon tuella 78 lasta - Palvelusetelin piirissä 185 lasta
Vastuhenkilö	Varhaiskasvatuspäällikkö
Toteuma	Eri palveluissa olevien lasten määrät 31.5.2017: - Kunnallinen päiväkotihoito 1361 lasta - Kunnallinen perhepäivähoito 81 lasta - Yksityisen hoidon tuella 79 lasta - Palvelusetelin piirissä 202 lasta
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

1.1.5 KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	395 321	430 450	0	430 450	427 587	-2 863	8,2
Toimintakulut	-3 614 116	-3 634 302	0	-3 634 302	-3 590 130	44 172	-0,7
Toimintakate siitä sisäiset	-3 218 795	-3 203 852	0	-3 203 852	-3 162 543	41 309	-1,7
Toimintatuotot	39 245	22 400	0	22 400	47 148	24 748	20,1
Toimintakulut	-1 563 834	-1 564 759	0	-1 564 759	-1 558 959	5 800	-0,3

1.1.5.1 Kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalue

Kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalue	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	395 321	430 450	0	430 450	427 587	-2 863	8,2
Toimintakulut	-3 614 116	-3 634 302	0	-3 634 302	-3 590 130	44 172	-0,7
Toimintakate siitä sisäiset	-3 218 795	-3 203 852	0	-3 203 852	-3 162 543	41 309	-1,7
Toimintatuotot	39 245	22 400	0	22 400	47 148	24 748	20,1
Toimintakulut	-1 563 834	-1 564 759	0	-1 564 759	-1 558 959	5 800	-0,3

Kirjastopalvelut

Kirjastolain mukaan yleisten kirjastojen tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, monipuoliseen lukutaitoon, tiedon saatavuuteen ja käyttöön sekä elinikäiseen oppimiseen. Vihdin kirjastopalvelut tarjoavat asiakkailleen ajantasaiset ja monipuoliset kokoelmat, verkkopalvelut, vuokrattavat tilat tapahtumien ja kokousten järjestämiseen, näyttelytilat sekä ammattitaitoisen henkilökunnan palvelut. Lukki-kirjastojen (Lohja, Vihti, Karkkila) ja alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen (ent. maakuntakirjastot) yhteistyöllä voidaan asiakkaille tarjota omaa kirjastoa laajemmat palvelut.

Kirjastossa toteutettiin useita Aluehallintoviraston rahoittamia hankkeita vuonna 2017:

Lähikirjasto omatoimikirjastoksi –hankkeessa Vihdin kirkonkylän kirjastossa otettiin käyttöön omatoimikirjastopalvelu, jonka ansiosta asiakkailta on mahdollisuus käyttää kirjastopalveluita myös asiakaspalveluajan ulkopuolella.

Ikäihmisten palveluiden kehittämiseen tähtäävä Vireyttä vanhuuteen –projekti mahdollisti Daisy-äänikirjojen kuuntelulaitteiden hankinnan ja senioreille tehtävän asiakaskyselyn. Kirjat kotiin –palvelun järjestämistä suunniteltiin (palvelu saa jatkoa vuonna 2018).

Hankkeiden avulla edistettiin kaikenikäisten kuntalaisten medialukutaitoja ja tutustumista nykyaikaisiin tietoteknisiin ratkaisuihin. Nuorille ja lapsille suunnatuissa projekteissa, Koodia kaikille, Tarinoita taaperoille, Mediaskasvatuspolku päiväkodeille ja alakouluille, ja Sarjakuvaa ekoillen ja blogeillen, kirjasto teki paljon yhteistyötä myös erilaisten toimijoiden kuten päiväkotien ja koulujen kanssa. Helposti e-aineistojen äärelle -hanke mahdollisti erillisen e-pisteen toteuttamisen ja mm. Zinio- ja ePress-lehtipalvelun paremman saavutettavuuden.

Poikien luku- ja kirjoituspaja Pomeranssi -hanke innosti alakouluikäisiä poikia kirjallisuuden äärelle muun muassa rap-lyriikoiden, aforismien, näytelmien ja sarjakuvien avulla.

Soiva kirjasto -hankkeessa esiteltiin erilaisia musiikinlajeja, mikä innosti kirjastoon myös sellaista asiakaskuntaa, joka ei normaalisti käytä kirjastopalveluita.

”Me ollaan nuoriso, me ollaan tulevaisuus” -hankkeessa kirjastoon muokattiin nuorille oma tila, jossa he saavat viettää aikaa tutustuen erilaisiin nuoria puhutteleviin kirjallisuuden lajeihin ja formaatteihin. Nuorten osastoa muokattiin myös niin, että siellä on rauhallisia osioita opiskelua varten.

Kirjasto juhli koko vuoden 2017 satavuotiasta Suomea Lukki-kirjastojen ja Siuntion kunnankirjaston Suomi100-juhlavuoden hankkeella tuoden esille alueen kirjallisuutta ja paikallishistoriaa. Juhlavuosi huipentui 5.12. järjestettyihin Itsenäisyyspäivän Etkoihin pääkirjastossa.

Muita merkittäviä tapahtumia vuonna 2017 oli lainanpäivänä 8.2. käyttöön otettu Finna -verkkokirjasto, joka tarjoaa kuntalaisille pääsyn kirjaston kokoelmiin ja elektronisiin palveluihin, ja 3.11. järjestetty Yökirjasto, joka on yksi kunnan suurimpia tapahtumia. Lisäksi kirjasto osallistui kirkonkylälle rakennettavan Campus-hankkeen suunnitteluun, missä lähikirjastopalvelut siirtyvät uuteen koulurakennukseen.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden järjestäminen perustuu lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta ja taiteen perusopetuksesta. Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Vihdin kulttuuripalvelut vahvistaa paikallista kulttuuri- ja kansalaistoimintaa sekä taiteen perusopetusta jakamalla vuosittain avustuksia ja toimimalla järjestöjen ja oppilaitosten kanssa yhteistyössä. Galleria Pictor on osa Vihdin kunnan kulttuuripalveluita. Artturi ja Elli Hiidenheimon säätiö on tukenut gallerian toimintaa jo useita vuosia. Galleriassa järjestettiin yhteensä 9 taidenäyttelyä vuonna 2017.

Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan vuoden 2017 avustushaussa oli päätetty painottaa Suomi100 -juhlavuoteen liittyvään toimintaan ja tämä huomioitiin kevään avustusjaon yhteydessä. Kulttuuripalvelut tarjosivat mm. Galleria Pictorin tiloissa ilmaisia Suomi100-pajoja lapsille.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on kuntastrategian mukaisesti mahdollistaa monipuoliset ja toimivat liikuntapalvelut lähellä kuntalaista ja kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Toimintaa ohjaa liikuntalaki ja liikunta-asetus sekä kansallinen liikuntaohjelma ja suositukset liikunnan edistämiseksi kunnassa. Liikuntapalveluja toteutetaan omana toimintana, yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa sekä tukemalla paikallista järjestöjen liikuntatoimintaa.

Liikuntalautakunnan valmistelema liikuntapaikkasuunnitelma sisältyy kunnan investointiohjelmaan. Talousarvion käsittelyn yhteydessä vuodelle 2017 hyväksyttiin liikuntapaikkainvestointeihin ja peruskorjauksiin on haettu valtionosuudet joulukuussa 2016 ja päätökset saatu toukokuussa 2017. Vilkaana käynyt liikuntapaikkakeskustelu on johtanut osin epäselviin tilanteisiin ratkaisut ja neuvottelukokoonpanot ovat vaihtuneet ja omalta osaltaan vaikeuttaneet johdonmukaista valtionavustusten laatimista ja valtionosuusviranomaisen saamaa informaatiota.

Lasten uintiopetuksen järjestämiseksi on sivistyskeskuksen sisällä tehty järjestely, jossa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen tulosalueelta on siirretty liikuntapalveluihin uimaopettajan palkkaukseen syyskaudeksi tarvittava 11 000€ määräraha. Uimaopettaja on vastannut erityisesti esioppilaiden sekä vuosiluokkien 1 ja 2 uimaopetuksen järjestämisestä 1.8.2017 alkaen.

Museopalvelut

Vihdin museopalvelu ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään (Museolaki 1992/729). Vihdin museo toimii Vihdin kunnan historiallisena tietopankkina: museo kerää, tallentaa, tutkii, esittelee ja opettaa vihtiläistä kulttuuriperinnettä.

Vastuualueen toiminnan painopisteenä on tarjota kuntalaisille ja muille kävijöille paikallishistoriallisia elämyksiä, tietoa sekä ystävällistä ja asiantuntevaa palvelua. Laajempaan tavoitteena on lisätä asukkaiden viihtyvyyttä ja paikkakunnan vetovoimaisuutta. Kynnyksen on oltava matala erilaisiin tapahtumiin osallistumiselle ja museossa vierailulle. Toiminta kohdistuu kaikille ikäryhmille vauvasta vaariin, joten toiminnassa huomioidaan erilaiset tarpeet ja monenlaiset toiveet.

Itsenäinen Suomi täyttää 100 vuotta ja Vihti 510 vuotta vuonna 2017. Museo järjestää muiden toimijoiden kanssa juhlavuoteen liittyviä juhlia, näyttelyitä ja tapahtumia.

Suomi 100- juhlavuoden järjestelyjä varten on palkattu Suomi 100 –projektikoordinaattori 1.4.–31.12.2017. Projektityöntekijän tehtävä on valmistella ja koordinoida Suomi 100 -juhlavuoden sekä Vihti 510 hankkeiden toteutusta sekä olla mukana keväälle 2018 sijoittuvien tapahtumien suunnittelussa. Museossa toteutetaan näyttelyitä Suomen itsenäisyyden juhlavuoden sekä Vihti 510 juhlavuoden merkeissä sekä niihin liittyviä oheistapahtumia.

Vihdin kunnan alueella on useita historiallisia muistomerkkejä, joiden ylläpito vaatii suunnitelmallista kunnossapitoa ja vuosihuoltoa. Suomi 100 -juhlavuonna toteutetaan muistomerkkien kartoitus, puhdistus sekä mobiiliopaste (älypuhelimella selattava eräänlainen reittiopas), joka mahdollistaa muistomerkkeihin tutustumisen päätelaitteilla, yhteistyössä maanpuolustusjärjestöjen ja Kameraseuran kanssa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	KUNTALAISTEN OMATOIMISUUTEEN JA AKTIIVISUUTEEN KANNUSTAMINEN
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Toimenpide	Liikuntapalvelujen tuottaminen
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Ohjattuun toimintaan osallistuneet 30 000 Uimahallin kävijät 60 000 Avustettujen liikuntajärjestöjen liikuttama määrä 350 000 Uimahallin aukiolopäivät 271/v Terveysneuvontaan osallistuneet 300 Teaviisari.fi : Vihdin liikuntapalvelun terveydenedistämistoiminta valtakunnallisessa vertailussa 79 pistettä/68 koko maa
Vastuhenkilö	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja
	Ohjattuun toimintaan osallistuneet 30 337 Uimahallin kävijät 50 668 Avustettujen liikuntajärjestöjen liikuttama määrä 298 008 Uimahallin aukiolopäivät 313/v

Toteuma	Terveysneuvontaan osallistuneet 139 Teaviisari.fi 76/69 > 12.5.2017
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	KIRJASTOPALVELUJEN KEHITTÄMINEN
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Toimenpide	Palvelutoiminnan kehittäminen ja automaation lisääminen
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuosi 2017: Kokonaislainaus 540 000 Fyysiset käynnit 290 000 Asiantuntijapalvelut 70 500 Verkkokirjastokäynnit suhteessa asukasluukuun 36 %
Vastuhenkilö	Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja
Toteuma	Edelliset toteutumat Vuosi 2015: Kokonaislainaus 497 269 Fyysiset käynnit 274 545 Asiantuntijapalvelut 60 764 Verkkokirjastokäynnit suhteessa asukasluukuun 34 % Vuosi 2016: Kokonaislainaus 494 494 Fyysiset käynnit 271 792 Asiantuntijapalvelut 81 609 Vuosi 2017: Kokonaislainaus 515 638 Fyysiset käynnit 300 685 Asiantuntijapalvelut 82 408 Vuodelle 2017 asetettu tavoitetaso toteutui fyysisten käyntien ja asiantuntijapalveluiden osalta. Kokonaislainauksen osalta tavoite oli turhan optimistinen, syynä mm. kirjastoauton ennakoimaton n. 2 kk:n käyttökätkö. Kokonaislainaus on kuitenkin ollut tasaisen nousujohteinen.
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	EI

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	OMATOIMIKIRJASTO
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Toimenpide	Vihdin kirkonkylän kirjasto toimii osittain omatoimikirjastona
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuoden 2017 aikana seurataan omatoimikirjastokäyntejä
Vastuhenkilö	Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja
Toteuma	Edelliset toteutumat: Omatoimikirjastoa ei saatu käyttöön vuoden 2016 aikana. Kirkonkylän kirjasto aloitti omatoimikirjastona syksyn 2017 aikana. Palveluajat säilyvät ennallaan. Koska omatoimikirjastoa ei saatu käyttöön vuoden 2016 aikana, kuten oli suunniteltu, voidaan omatoimikirjastokäyntejä seurata ainoastaan loppuvuoden 2017 osalta.
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	SUOMEN ITSENÄISYYDEN JUHLAVUODEN TAPAHTUMAT
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Toimenpide	Museon vuosi 2017 painottuu Suomen 100-vuotisen historian ja Vihdin 510 juhlavuoden monien näkökulmien tallentamiseen ja esilletuontiin.
Mittari/Arviointikriteeri Tavoitetaso	Suomi 100 ja Vihti 510 – tapahtumien määrä
Vastuhenkilö	Museonjohtaja
Toteuma	Museon näyttelyt, Vihti 510- juhla 17.6.2017, Kansainväliset vieraat 25-26.8.2017, Itsenäisyysjuhla 6.12.2017 sekä kunnan eri yksiköiden juhluvuoteen liittyvät tapahtumat
TOTEUTUU (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

1.1.6 KAAVOITUS JA TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	21 748 889	23 081 081	0	23 081 081	21 977 842	-1 103 239	1,1
Toimintakulut	-13 880 777	-14 316 003	0	-14 316 003	-13 324 078	991 925	-4,0
Valmistus omaan käyttöön	209 192	132 600	0	132 600	186 769	54 169	-10,7
Toimintakate	8 077 304	8 897 678	0	8 897 678	8 840 533	-57 145	9,4
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	14 557 513	15 166 962	0	15 166 962	15 263 309	96 347	4,8
Toimintakulut	-796 331	-610 461	0	-610 461	-777 724	-167 263	-2,3

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 7 356 228 euroa

Talouden toteutuminen

Teknisen ja ympäristökeskuksessa tilapalvelun investoinnit olivat noin 2,5 miljoonaa euroa, kunnallistekniikan noin 3,9 miljoonaa euroa ja maankäyttöpalveluiden noin 1,0 miljoonaa euroa sekä Vihdin Veden investoinnit olivat noin 1,4 miljoonaa euroa. Tulosalueiden talousarvion toteutuminen on tarkemmin selostettu toimintakertomuksessa olevissa käyttötalouden ja investointien toteumataulukoissa.

Toiminnan toteutuminen

Teknisen ja ympäristökeskuksen toiminnan perustana on Vihdin kunnan strategia ja sen pohjalta laaditut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Keskukseen toiminta on ollut suunnitelmallista ja erityistä huomiota on kiinnitetty keskuksen toimintatapaan ja sen kehittämiseen. Asetettuja tavoitteita seurataan säännöllisesti ja mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan nopeasti.

Keskukseen toiminta on ollut pääosin asetettujen tavoitteiden mukaista. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin viiden tulosalueen / -yksikön osalta, kolmen yksikön osalta niitä ei saavutettu.

Vuoden 2017 aikana toisen työnantajan palvelukseen siirtyivät kaavasuunnittelija, tekninen isännöitsijä, rakennustöiden valvoja, tilapäällikkö ja ympäristöpäällikkö.

1.1.6.1 Tukipalvelut

Tukipalvelut	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	2 152	1 000	0	1 000	23	-977	-98,9
Toimintakulut	-2 130 504	-2 130 463	0	-2 130 463	-2 087 354	43 109	-2,0
Toimintakate	-2 128 352	-2 129 463	0	-2 129 463	-2 087 331	42 132	-1,9
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-28 954	-22 318	0	-22 318	-33 151	-10 833	14,5

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Talous toteutui talousarvion mukaisesti. Vuonna 2017 maksettiin Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselle maksuosuuksia 1 864 477 euroa, joka oli muutetun talousarvion mukainen summa.

Teknisen ja ympäristökeskuksen tukipalveluista siirtyi 19.6. alkaen yksi toimistosihiteeri hallintokeskukseen.

1.1.6.2 Kunnallistekniset palvelut

Kunnallistekniset palvelut	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	1 841 877	1 410 619	0	1 410 619	1 260 353	-150 266	-31,6
Toimintakulut	-4 040 348	-3 805 930	0	-3 805 930	-3 589 897	216 033	-11,1
Valmistus omaan käyttöön	86 846	65 600	0	65 600	112 758	47 158	29,8
Toimintakate	-2 111 625	-2 329 711	0	-2 329 711	-2 216 786	112 925	5,0
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	219 080	0	0	0	235 341	235 341	7,4
Toimintakulut	-538 880	-447 160	0	-447 160	-530 346	-83 186	-1,6

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Kunnallistekniset palvelut –tulosalueen käyttötalous toteutui noin 0,1 miljoonaa euroa talousarviota parempana.

Kunnallistekniset palvelut –tulosalueella Maaniitynlahden asuinalueen rakentaminen etenee suunnitellusti. Tuusantien rakentaminen kaduksi valmistui suunnitellusti. Pillistöntie avattiin kokonaisuudessaan yleiselle liikenteelle.

Pajuniityn keskuspuiston rakentamista päästiin jatkamaan suunnitellusti. Katujen perusparannuskohteista Meritien ja Naaranpajuntien lisäkaistarakentaminen toteutui suunnitellussa aikataulussa. Myös Nummelan pääkatujen katuvalaistuksen perusparantaminen valmistui aikataulun mukaisesti. Nummelan jouluvalot hankittiin suunnitellusti.

Liikunta-alueiden rakentamisessa tekonurmiurakka valmistui aikataulussa. Työn aikana ilmeni välttämättömiä ja tarpeellisia lisätoimia, jotka toteutettiin.

Rakentamisurakoissa ja hankinnoissa ollaan edelleen jäljessä henkilöresurssien vuoksi. Resurssivajaus vuoden 2017 aikana vaikutti merkittävästi siihen, ettei hankintoja ja urakoita pystytty tuottamaan suunniteltuun tahtiin.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET
TAVOITE 2017	SÄHKÖINEN LUPAKÄSITTELY ON KÄYTÖSSÄ
Tavoite 2017-2019	Sähköinen karttapohjainen palautekanava on käytössä
Toimenpide	Ohjelmistojen hankinta ja järjestelmien käyttöönotto.
Mittari / Arviointikriteeri Tavoitetaso	Sähköinen lupakäsittely on käytössä tulosalueella 31.12.2017 mennessä. Sähköinen karttapohjainen palautekanava käytössä 31.12.2018
Vastuhenkilö	Yhdyskuntatekniikan päällikkö
Toteuma / perustelut	Toteutui suunnitellusti
TOTEUMA (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

1.1.6.3 Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalvelut	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	2 778 923	3 767 000	0	3 767 000	2 914 439	-852 561	4,9
Toimintakulut	-1 262 647	-1 392 122	0	-1 392 122	-1 303 763	88 359	3,3
Toimintakate	1 516 276	2 374 878	0	2 374 878	1 610 676	-764 202	6,2
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	1 943	0	0	0	1 607	1 607	-17,3
Toimintakulut	-87 784	-73 126	0	-73 126	-88 714	-15 588	1,1

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = 774 878 euroa

Maankäyttöpalvelut –tulosalue koostuu kolmesta ns. tuloyksiköstä: Kaavoituspalvelut, paikkatieto- ja mittauspalvelut sekä kiinteistöpalvelut.

Talouden toteutuminen

Vuodelle 2017 asetettua tontinmyyntitavoitetta ei saavutettu, mikä johtuu osin kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuudesta. Taloudellisesti merkittäviä kauppoja siirtyi myös vuodelle 2018 erinäisistä, kiinteistöpalveluiden toiminnasta johtumattomista syistä. Maa- ja vesialueiden vuokratuottoja tuloutui hieman budjetoitua enemmän.

Kaavoitussopimuskorvausten osalta jäätiiin talousarviossa esitetystä tavoitteesta. Tämä johtuu paitsi korvausten määrän suorasta sidonnaisuudesta kunnallistekniikan vuoden aikana vanhoilla sopimusalueilla tekemiin investointeihin, myös siihen että merkittävä osa vanhoista sopimuskorvauksista on vuosien saatossa tuloutettu loppuun.

Kaavoituksen asiantuntijapalveluihin varatuista rahoista ostettiin mm. liito-oravaselvityksiä Otalammelle, Nummelanharjulle, Vihdin kirkonkylälle ja Kalkkimäkeen. Lisäksi teetettiin useita meluselvityksiä ja ratatäriinään liittyviä selvityksiä. Tervalammelle tehtiin pieni muinaismuistiselvitys. Maankäyttö- ja rakennuslain muutokseen varauduttiin teettämällä paikkatietoanalyysi ja vaikutusten arviointi kesäasuntojen muuttamisesta pysyvään asumiseen kaava-alueiden ulkopuolella. Loppuvuodesta alkoi yhteistyössä Lohjan ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa laaja liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen, joka tulee viemään merkittävän osan vuoden 2018 asiantuntijapalveluihin varatuista rahoista.

Yksi kokenut asemakaavoittaja jäi eläkkeelle loppuvuodesta 2016 ja toinen irtisanoutui alkuvuodesta 2017. Tilalle saatiin palkattua kaksi uutta suunnittelijaa, joista toinen irtisanoutui loppuvuodesta. Uuden yleiskaavasunnittelijan haku on käynnissä. Työruuhkaa purkamaan palkattiin eläkkeelle jäänyt suunnittelija takaisin töihin määräaikaisena.

Paikkatieto- ja mittauspalveluiden osalta talous toteutui tavoitteiden mukaisesti.

Toiminnan toteutuminen

Kaavoituksessa yleiskaavatyöhön panostettiin vahvasti ja koko kunnan strategisen yleiskaavan osalta ollaan aikataulussa. Osayleiskaavahankkeet eivät ole edenneet. Vuonna 2017 ei valmistunut yhtään asemakaavaa kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi. Asemakaavoja on runsaasti ehdotusvaiheessa, joten vuoden 2018 aikana valmistuu useita kaavoja valtuustokäsittelyyn.

Lupapäätösten määrässä oli taas hienoista kasvua. Vuoden 2017 kuluessa valmisteltiin 37 suunnittelutarveratkaisua (33/2016), 25 poikkeamispäätöstä (23/2016) ja tehtiin 59 maisematyölupapäätöstä (39/2016). Lupatuloja tuli arvioitua enemmän.

Kaavoitustoimi oli mukana useissa seudullisissa hankkeissa. Aktiivisimpia olivat MAL-sopimukseen liittyvät seurannat ja MAL-suunnittelu, KUUMA-kuntien yhteistyö, ja Uudenmaan liiton maakuntakaavatyö. Uutena seudullisena hankkeena alkoi Lohjan ja Vihdin yhteinen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2017	VIHDIN KUNNAN STRATEGISEN YLEISKAAVASUUNNITELMAN ALOITTAMINEN
Tavoite 2017-2019	Kunnan kasvun ja rakentamisen ohjaaminen yhdyskuntataloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävästi.
Toimenpide	Ohjelmoidaan Vihdin strategisen yleiskaavan sisältötavoitteet, työtavat ja aikataulu.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma hyväksytty kaavoitus- ja teknisessä lautakunnassa ja kaavatyö kuulutettu viireille 2017.
Vastuuhenkilö	Kaavoituspäällikkö
Toteuma / perustelut	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma Kate 22.11.2017, alustavat tavoitteet kh 27.11.2017. Vireilletulokuulutus 7.12.2017.
TOTEUMA (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

Paikkatieto ja mittauspalvelut

Toiminnan toteutuminen

Vuonna 2016 hankittujen paikkatietojärjestelmien käyttöön ottaminen oli oletettua haastavampaa ja työtä jatkettiin vielä vuoden 2017 aikana. Projektin johdosta mm. kaavan pohjakarttoja ei saatu tuotettua kaavoituksen tarpeita vastaavasti. Ruuhkaa purettiin loppuvuoden aikana. Nämä vaikuttivat siihen, että tavoitteena ollut paikkatietoaineistojen julkaisemista rajapintapalveluissa ei saatu toteutettua, koska julkaistavaksi suunniteltuja aineistoja ei saatu julkaisukuntoon. Rajapinnat ovat kuitenkin valmiina käyttöön otettaviksi.

Yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa selvitettiin puuttuvien ja virheellisten rakennustietojen toimittamista Väestörekisterikeskukselle sekä Verohallinnolle. Selvitystyön tuloksena päädyttiin projektihenkilön palkkaamiseen. Varsinainen selvitystyö alkaa vuoden 2018 aikana.

Vuonna 2017 aloitettiin valmistelut N2000 korkeusjärjestelmään siirtymiseksi tekemällä selvityksiä sekä tarkkavaaituksia. Varsinainen siirtyminen on tarkoitus toteuttaa vuoden 2018 aikana.

Vuoden 2017 keväällä saatiin palkattua uusi henkilö vuoden 2016 lopulla irtisanoutuneen tilalle.

Vuodelle 2017 arvioidut tulot eivät toteutuneet edelleen jatkuvan vähäisen uudisrakentamisen johdosta. Kokonaisuutena paikkatieto- ja mittauspalvelut pysyi talousarviossa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	HYVINVOIVAT KUNTALAISET: SUJUVAT, TEHOKKAAT JA OIKEA-AIKAISET PERUSPALVELUT
TAVOITE 2017	PAIKKATIETOAINEISTOJEN RAJAPINTAPALVELUIDEN KÄYTTÖÖN OTTAMINEN
Tavoite 2017-2019	Kaikki Inspire -direktiivin edellyttämät toiminnot on toteutettu
Toimenpide	Julkaistaan Inspire -direktiivin edellyttämät kunnan saatavissa olevat aineistot rajapintapalveluissa.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Uuden paikkatietojärjestelmän sisäinen karttapalvelu toteutettu siten, että nykyinen sovellus voidaan irtisanoa päättymään 30.4.2017 mennessä. Oleellisimmat paikkatietoaineistot on julkaistu WMS palvelussa 30.6.2017 mennessä. Kaikki Inspire -direktiivin edellyttämät kunnan saatavissa olevat aineistot on julkaistu WFS palvelussa 31.12.2017 mennessä.
Vastuhenkilö	Johtava maanmittausteknikko
Toteuma / perustelut	Sisäiseen karttapalveluun saatiin aineistoja kohtuullisesti, mutta ei riittävästi, jotta vanha sovellus olisi voitu irtisanoa. WMS ja WFS palveluihin ei pystytty julkaisemaan paikkatietoaineistoja, koska niitä ei saatu julkaisukuntoon vuoden 2017 aikana johtuen ennakoitua vaativammasta paikkatietojärjestelmien käyttöönottoprojektista sekä kaavan pohjakarttojen tuotantoruuhan purkamisesta. Rajapinnat ovat kuitenkin valmiina käyttöönotettaviksi.
TOTEUMA (KYLLÄ/EI)	EI

Kiinteistöpalvelut

Toiminnan toteutuminen

Vuoden 2017 tärkeimpänä tavoitteena oli maapoliittisen ohjelman päivittäminen ja saattaminen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi. Maapoliittinen ohjelma on tehokkaan ja maanomistajien näkökulmasta tasapuoli-

sen maapolitiikan harjoittamisen tärkein työväline, sillä maapoliittisen ohjelman hyväksyessään kunnanvaltuusto hyväksyy samalla ne lain mahdollistamat keinot, joita kunta maapolitiikkaa harjoittaessaan käyttää. Päivitetty maapoliittinen ohjelma valmistui loppusyksystä 2017, mutta sen poliittinen käsittely on edelleen kesken.

Raakamaanhankinnan osalta vuoden 2017 tavoite 20-35 ha/vuosi saavutettiin jo kevään aikana, kun kunta hankki omistukseensa hieman yli 42 hehtaaria raakamaata kunnan keskeisimmältä laajenemisalueelta Nummelan eteläosista. Maanhankintaan varatut määrärahat käytettiin vuoden 2017 kuluessa kokonaan, ja loppuvuoden maanhankintoihin haettiin myös valtuustolta lisämäärärahaa.

Vuodelle 2017 asetettua tontinmyyntitavoitetta ei saavutettu. Omakotitonttien myyntitavoitteeksi vuodelle 2017 oli asetettu edellisen vuoden myynnin tuplaaminen, mikä osoittautui ylitsepääsemättömäksi osin kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuuden vuoksi. Omakotitonttien myynnissä päästiin kuitenkin kohtalaisen hyvään tasoon alkuvuoden onnistuneiden kampanjoiden ja tehokkaan markkinoinnin vuoksi. Rivitalotontteja myytiin yksi tavoitteeksi asetetun kahden sijaan. Kerrostalotonttien myyntitavoitteeksi oli asetettu 1 tontti vuoden aikana, mikä jäi toteutumatta varattujen tonttien kauppojen siirtyessä vuoden 2018 puolelle.

Sähköistä asiointia edistettiin vuonna 2017 onnistuneesti, sillä tavoiteaikataulun mukaisesti sähköinen tontinmyyntipalvelu otettiin käyttöön ennen maaliskuun loppua. Palvelussa on toistaiseksi sähköisesti haettavissa sekä Stenkullan että Perhosniityn alueen omakotitontit. Palvelun kautta on otettu vastaan jo useita varauksia.

Maankäytösopimuskorvausten osalta jäätin talousarviossa esitetystä tavoitteesta. Tämä johtuu paitsi korvausten määrän suorasta sidonnaisuudesta kunnallistekniikan vuoden aikana vanhoilla sopimusalueilla tekemiin investointeihin, myös siihen että merkittävä osa vanhoista sopimuskorvauksista on vuosien saatossa tuloutettu loppuun, eikä uusia sopimuksia ole ollut tarpeen tehdä kaavoitettaessa kunnan omia maita. Taloudellisesti merkittävimmät viime vuosina tehdyt maankäytösopimukset ovat liittyneet Nummelan keskustan täydennysrakentamiskaavoihin, joissa maanomistaja on ollut yksityinen taho.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TERVE KUNTATALOUS, TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2017	MAAPOLIITTISEN OHJELMAN PÄIVITTÄMINEN
Tavoite 2017-2019	Kuntatalouden kannalta kestävän, johdonmukaisen maapolitiikan harjoittaminen
Toimenpide	Maapoliittisen ohjelman päivittäminen vuosina 2016-2017 ja uudistetun ohjelman mukaisten maapoliittisten keinojen käyttöönotto vuonna 2018.
Mittari / arviointikriteeri Tavoitetaso	Päivitetty maapoliittinen ohjelma hyväksytty valtuustossa vuoden 2017 loppuun mennessä.
Vastuhenkilö	Maankäyttöinsinööri

Toteuma / perustelut	Maapoliittisen ohjelman päivitys valmistui aikataulussa, ja ohjelma saatettiin käsittelyyn kunnanhallitukseen marraskuussa 2017. Ohjelman poliittinen käsittely on kesken.
TOTEUMA (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

1.1.7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Ympäristölautakunta	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Toimintatuotot	367 183	472 500	0	472 500	441 734	-30 766	20,3
Toimintakulut	-1 137 506	-1 150 542	0	-1 150 542	-1 082 600	67 942	-4,8
Toimintakate	-770 323	-678 042	0	-678 042	-640 866	37 176	-16,8
<i>sitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-54 218	-47 478	0	-47 478	-54 938	-7 460	1,3

Ympäristölautakunta koostuu kahdesta ns. tulosyksiköstä: Rakennusvalvontapalvelut ja ympäristönsuojelu- ja valvontapalvelut.

Talouden toteutuminen

Kokonaisuudessaan ympäristöpalvelujen tulosalueen toimintakate oli suunniteltua parempi, vaikka tuotot jäivät arvioitua pienemmäksi. Myös kulut jäivät arvioitua pienemmäksi.

Henkilöstö

Ympäristöpäällikkö irtisanoutui vuoden 2017 lopulla. Uuden päällikön rekrytointi käynnistyi vuoden 2018 alkupuolella.

Rakennusvalvontapalvelut

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Myönnettyissä luvissa rakennusten ja uusien asuntojen lukumäärä alitti vuoden 2016 tason. Pinta-alana tai tilavuutena mitattuna luvitettua rakentamista oli kuitenkin huomattavasti edellisvuotta enemmän. Suurten yksittäisten rakennushankkeiden ja vuoden alussa voimaan tulleen uuden maksutaksan ansiosta lupamaksutuotot olivat arvioitua suuremmat. Tuottojen kasvun ja toimintakuluissa saavutettujen säästöjen myötä saavutettiin talousarviota parempi toimintakate. Pääasiallinen taloudellinen tavoite, positiivinen toimintakate ulkoisten kulujen jälkeen, toteutui vuonna 2017.

Sähköiseen asiointiin ja lupakäsittelyyn siirtyminen nopeutti ja tehosti toimintaa. Myös sähköinen arkistointi saatiin käyttöön syyskaudella. Sähköisiin välineisiin siirtyminen ja sovellusten vaihtuminen edellytti ennakoitua laajempia toimintatapojen muutoksia ja eri sovellusten yhteensopivuuteen ja tiedonsiirtoihin liittyä edelleen odotettua suurempia haasteita. Rakennusvalvonnassa pystyttiin kuitenkin tavanomaisissa lupa-asioissa ylläpitämään hyvää palvelutasoa ja erittäin kohtuullisia keskimääräisiä käsittelyaikoja.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ
TAVOITE 2017	SÄHKÖISTEN PALVELUIDEN LISÄÄMINEN JA KÄYTÖN EDISTÄMINEN
Tavoite 2017-2019	Paperimuotoisten prosessien korvaaminen 100 % sähköisellä lupakäsittelyllä
Toimenpide	Sähköisen pysyväisarkiston käyttöönotto Asiakkaiden laajempi ohjaaminen sähköisen asioinnin käyttöön Paperimuotoisen arkiston digitoinnin selvittäminen
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Kaikkien sähköisen asioinnin kautta saapuvien lupa-asioden pysyväisarkistointi sähköisessä muodossa.
Vastuhenkilö	Johtava rakennustarkastaja
Toteuma / perustelut	Sähköinen asiointi oli käytössä vuoden alusta saakka. Sähköisten palveluiden käyttöä lisättiin vuoden kuluessa ja sähköinen arkistointi saatiin käyttöön syyskuun 2017 aikana. Tavoitteen mittarina ollut sähköisessä muodossa saapuneiden lupa-asioden sähköinen pysyväisarkistointi toteutui.
TOTEUMA (KYLLÄ/EI)	KYLLÄ

Ympäristönsuojelu- ja valvontapalvelut

Talouden ja toiminnan toteutuminen

Talousarvion toimintatuotot jäivät ennakoitua pienemmiksi johtuen mm. Karkkilan ja Vihdin ympäristönsuojelun yhteistyön päättymisestä 31.5.2017. Lupia ei myöskään valmistunut ennustetusti, jolloin lupatulot jäivät arvioitua pienemmiksi. Talouden sopeuttamistoimina vuonna 2017 avustuksien määrää vähennettiin 15 000 eurolla ja kaksi lehtitilausta peruutettiin. Henkilöstökuluissa tuli myös säästöä yhden henkilön osaikaisuudesta johtuen.

Toiminnalliset tavoitteet on saavutettu vain osittain yksikön ruuhkautuneesta työtilanteesta johtuen. Valvontaan on mennyt normaalia enemmän henkilöresurssia pitkäkestoisten ja työläiden valvontatapauksien vuoksi. Ympäristölautakunta on käsitellyt yksikön työtilannetta kokouksessaan 8.3.2017 § 17. Ympäristövalvontaan on saatu talousarvion 2018 käsittelyssä määräraha 2 vuoden määräaikaisen ympäristötarkastajan palkkaamiseen.

Toteutuneita toiminnallisia tavoitteita ulkopuolisten menojen osalta (Vihdin ympäristönsuojelun projektit) olivat kasvihuonekaasupäästöjen seuranta, ilmanlaadun seuranta, Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke LINKKI ja siihen liittyvä jätevesineuvonta, Vihdin pintavesien seurantaohjelman toteuttaminen ja Hiidenveden kunnostushanke. Lisäksi osallistuttiin Hiidenveden sekä Vihtihoen ja Siuntionhoen yhteistarkailuseurantoihin ja Lohikalat Karjaanjoelle – vesistövisio 2021 –hankkeeseen sekä teetettiin linnustoselvitys Vanjärven kunnostushankkeen seurantavelvoitteena. Avustuksia myönnettiin vesiensuojeluun. Lisäksi yksikön henkilöstöä osallistui Life+ Keidas hankkeeseen omalla työpanoksella. Hanke päättyi vuonna 2017.

Ympäristövalvonta koordinoi sekä sisäisen ilmastotyöryhmän että ilmastostrategiatyöryhmän toimintaa. Ilmastotyöryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa ja ilmastostrategiatyöryhmä kaksi kertaa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Valtuustotason tavoitetta ei saavutettu yksikön ruuhkautuneesta työtilanteesta johtuen. Valvontasuunnitelman ja –ohjelman laatiminen on aloitettu ja työtä jatketaan vuoden 2018 puolella. Työ on vienyt ennalta arvioitua enemmän aikaa johtuen ympäristönsuojelun valvonnan ja asianhallinnan aiemmasta tilanteesta. Taksan päivitystä ei ole aloitettu. Valvontaohjelman ja –suunnitelman laatiminen sekä suunnitelmallisen valvonnan toteuttaminen ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteisiä tehtäviä.

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TURVALLINEN JA VETOVOIMAINEN ELINYMPÄRISTÖ, TERVE KUNTATALOUS
TAVOITE 2017	SUUNNITELMALLISEN JA MAKSULLISEN VALVONNAN KÄYNNISTÄMINEN.
Tavoite 2017-2019	Suunnitelmallinen ja maksullinen valvonta on käynnissä. Valvontaohjelmaa on päivitetty jatkuvasti.
Toimenpide	Laaditaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma ja –ohjelma sekä päivitetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Valvontasuunnitelma ja -ohjelma on laadittu sekä taksa päivitetty.
Vastuhenkilö	Ympäristöpäällikkö
Toteuma / perustelut	Tavoitteen saavuttaminen edellyttäneen lisäresurssin saamista yksikköön. Suunnitelmallisen valvonnan toteuttaminen on ympäristönsuojelulaissa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle määrätty lakisääteinen tehtävä.
TOTEUMA(KYLLÄ/EI)	EI

1.2 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Käyttötaloulosaahan budjetoidut tulot ja menot summataan tuloslaskelmaosaan. Tuloslaskelmaosaan budje-
toitavia ja siinä seurattavia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot sekä satunnaiset erät.
Taulukossa on huomioitu vain ulkoiset erät.

TULOSLASKELMA SIS. VIHGIN VESI	Alkuperäinen talousarvio	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Toimintatuotot	20 065 146	0	20 065 146	18 212 557	-1 852 589
Myyntituotot	7 911 761	0	7 911 761	7 564 811	-346 950
Maksutuotot	5 164 320	0	5 164 320	4 456 668	-707 652
Tuet ja avustukset	1 535 824	0	1 535 824	1 818 178	282 354
Muut toimintatuotot	5 453 241	0	5 453 241	4 372 900	-1 080 341
Valmistus omaan käyttöön	132 600	0	132 600	186 769	54 169
Toimintakulut	-155 230 039	-700 000	-154 530 039	-152 915 506	1 614 533
Henkilöstökulut	-47 093 582	-585 000	-46 508 582	-45 479 587	1 028 995
Palkat ja palkkiot	-36 818 823	0	-36 818 823	-35 663 235	1 155 588
Henkilösivukulut	-10 274 759	0	-10 274 759	-9 816 352	458 407
Palvelujen ostot	-93 004 786	-50 000	-92 954 786	-93 071 924	-117 138
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 146 289	0	-8 146 289	-7 360 800	785 489
Avustukset	-5 385 650	-65 000	-5 320 650	-5 313 860	6 790
Muut toimintakulut	-1 599 732	0	-1 599 732	-1 689 335	-89 603
Toimintakate	-135 032 293	700 000	-134 332 293	-134 516 180	-183 887
Verotulot	121 714 000	0	121 714 000	125 798 960	4 084 960
Kunnan tulovero	111 200 000	0	111 200 000	114 636 884	3 436 884
Kiinteistövero	7 384 000	0	7 384 000	7 451 693	67 693
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 130 000	0	3 130 000	3 710 383	580 383
Valtionosuudet	23 510 511	0	23 510 511	24 043 273	532 762
Rahoitustuotot ja -kulut	-605 010	0	-605 010	-103 336	501 674
Korkotuotot	40 000	0	40 000	63 423	23 423
Muut rahoitustuotot	788 000	0	788 000	456 438	-331 562
Korkokulut	-900 000	0	-900 000	-607 423	292 577
Muut rahoituskulut	-533 010	0	-533 010	-15 774	517 236
Vuosikate	9 587 208	700 000	10 287 208	15 222 718	4 935 510
Poistot ja arvonalentumiset	-10 722 219	-600 000	-10 122 219	-9 813 041	309 178
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 722 219	-600 000	-10 122 219	-9 802 978	319 241
Arvonalentumiset	0	0	0	-10 063	-10 063
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	-492 724	-492 724
Satunnaiset tuotot	0	450 000	450 000	504 953	54 953
Satunnaiset kulut	0	0	0	-997 677	-997 677
Tilikauden tulos	-1 135 011	1 750 000	614 989	4 916 953	4 301 964
Poistoeron lisäys(-) tai väh (+)	189 500	0	189 500	189 587	87
Tilikauden yli-/ alijäämä	-945 511	1 750 000	804 489	5 106 540	4 302 051

VALTIONOSUUDET	TA 2017	TA 2017 MUUTOKSET	TA 2017 MUUTETTU	TOTEUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TOTEUMA 31.12.2016
Peruspalvelujen valtionosuus	29 090 189	0	29 090 189	28 208 991	-2 575 544	30 784 535
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 459 061	0	-1 459 061	-1 528 056	-279 504	-1 248 552
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	2 040	-2 040
Opetus- ja kulttuurit. muut vos	-4 120 617	0	-4 120 617	-2 637 662	1 261 095	-3 898 757
Valtionosuudet yhteensä	23 510 511	0	23 510 511	24 043 273	-1 591 913	25 635 186

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS	TA 2017	TA 2017 MUUTOKSET	TA 2017 MUUTETTU	TOTEUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TOTEUMA 31.12.2016
Tulot	4 100 000	0	4 100 000	4 187 064	87 064	4 202 392
Käyttömenot	2 085 670	0	2 085 670	2 333 183	247 513	2 050 280
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	1 060 000	0	1 060 000	1 104 010	44 010	1 027 755
Liikelylijäämä	768 000	0	768 000	749 871	-18 129	1 046 326
Tilikauden ylijäämä	400 000	0	400 000	389 702	-10 298	671 062

1.3 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Investointien määrärahojen sitovuustaso on talousarviossa määritelty toiminnoittain. Seuraavassa taulukossa investointien toteutuminen on esitetty valtuuston hyväksymien määrärahojen sitovuustasolla. Alkuperäisen talousarvion mukaan investointimäärärahat olivat 10,095 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 lisättiin investointimäärärahoja yhteensä 1 032 190 euroa, joten investointimäärärahojen loppusumma oli -11 127 190 euroa. Investointien loppusumma oli -8 664 775 euroa, joten noin 2,5 miljoonaa euroa jäi investointien määrärahoista käyttämättä.

Vuonna 2017 merkittävimpiä yksittäisiä investointihankkeita oli Palman Tieto-Taito-Keskuksen osakkeiden osto Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksialta, Nummelanharjun rakennustöiden valmistuminen sekä uuden Vihdin Kirkonkylän Campuksen rakentamisen aloittaminen.

Investointien toteutuminen 2017

MENOT	-12 795 000	-1 032 190	-13 827 190	-10 236 826	74,03 %	3 590 364
TULOT	2 700 000	0	2 700 000	1 572 051	58,22 %	-1 127 949
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	88 529	0,00 %	88 529
Käyttöomaisuuden myyntituotot	2 700 000	0	2 700 000	1 483 523	54,95 %	-1 216 477
NETTO	-10 095 000	-1 032 190	-11 127 190	-8 664 775	77,87 %	2 462 415

HANKE	TA 2017	TA-muutokset	MTA 2017	TP 2017	TOT %	POIKKEAMA
-------	---------	--------------	----------	---------	-------	-----------

KUNNANHALLITUS

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUIDEN TULOSALUE

Aineeton käyttöomaisuus

Muiden osakkeiden osto	MENOT	0	-787 190	-787 190	-787 190	100,00 %	0
Asunto-osakkeiden myynti	TULOT	200 000		200 000	84 724	42,36 %	-115 276
	NETTO	200 000	-787 190	-587 190	-702 466	119,63 %	-115 276

Irtain omaisuus

ATK-hankinnat	MENOT	-600 000	0	-600 000	-167 490	27,91 %	432 510
Keskitetty ATK-hankinta	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-600 000	0	-600 000	-167 490	27,91 %	432 510

Muu irtain omaisuus

	MENOT	-15 000	0	-15 000	0	0,00 %	15 000
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-15 000	0	-15 000	0	0,00 %	15 000

ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUIDEN TULOSALUE

Muu irtain omaisuus	MENOT	-80 000	0	-80 000	-77 463	96,83 %	2 537
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-80 000	0	-80 000	-77 463	96,83 %	2 537

Kunnanhallitus

HALLINNON JA TALOUDEN TULOSALUE

Aineeton käyttöomaisuus

► Vuoden 2017 aikana tehtiin talousarviomuutos, jolla mahdollistettiin Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:n osakkeiden hankkiminen Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksialta. Vuoden 2017 aikana myyntiin tuli vain yksi kunnan omistama asunto-osake ja tulot jäivät siksi talousarvioon arvioidusta.

Irtain omaisuus

Atk-hankinnat

► ATK-investoinnit suuntautuivat talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmävaihdoksiin sekä uuden tilavarausohjelman käyttöönottoon. Myös vanhimpia langattoman lähiverkon tukiasemia uusittiin.

Muu irtain omaisuus

► Kunnanviraston kokoustilojen uudistamiseen varattu 15 t euron suuruinen määräraha jäi kokonaan käyttämättä 4. kerroksen kokoustilojen remontin laajennettua aiemmin suunnitellusta ja sen toteutuksen siirryttyä pääosin vuoden 2018 puolelle.

ATERIAN JA PUHDISTUKSEN TULOSALUE

Muu irtain omaisuus

► Ateriapalvelussa uusittiin ruokailulinjaston osia Ojakkalan koulussa ja Kuoppanummen koulukeskussa. Suurkeittiö Kuoppanummissa uusittiin keittopata. Keskitettyä erityisruokavalioiden valmistusta (Ervi-keittiö) varten uusittiin laitteita ja kalusteita Pohjoisessa suurkeittiössä. Pajuniityn keittiön tilaan hankittiin pieni kylmähuone.

LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

OPETUKSEN JA NUORTEN TULOSALUE		TA 2017	TA-muutokset	MTA 2017	TP 2017	TOT %	POIKKEAMA
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	-100 000	-47 000	-147 000	-154 685	105,23 %	-7 685
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-100 000	-47 000	-147 000	-154 685	105,23 %	-7 685

Lasten ja nuorten lautakunta

Irtain omaisuus

Ensikertainen kalustaminen

► Lasten ja nuorten lautakunnan investointimäärärahat muutetussa talousarviossa oli 147 000 euroa ja toteuma 154 685 euroa, toteuma % 105,2 (7 000 euroa). Ylitys johtuu Nummelanharjun koulun liikuntasalin varustelusta sekä vanhan osan kalustehankinnoista.

KULTTUURI- JA VAPAA-AJANLAUTAKUNTA

KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN TULOSALUE		TA 2017	TA-muutokset	MTA 2017	TP 2017	TOT %	POIKKEAMA
Muu irtain omaisuus	MENOT	-60 000	0	-60 000	-62 538	104,23 %	-2 538
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-60 000	0	-60 000	-62 538	104,23 %	-2 538

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta

Irtain omaisuus

Muu irtain omaisuus

► Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan investointimäärärahat muutetussa talousarviossa oli 60 000 euroa ja toteuma 62 538 euroa, toteuma % 104,2(2500 euroa). Ylitys johtuu uimahallin kaappien ja lukkojen uusimisesta.

KUNNALLISTEKNIIKAN TULOSALUE		TA 2017	TA-muutokset	MTA 2017	TP 2017	TOT %	POIKKEAMA
Valtion toiminnot	MENOT	-580 000	0	-580 000	-150 957	26,03 %	429 043
Kunnan osuudet tielaitoksen hankkeisiin	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-580 000	0	-580 000	-150 957	26,03 %	429 043
Kunnallistekniikan rakentaminen	MENOT	-3 325 000	130 000	-3 195 000	-2 989 518	93,57 %	205 482
	TULOT	0	0	0	88 529	0,00 %	88 529
	NETTO	-3 325 000	130 000	-3 195 000	-2 900 989	90,80 %	294 011
Liikunta-alueiden rakentaminen	MENOT	-510 000	-130 000	-640 000	-662 632	103,54 %	-22 632
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-510 000	-130 000	-640 000	-662 632	103,54 %	-22 632
Muu irtain omaisuus	MENOT	-200 000	0	-200 000	-179 844	89,92 %	20 156
Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-200 000	0	-200 000	-179 844	89,92 %	20 156
Kiinteä omaisuus	MENOT	0	0	0	-10 234	0,00 %	-10 234
Liittymismaksut	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	0	0	0	-10 234	0,00 %	-10 234
MAANKÄYTTÖPALVELUJEN TULOSALUE		TA 2017	TA-muutokset	MTA 2017	TP 2017	TOT %	POIKKEAMA
Kiinteä omaisuus							
Maa-alueet							
Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-1 000 000	-198 000	-1 198 000	-1 000 201	83,49 %	197 799
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	2 500 000	0	2 500 000	1 398 799	55,95 %	-1 101 201
	NETTO	1 500 000	-198 000	1 302 000	398 598	30,61 %	-903 402
Muu irtain omaisuus							
Maankäyttöpalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-40 000	0	-40 000	-42 900	107,25 %	-2 900
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-40 000	0	-40 000	-42 900	107,25 %	-2 900

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta

Kunnallistekniikka

Valtion toiminnot (kunnan osuudet valtion hankkeisiin)

► Kahiluksen valoliittymä ja Pyölintien kevyenliikenteenväylä ei toteutunut. Rakentamiset siirtyivät lupa ja Ely-keskuksen rahoituksen vuoksi vuodelle 2018.

Liikennealueiden rakentaminen

► Hankkeet toteutuivat pääosin suunnitellusti, määräraha ylitys 175 164€ koostuu pääosin Pajuniityn ja Maaniityn kaava-alueiden rakentamista joita päästiin edistämään sääolosuhteiden vuoksi suunniteltua enemmän. Pajuniityn kadut avattiin loppuvuodesta 2017 yleiselle liikenteelle.

Tievalaistuksen rakentaminen

► Tievalaistuksen rakentaminen jäi suunnitellusta valaistusurakan kilpailutuksen pitkittymisen ja Carunan yhteiskaivukohteiden puuttumisen vuoksi.

Puisto- ja muiden yleisten alueiden rakentaminen

► Hankkeet toteutuivat pääosin suunnitellusti. Merkittävin hanke on Pajuniityn puistoalueen rakentaminen.

Liikunta-alueiden rakentaminen

► Hankkeet toteutuivat pääosin suunnitellusti. Ylitys 22 632€ koostuu pääosin tekonurmihankkeissa aiheutuneista rakentamisaikaisista lisätöistä.

Kiinteä omaisuus

► Kunnallistekniikkaan on kirjautunut liittymismaksuja 10 234 euroa.

Maankäyttöpalvelut

Kiinteä omaisuus

► Kiinteän omaisuuden osto

Vuoden 2017 aikana kunnalle hankittiin maaomaisuutta yhteensä 45,24 hehtaaria, josta raakamaata on hie-
man alle 43 hehtaaria. Edellä mainitun lisäksi tehtiin päätös 12,4 hehtaarin raakamaahankinnasta, joka ei
kuitenkaan toteutunut vuodelle 2017. Kauppa jäi toteutumatta, koska valtuuston tekemästä, kaupan edel-
lyttämästä, lisämäärärahapäätöksestä valitettiin. Maanhankinnalle vuositasolla asetettu ostotavoite 20-35
hehtaaria raakamaata ylittyi kuitenkin reilusti.

Kiinteän omaisuuden myynti

Tontteja myytiin vuonna 2017 yhteensä 8, joista 6 omakotitontteja, 1 rivitalotontti ja 1 elinkeinotontti. Muita
kauppoja olivat Ilmarisentie 13 paritalokiinteistön myynti sekä 2 lisämaan myyntiä naapurikiinteistöjen omis-
tajille kiinteistöjaotuksen selkeyttämiseksi.

Muu irtain omaisuus

► Paikkatieto- ja mittauspalveluiden investointimääräraha mittauskaluston uusimiseen oli 40 000 euroa. Ka-
lustoa uusittiin vaihtamalla toinen takymetreista monipuolisempaan keilaintakymetriin. Vaihtohyvitys huo-
mioiden investointimääräraha ylitettiin 2 900 eurolla eli toteutuma oli 107,3 %.

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ		TA 2017	TA-muutokset	MTA 2017	TP 2017	TOT %	POIKKEAMA
Uudisrakentaminen							
Nummelanharjun koulun purku ja rakentaminen							
	MENOT	-600 000	0	-600 000	-607 842	101,31 %	-7 842
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-600 000	0	-600 000	-607 842	101,31 %	-7 842
Etelä-Nummelan koulukeskus 40-47 milj. euro							
	MENOT	-100 000	0	-100 000	-91 575	91,58 %	8 425
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-100 000	0	-100 000	-91 575	91,58 %	8 425
Vihdin Kirkonkylän Campus 24 milj. euro							
	MENOT	-2 500 000	0	-2 500 000	-1 000 910	40,04 %	1 499 090
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-2 500 000	0	-2 500 000	-1 000 910	40,04 %	1 499 090
Uudisrakentaminen yhteensä							
	MENOT	-3 200 000	0	-3 200 000	-1 700 328	53,14 %	1 499 672
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-3 200 000	0	-3 200 000	-1 700 328	53,14 %	1 499 672
Talonrakennus							
Nummelanharjun hiihtomaja							
	MENOT	-60 000	0	-60 000	-66 022	110,04 %	-6 022
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-60 000	0	-60 000	-66 022	110,04 %	-6 022
Karviainen (Nummelan ja kk:n terveysas.)							
	MENOT	-450 000	0	-450 000	-52 580	11,68 %	397 420
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-450 000	0	-450 000	-52 580	11,68 %	397 420
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.							
	MENOT	-730 000	0	-730 000	-728 392	99,78 %	1 608
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-730 000	0	-730 000	-728 392	99,78 %	1 608
Perusparantaminen yhteensä							
	MENOT	-1 240 000	0	-1 240 000	-846 993	68,31 %	393 007
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-1 240 000	0	-1 240 000	-846 993	68,31 %	393 007
Kiinteä omaisuus							
Kiinteistöjen liittymismaksut							
	MENOT	0	0	0	-6 831	0,00 %	-6 831
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	0	0	0	-6 831	0,00 %	-6 831
TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ							
	MENOT	-4 440 000	0	-4 440 000	-2 554 152	57,53 %	1 885 848
	TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
	NETTO	-4 440 000	0	-4 440 000	-2 554 152	57,53 %	1 885 848

Tilapalvelut taseyksikkö

Nummelanharjun koulu

- Hanke valmistui 2017

Vihdin Kirkonkylän Campus

- Koulurakennuksen osalta urakoitsijavalinnat tehtiin keväällä 2017 ja rakentaminen käynnistyi kesällä.
- Liikuntahallihankkeen osalta kunnanvaltuusto teki päätöksen laajemmasta toteutuksesta kuin alun perin oli päätetty. Hankkeen urakkakilpailu toteutuu keväällä 2018.
- Ulkoliikunta-alueiden osalta kilpailutus käynnistyy vuoden 2018 aikana.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen sekä liikunta- ja nuorisotilojen suunnittelu

- Koko alueen hankesuunnitelmaluonnos esiteltiin valtuutetuille syksyllä 2017. Tulevia toteutusvaihtoehtoja arvioidaan kevään 2018 aikana.

Karviainen (Nummelan ja kirkonkylän terveysasemat)

- Toteutettiin pienimuotoisia toimenpiteitä perustuen Karviaisen toiminnallisten muutosten aiheuttamaan tarpeeseen.

Liikuntarakennukset

- Nummelanharjun hiihtomaja valmistui kesällä 2017.

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

- Korjauksia toteutettiin useassa eri kohteessa, suurimpina virastotalon, Nummelan paloaseman ja uimahallin hankkeet sekä kouluhankkeet: Pappilanpelto, Kuoppanummi, Otalampi sekä Nummela.

Kiinteä omaisuus

- Tilapalveluun on kirjautunut liittymismaksuja 6 831 euroa.

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS -LIKELAITOS

	TA 2017	TA-muutokset	MTA 2017	TP 2017	TOT %	POIKKEAMA
MENOT	-1 845 000	0	-1 845 000	-1 397 023	75,72 %	447 977
TULOT	0	0	0	0	0,00 %	0
NETTO	-1 845 000	0	-1 845 000	-1 397 023	75,72 %	447 977

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS –LIKELAITOS

Vihdin Veden investoinnit olivat vuonna 2017 noin 1,4 miljoonaa euroa, investointeihin talousarviossa varattu määräraha oli 1,845 miljoonaa euroa. Vihdin Veden investoinnit on tarkemmin selostettu liikelaitoksen tilinpäätöksessä.

1.4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	7 766	1 150	8 916	14 628	5 713
Vuosikate	9 587	700	10 287	15 223	4 936
Satunnaiset erät	0	450	450	-493	-943
Tulorahoituksen korjauserät	-1 821	0	-1 821	-102	1 720
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-10 095	-1 032	-11 127	-8 665	2 462
Investointimenot	-12 795	-1 032	-13 827	-10 237	3 590
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	89	89
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 700	0	2 700	1 484	-1 216
Toiminnan ja investointien rahavirta					
	-2 329	118	-2 211	5 964	8 175
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0	0	0	7	7
Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 858	0	1 858	-3 708	-5 566
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	0	20 000	14 000	-6 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 142	0	-13 142	-12 208	934
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 000	0	-5 000	-5 500	-500
Oman pääoman muutokset					
	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
	385	0	385	1 205	820
Rahavarojen muutos					
	-86	118	32	3 468	3 436

1.5

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Keskusvaalilautakunta							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-21	-51 568	0	-51 568	-61 625	-10 057	293352,4
Toimintakate	-21	-51 568	0	-51 568	-61 625	-10 057	293352,4
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	0	-900	0	-900	-3 109	-2 209	#JAKO/0!
Tarkastuslautakunta							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-24 529	-24 701	0	-24 701	-27 894	-3 193	13,7
Toimintakate	-24 529	-24 701	0	-24 701	-27 894	-3 193	13,7
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-437	-400	0	-400	-145	255	-66,8
Kunnanhallitus							
Toimintatuotot	11 125 133	9 829 370	0	9 829 370	9 780 571	-48 799	-12,1
Toimintakulut	-95 774 510	-95 644 956	-200 000	-95 844 956	-95 945 759	-100 803	0,2
Toimintakate	-84 649 377	-85 815 586	-200 000	-86 015 586	-86 165 188	-149 602	1,8
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	6 595 932	6 507 309	0	6 507 309	6 492 656	-14 653	-1,6
Toimintakulut	-1 139 933	-1 165 560	0	-1 165 560	-1 231 709	-66 149	8,1
Lasten ja nuorten lautakunta							
Toimintatuotot	4 022 942	3 848 416	0	3 848 416	3 758 476	-89 940	-6,6
Toimintakulut	-59 346 347	-59 832 638	900 000	-58 932 638	-58 910 955	21 683	-0,7
Toimintakate	-55 323 405	-55 984 222	900 000	-55 084 222	-55 152 479	-68 257	-0,3
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	49 766	0	0	0	21 268	21 268	-57,3
Toimintakulut	-17 687 704	-18 307 113	0	-18 307 113	-18 197 797	109 316	2,9
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta							
Toimintatuotot	395 321	430 450	0	430 450	427 587	-2 863	8,2
Toimintakulut	-3 614 116	-3 634 302	0	-3 634 302	-3 590 130	44 172	-0,7
Toimintakate	-3 218 795	-3 203 852	0	-3 203 852	-3 162 543	41 309	-1,7
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	39 245	22 400	0	22 400	47 148	24 748	20,1
Toimintakulut	-1 563 834	-1 564 759	0	-1 564 759	-1 558 959	5 800	-0,3
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta							
Toimintatuotot	21 748 889	23 081 081	0	23 081 081	21 977 842	-1 103 239	1,1
Toimintakulut	-13 880 777	-14 316 003	0	-14 316 003	-13 324 078	991 925	-4,0
Valmistus omaan käyttöön	209 192	132 600	0	132 600	186 769	54 169	-10,7
Toimintakate	8 077 304	8 897 678	0	8 897 678	8 840 533	-57 145	9,4
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	14 557 513	15 166 962	0	15 166 962	15 263 309	96 347	4,8
Toimintakulut	-796 331	-610 461	0	-610 461	-777 724	-167 263	-2,3
Ympäristölautakunta							
Toimintatuotot	367 183	472 500	0	472 500	441 734	-30 766	20,3
Toimintakulut	-1 137 506	-1 150 542	0	-1 150 542	-1 082 600	67 942	-4,8
Toimintakate	-770 323	-678 042	0	-678 042	-640 866	37 176	-16,8
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	#JAKO/0!
Toimintakulut	-54 218	-47 478	0	-47 478	-54 938	-7 460	1,3

	TP 2016	TA2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA 31.12.2017	POIKKEAMA	TP2016, % TP2017, %
Vihdin Vesi							
Toimintatuotot	4 202 412	4 100 000	0	4 100 000	4 187 064	87 064	-0,4
Toimintakulut	-2 128 332	-2 272 000	0	-2 272 000	-2 333 183	-61 183	9,6
Toimintakate	2 074 081	1 828 000	0	1 828 000	1 853 881	25 881	-10,6

TULOSLASKELMAOSAN MUUT ERÄT	Alkuperäinen talousarvio	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
SIS. VIHDIRIN VESI					
Verotulot	121 714 000	0	121 714 000	125 798 960	4 084 960
Kunnan tulovero	111 200 000	0	111 200 000	114 636 884	3 436 884
Kiinteistövero	7 384 000	0	7 384 000	7 451 693	67 693
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 130 000	0	3 130 000	3 710 383	580 383
Valtionosuudet	23 510 511	0	23 510 511	24 043 273	532 762
Rahoitustuotot ja -kulut	-605 010	0	-605 010	-103 336	501 674
Korkotuotot	40 000	0	40 000	63 423	23 423
Muut rahoitustuotot	788 000	0	788 000	456 438	-331 562
Korkokulut	-900 000	0	-900 000	-607 423	292 577
Muut rahoituskulut	-533 010	0	-533 010	-15 774	517 236
Poistot ja arvonalentumiset	-10 722 219	-600 000	-10 122 219	-9 813 041	309 178
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 722 219	-600 000	-10 122 219	-9 802 978	319 241
Arvonalentumiset	0	0	0	-10 063	-10 063
Poistoeron lisäys(-) tai väh (+)	189 500	0	189 500	189 587	87

INVESTOINNIT	TA-			TP 2017	TOT %	POIKKEAMA
	TA 2017	MUUTOKSET	MTA 2017			
MENOT	-12 795 000	-1 032 190	-13 827 190	-10 236 826	73,04	-3 590 364
TULOT	2 700 000	0	2 700 000	1 572 051	54,95	1 127 949
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	88 529	0,00	-88 529
Käyttöomaisuuden myyntituotot	2 700 000	0	2 700 000	1 483 523	54,95	1 216 477
NETTO	-10 095 000	-1 032 190	-11 127 190	-8 664 775	78,30	-2 462 415

OTTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	Alkuperäinen talousarvio	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Lainakannan muutokset	1 858 077	0	1 858 077	-3 708 055	-5 566 132
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	0	20 000 000	14 000 000	-6 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 141 923	0	-13 141 923	-12 208 055	933 868
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 000 000	0	-5 000 000	-5 500 000	-500 000

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

1 TULOSLASKELMA

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	Vuosi 2017 Euro	Vuosi 2016 Euro	Vuosi 2015 Euro	Vuosi 2014 Euro
Toimintatuotot				
Myyntituotot	7 564 811,00	8 214 437,33	6 742 956,56	6 752 793,94
Maksutuotot	4 456 668,07	4 614 899,81	5 081 644,13	5 185 729,56
Tuet ja avustukset	1 818 177,85	2 928 027,05	3 083 522,31	2 948 873,39
Muut tuotot	4 372 899,87	4 447 354,25	5 509 733,35	4 230 189,24
	18 212 556,79	20 204 718,44	20 417 856,35	19 117 586,13
Valmistus omaan käyttöön	186 769,37	209 192,14	205 346,93	280 872,60
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-35 663 234,74	-35 213 605,99	-35 622 357,82	-36 356 270,52
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 144 149,03	-8 865 335,21	-9 312 542,59	-9 519 844,25
Muut henkilösivukulut	-1 672 202,79	-2 240 379,42	-2 038 470,47	-2 092 645,96
Palvelujen ostot	-93 071 924,40	-93 528 389,81	-93 729 080,85	-91 827 619,34
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 360 800,22	-7 400 558,78	-7 376 748,43	-7 170 559,53
Avustukset	-5 313 859,76	-5 465 887,41	-5 307 219,99	-4 114 912,42
Muut toimintakulut	-1 689 334,80	-1 534 827,31	-1 582 208,82	-1 667 709,59
	-152 915 505,74	-154 248 983,93	-154 968 628,97	-152 749 561,61
Toimintakate	-134 516 179,58	-133 835 073,35	-134 345 425,69	-133 351 102,88
Verotulot	125 798 960,06	124 282 740,30	119 853 844,92	118 451 397,78
Valtionosuudet	24 043 273,00	25 635 186,00	22 890 994,00	23 768 050,00
Rahoitustuotot ja -kulut:				
Korkotuotot	63 423,30	21 325,23	28 552,24	19 865,43
Muut rahoitustuotot	456 438,28	428 482,72	462 940,14	385 195,14
Korkokulut	-607 423,35	-608 263,68	-826 440,56	-1 145 378,71
Muut rahoituskulut	-15 774,37	-34 990,58	-159 058,99	-155 489,27
	149 738 896,92	149 724 479,99	142 250 831,75	141 323 640,37
Vuosikate	15 222 717,34	15 889 406,64	7 905 406,06	7 972 537,49
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 802 978,19	-9 427 963,98	-9 348 184,56	-8 300 049,03
Arvonalentumiset	-10 062,79	-48 464,37	0,00	0,00
	-9 813 040,98	-9 476 428,35	-9 348 184,56	-8 300 049,03
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	504 952,93	400 000,00	0,00	188 658,03
Satunnaiset kulut	-997 677,41	-14 833,68		
	-492 724,48	385 166,32	0,00	188 658,03
Tilikauden tulos	4 916 951,88	6 798 144,61	-1 442 778,50	-138 853,51
Poistoeron lisäys(-) tai väh (+)	189 587,16	189 587,16	189 587,16	189 587,16
	189 587,16	189 587,16	189 587,16	189 587,16
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	5 106 539,04	6 987 731,77	-1 253 191,34	50 733,65

2 RAHOITUSLASKELMA

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	Vuosi 2017		Vuosi 2016	
	Euro		Euro	
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	15 222 717,34		15 889 406,64	
Satunnaiset erät	-492 724,48		385 166,32	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-101 526,36</u>	14 628 466,50	<u>-1 029 585,76</u>	15 244 987,20
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-10 236 826,75		-16 137 729,52	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	88 528,67		862 403,76	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 483 522,74</u>	-8 664 775,34	<u>1 521 285,33</u>	-13 754 040,43
Toiminnan ja investointien rahavirta		5 963 691,16		1 490 946,77
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-5 428,00	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>6 681,14</u>	6 681,14	<u>840,94</u>	-4 587,06
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 000 000,00		20 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 208 054,67		-11 474 722,67	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-5 500 000,00</u>	-3 708 054,67	<u>-6 500 000,00</u>	2 025 277,33
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-62 825,82		6 688,25	
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 463,44		-10 771,34	
Saamisten muutos (lis-, väh+)	1 145 981,51		-1 598 824,27	
Palautuskelpoisten liittymismaksujen lisäys	501 326,66		500 825,23	
Korottomien velkojen muutos (lis-, väh-)	<u>-368 608,52</u>	1 205 410,39	<u>-3 308 663,62</u>	-4 410 745,75
Rahoituksen rahavirta		-2 495 963,14		-2 390 055,48
Rahavarojen muutos		3 467 728,02		-899 108,71
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	5 334 151,13		1 866 423,11	
Rahavarat 1.1.	<u>1 866 423,11</u>	3 467 728,02	<u>2 765 531,82</u>	-899 108,71

3 TASE

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	Vuosi 2017 Euro	Vuosi 2016 Euro	Vuosi 2015 Euro	Vuosi 2014 Euro
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	137 176,36	169 805,68	34 893,37	23 979,40
Muut pitkävaikutteiset menot	324 233,83	149 460,89	613 454,55	1 636 805,33
	461 410,19	319 266,57	648 347,92	1 660 784,73
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	33 062 344,12	32 321 402,79	32 009 164,54	31 124 519,95
Rakennukset	71 150 726,54	65 954 364,94	71 160 871,43	67 749 087,28
Kiinteät rakenteet ja laitteet	28 556 329,46	24 505 096,29	22 738 030,21	24 509 071,32
Koneet ja kalusto	1 753 647,22	2 237 106,65	1 730 656,59	1 844 701,44
Ennakkomaks.ja keskener.hankinnat	11 826 638,95	22 208 511,11	13 939 721,46	13 240 526,52
	146 349 686,29	147 226 481,78	141 578 444,23	138 467 906,51
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	21 140 441,80	20 446 313,75	20 461 094,11	20 503 504,37
Lainasaamiset	840,94	7 109,88	2 522,82	3 363,76
Muut saamiset	190 163,72	199 113,97	199 113,97	153 181,97
	21 331 446,46	20 652 537,60	20 662 730,90	20 660 050,10
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Valtion toimeksiannot	82 457,53	19 631,71	28 085,97	8 628,08
Muut toimeksiantojen varat	29 266,60	29 059,34	28 868,06	69 178,34
	111 724,13	48 691,05	56 954,03	77 806,42
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet tarvikkeet ja tavarat	195 450,78	184 987,34	174 216,00	202 002,91
	195 450,78	184 987,34	174 216,00	202 002,91
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	135 000,00	405 000,00	405 000,00	270 000,00
Muut saamiset	50 806,00	50 914,00	255 142,00	460 283,00
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	1 308 883,66	1 610 231,84	1 425 185,54	1 520 344,81
Lainasaamiset	-1 558,40	17 166,51	1 305,33	707,35
Muut saamiset	1 040 101,55	1 662 315,18	1 219 755,72	1 811 844,72
Siirtosaamiset	1 365 070,18	1 298 656,97	139 071,64	384 584,56
	3 898 302,99	5 044 284,50	3 445 460,23	4 447 764,44
Rahoitusomaisuusarvopaperit				
Osakkeet ja osuudet	9 649,20	9 649,20	9 649,20	9 649,20
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	840 939,64	840 939,64	840 939,64
	9 649,20	850 588,84	850 588,84	850 588,84
Rahat ja pankkisaamiset	5 324 501,93	1 015 834,27	1 914 942,98	6 031 303,60
VASTAAVAA YHTEENSÄ	177 682 171,97	175 342 671,95	169 331 685,13	172 398 207,55

VASTATTAVAAVuosi 2017
EuroVuosi 2016
EuroVuosi 2015
EuroVuosi 2014
Euro**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto	29 723,77	29 723,77	32 745,77	32 745,77
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	16 402 219,98	9 414 488,21	10 667 679,55	10 616 945,90
Tilikauden yli- / alijäämä	5 106 539,04	6 987 731,77	-1 253 191,34	50 733,65
	<u>72 531 109,13</u>	<u>67 424 570,09</u>	<u>60 439 860,32</u>	<u>61 693 051,66</u>

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	2 859 541,59	3 049 128,75	3 238 715,91	3 428 303,07
	<u>2 859 541,59</u>	<u>3 049 128,75</u>	<u>3 238 715,91</u>	<u>3 428 303,07</u>

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	997 677,41	0,00	0,00	0,00
	<u>997 677,41</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00	1 766,01	3 531,99
Muut toimeksiantojen pääomat	29 266,60	29 059,34	28 868,06	69 178,34
	<u>29 266,60</u>	<u>29 059,34</u>	<u>30 634,07</u>	<u>72 710,33</u>

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Joukkovelkakirjalainat

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	67 998 821,61	65 934 953,62	58 137 752,29	40 607 218,96
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	5 253,96	10 509,96	15 765,96
Saadut ennakot	377 173,16	910 584,40	2 613 230,04	2 461 996,48
Muut velat	9 416 063,90	8 914 737,24	8 413 912,01	8 083 946,19
Siirtovelat				
	<u>77 792 058,67</u>	<u>75 765 529,22</u>	<u>69 175 404,30</u>	<u>51 168 927,59</u>

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 936 132,01	12 202 798,67	11 469 466,67	10 169 466,67
Lainat julkisyhteisöiltä	5 253,96	5 256,00	5 256,00	5 256,00
Saadut ennakot	228 902,04	1 133 657,60	674 308,50	792 736,29
Ostovelat	4 134 327,26	3 799 333,12	4 938 060,77	3 423 591,32
Muut velat	1 568 382,32	1 016 644,15	1 111 280,55	1 140 861,85
Siirtovelat	5 599 520,98	5 416 695,01	6 248 698,04	6 503 302,77
	<u>23 472 518,57</u>	<u>29 074 384,55</u>	<u>36 447 070,53</u>	<u>56 035 214,90</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**177 682 171,97 175 342 671,95 169 331 685,13 172 398 207,55**

4 KONSERNITULOSLASKELMA

KONSERNITULOSLASKELMA	2017	2016	2015
Toimintatuotot	95 068 673,22	89 549 685,69	93 052 601,50
Toimintakulut	-231 183 175,03	-225 866 334,06	-228 504 436,26
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2 882,27	-1 189,32	-7 841,42
Toimintakate	-136 111 619,54	-136 317 837,69	-135 459 676,18
Verotulot	125 798 960,06	124 277 740,30	119 853 844,92
Valtionosuudet	29 609 936,95	31 982 721,50	29 468 111,96
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	76 927,49	43 839,25	64 767,92
Muut rahoitustuotot	354 766,88	177 050,72	419 397,80
Korkokulut	-635 718,73	-666 212,24	-926 944,11
Muut rahoituskulut	-259 953,33	-274 666,37	-351 925,47
Vuosikate	18 833 299,78	19 222 635,47	13 067 576,84
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 040 435,96	-12 616 342,43	-12 573 775,95
Omistuksen eliminointierot	-19 982,89	0,00	0,00
Arvonalentumiset	-397,46	-87 796,41	0,00
Satunnaiset tuotot	638 687,94	400 000,00	0,00
Satunnaiset kulut	-997 677,41	-14 833,68	0,00
Tilikauden tulos	5 413 494,00	6 903 662,95	493 800,89
Tilinpäätössiirrot	7 037,14	-2 661,13	-734,61
Tilikauden verot	-115 013,38	-136 634,79	-57 009,88
Laskennalliset verot	8 362,77	20 978,43	2 457,78
Vähemmistöosuudet	-112 615,60	-167 999,06	-69 791,12
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	5 201 264,93	6 617 346,40	368 723,06

5 KONSERNIRAAHOITUSLASKELMA

KONSERNIRAAHOITUSLASKELMA	2017	2016	2015
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	18 818 748,84	19 222 635,47	13 067 576,85
Satunnaiset erät	-358 989,47	385 166,32	0,00
Tilikauden verot	-114 835,41	-115 656,36	-57 009,88
Tulorahoituksen korjauserät	-159 571,92	-1 034 468,01	-2 091 647,06
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-14 572 165,35	-19 849 578,93	-17 056 488,43
Rahoitusosuudet investointimenoihin	128 940,20	872 934,62	1 055 229,46
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 793 915,74	1 565 191,29	3 105 161,12
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 536 042,63	1 046 224,40	-1 977 177,94
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-3 936,25	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	6 725,93	5 845,20	20 664,77
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 624 097,03	20 238 015,23	31 026 345,24
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 637 981,50	-11 863 948,26	-11 677 043,52
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 500 000,00	-6 500 000,00	-22 000 000,00
Oman pääoman muutokset	-116 077,76	-166 639,65	-470 352,33
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	13 246,24	14 489,88	-36 961,66
Vaihto-omaisuuden muutos	64 119,38	-99 811,83	-55 242,27
Saamisten muutos	-1 176 107,21	737 610,14	770 844,72
Korottomien velkojen muutos	907 013,10	-2 067 857,61	1 543 576,45
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-191 728,49	-1 415 569,42	2 222 217,24
Rahoituksen rahavirta	-2 818 901,04	286 012,70	-878 168,60
Rahavarojen muutos	2 717 141,59	1 332 237,10	-2 855 346,54
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	19 823 495,08	17 106 353,49	15 774 116,39
Rahavarat 1.1.	17 106 353,49	15 774 116,39	18 629 462,93
	2 717 141,59	1 332 237,10	-2 855 346,54

6 KONSERNITASE

KONSERNITASE			
VASTAAVAA	2017	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	182 747 468,97	183 012 010,38	177 476 110,40
Aineettomat hyödykkeet	1 192 421,94	1 107 922,86	1 576 584,63
Aineettomat oikeudet	791 114,73	815 091,41	125 681,24
Muut pitkävaikutteiset menot	404 638,61	289 788,46	1 447 485,35
Ennakkomaksut	-3 331,40	3 042,99	3 418,04
Aineelliset hyödykkeet	175 449 364,79	175 593 542,19	169 791 333,10
Maa- ja vesialueet	33 817 660,09	33 060 496,12	32 744 446,42
Rakennukset	92 930 907,86	87 276 905,54	93 471 945,30
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 359 359,23	25 340 441,14	23 600 725,14
Koneet ja kalusto	5 075 065,36	5 069 078,01	4 685 060,64
Muut aineelliset hyödykkeet	65 985,93	68 081,48	65 916,52
Enn.maksut ja keskeneräiset	14 200 386,32	24 778 539,90	15 223 239,08
Sijoitukset	6 105 682,24	6 310 545,33	6 108 192,67
Osakkuusyhteisöosuudet	418 510,28	380 930,30	331 121,58
Muut osakkeet ja osuudet	5 661 750,54	5 699 607,89	5 768 357,15
Muut lainasaamiset	2 156,60	8 425,54	3 917,46
Muut saamiset	23 264,82	221 581,60	4 796,48
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	387 559,19	359 928,98	239 778,97
Valtion toimeksiannot	169 725,37	77 655,01	62 456,61
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	139 518,98	140 510,73	147 939,92
Muut toimeksiantojen varat	78 314,84	141 763,24	29 382,44
VAIHTUVAT VASTAAVAT	30 193 520,72	26 177 188,59	25 482 706,17
Vaihto-omaisuus	1 023 079,51	1 087 198,81	987 386,98
Aineet ja tarvikkeet	678 000,37	1 085 886,11	631 397,84
Keskeneräiset tuotteet	343 965,60	0,00	354 776,48
Muu vaihto-omaisuus	1 113,54	1 312,70	1 212,66

Saamiset	9 159 699,88	7 983 592,66	8 721 202,81
Pitkäaikaiset saamiset	217 590,36	465 044,64	774 133,70
Myyntisaamiset	135 000,00	405 000,00	405 000,00
Lainasaamiset	997,28	0,00	20 000,00
Muut saamiset	81 593,08	60 044,64	349 133,70
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	8 942 109,52	7 518 548,02	7 947 069,11
Myyntisaamiset	4 313 126,68	2 737 581,25	4 942 518,86
Lainasaamiset	-1 558,40	17 166,51	4 338,48
Muut saamiset	2 116 212,92	2 662 473,64	2 166 530,54
Siirtosaamiset	2 514 328,32	2 101 326,62	833 681,23
Rahoitusarvopaperit	2 460 993,97	3 522 044,80	3 326 816,39
Osakkeet ja osuudet	12 343,06	2 441 414,20	12 343,05
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2 448 650,91	239 690,96	2 473 533,70
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	840 939,64	840 939,64
Rahat ja pankkisaamiset	17 549 747,36	13 584 352,32	12 447 299,99

VASTAAVAA YHTEENSÄ

213 328 548,88 209 549 127,95 203 198 595,54

VASTATTAVAA	2017	2016	2015
OMA PÄÄOMA	82 736 128,75	78 069 804,05	71 430 443,20
Peruspääoma	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto	179 723,77	179 723,77	182 745,77
Muut omat rahastot	471 199,24	899 774,87	843 551,43
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	25 891 314,46	19 380 332,67	19 042 796,60
Tilikauden yli- / alijäämä	5 201 264,94	6 617 346,40	368 723,06
VÄHEMMISTÖOSUUDET	850 735,89	1 103 894,55	1 005 169,34
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	0	0	0
Poistoero	0	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	2 048 169,35	1 083 984,57	1 088 682,18
Eläkevaraukset	19 638,61	22 145,75	31 377,60
Muut pakolliset varaukset	2 028 530,74	1 061 838,82	1 057 304,58
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	450 057,99	409 181,54	274 541,63
Valtion toimeksiannot	87 487,10	58 023,30	36 136,65
Lahjoitusrahastojen pääomat	158 616,93	159 846,64	146 223,42
Muut toimeksiantojen pääomat	203 953,96	191 311,60	92 181,56

VIERAS PÄÄOMA	127 243 456,90	128 882 263,24	129 399 759,19
Pitkäaikainen	87 294 146,47	84 070 255,87	77 950 059,90
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 807 768,78	72 623 166,10	65 255 166,40
Lainat julkisyhteisöiltä	8 779,61	13 139,57	10 509,96
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	7 885,61
Saadut ennakot	370 433,58	910 611,49	2 621 025,13
Muut velat	11 079 519,00	10 494 965,89	9 976 470,13
Siirtovelat	0,00	0,00	29 428,20
Laskennalliset verovelat	27 645,50	28 372,82	49 574,47
Lyhytaikainen	39 949 310,43	44 812 007,37	51 449 699,29
Joukkovelkakirjalainat	0,00	5 500 000,00	12 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 409 225,09	12 637 392,31	11 900 199,88
Lainat julkisyhteisöiltä	7 361,07	5 256,00	5 256,00
Saadut ennakot	983 902,75	1 390 799,24	1 044 745,28
Ostovelat	9 529 830,43	9 415 099,83	9 408 146,77
Muut velat	2 734 760,42	2 286 658,38	2 358 689,96
Siirtovelat	14 272 438,34	13 556 646,52	14 732 661,40
Laskennalliset verovelat	11 792,33	20 155,09	0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	213 328 548,88	209 549 127,95	203 198 595,54

IV LIITETIEDOT

1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus: Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistomenetelmä on tasapoisto. Pysyvien vastaavien arvostamisessa noudatetaan voimassa olevaa kunnanvaltuuston 11.9.2017 vahvistamaa poistosuunnitelmaa (ennen vuotta 2017 hankittujen pysyvien vastaavien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston 10.12.2012 ja 9.6.2003 hyväksymiä poistosuunnitelmia) ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista 19.4.2016.

Sijoitusten arvostus: Pysyvien vastaavien sijoitusten erät on arvostettu hankintamenoon tai alempaan käypään arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus: Kunnan vaihto-omaisuus muodostuu polttoaine- ja toimistotarvikevarastosta. Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus: Rahoitusomaisuudessa olevat sijoitukset on arvostettu hankintahintaisina tai alempaan käypään arvoon.

Johdannaissopimusten käsittely: Kunnalla ei ole johdannaisia.

Avustusten käsittely: Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusosuudet on vähennetty ao. hyödykkeen hankintamenoista.

Maankäyttösopimuksiin liittyvä tuloutusmenettely: Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maanomistajalla on velvollisuus osallistua asemakaavoituksen ja asemakaavan toteuttamiskustannuksiin. Maankäyttösopimuksella sovitaan maanomistajan osallistumisesta em. kustannuksiin luovuttamalla kunnalle kustannusten korvauksena määräala. Määräalan hallinta- ja omistusoikeus siirtyy kunnalle, kun kaupan hyväksymistä koskeva kunnan päätös ja sopimusalueen asemakaavan hyväksymispäätös ovat saaneet lainvoiman.

Maanomistajan käyttöomaisuuden luovutuksena suorittama maksu merkitään kunnan taseen eriin Maa- ja vesialueet ja Saadut ennakot sinä tilikautena, jolloin määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy kunnalle. Ennakkomaksu tuloutetaan tuloslaskelman maksutuottoihin tilikausittain toteutuneiden kaavoitus- ja rakentamiskustannusten kertymän suhteessa kokonaismäärästä, mihin kunta on maankäyttösopimuksessa sitoutunut. (Kilan kuntajaosto, lausunto 67 /22.2.2005)

Konsernitilinpäätöksen laajuus: Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kunnan tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätös on laadittu vuodesta 2015 alkaen uusien laadintaohjeiden mukaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet: Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi: Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet: Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämistä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu: Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero: Uudessa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta on muutoksia vapaaehtoisten varausten ja poistoeron käsittelyyn:

”Kunnan ja kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset kunta merkitsee konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutoksen konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään. Laskennallisten verovelkojen laskemisessa sovelletaan kirjanpitolautakunnan yleisohjetta laskennallisten verovelkojen ja -saamisten käsittelystä (12.9.2006). [2015] ”

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset:

Myyntisaamisten poistot:	2017 1000 e	2016 1000 e
Kunnanhallitus	1	0
Sivistyskeskus		46
Lasten ja nuorten lautakunta	41	
Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	1	
Tekninen ja ympäristökeskus		19
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	47	
Yhteensä	90	65

Vuoden 2017 talousarviosta lähtien erittelyt on tehty toimielimittäin, eikä palvelukeskuksittain

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus päättyneen tilikauden tietoihin:

Kunta on hankkinut omistukseensa Palman Tieto-taitokeskus Oy:n koko osakekannan. Kunnan omistusosuus oli ennen 65,86 %. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen osalta perustoimeentulotuen maksatukset siirtyivät Kelan hoidettaviksi 1.1.2017.

2 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot tulosalueittain (ulkoiset)

Kunnan osalta:	Vihti 2017	Vihti 2016
	1000 e	1000 e
Hallinto ja talous	1 835	1 621
Konsernihallinto	14	1 376
Ateria ja puhdistus	1 422	1 516
Sivistyskeskus:		
Opetuksen ja nuorten	1 302	1 348
Kulttuuri- ja vapaa-aika	380	539
Varhaiskasvatus	2 435	2 442
Tekninen ja ympäristökeskus:		
Tukipalvelut	0	2
Kunnallistekniset palvelut	767	1 551
Tilapalvelut	2 739	2 697
Maankäyttöpalvelut	2 913	2 777
Ympäristöpalvelut	434	367
Vesilaitoksen eliminoitu liikevaihto	3 971	3 969
Yhteensä:	18 212	20 205

Koko konsernin toimintatuottojen erittely:

	Konserni 2017	Konserni 2016	Vihti 2017	Vihti 2016
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
Myyntituotot	76 226	69 862	7 565	8 215
Maksutuotot	9 199	9 304	4 457	4 615
Tuet ja avustukset	2 443	3 900	1 818	2 928
Muut toimintatuotot	6 770	2 802	1 203	1 237
Vuokratuotot	430	3 682	3 169	3 210
Yhteensä toimintatuotot	95 068	89 550	18 212	20 205

Konserniyhteisöiltä ei löydy kaikkia tietoja tehtäväalueittain, joten ilmoitettu toimintatuotot eriteltynä.

Verotulojen erittely

	Vihti 2017	Vihti 2016
	1000 e	1000 e
Kunnan tulovero	114 644	113 836
Kunnan osuus yhteisöveroista	3 710	3 126
Kiinteistövero	7 452	7 320
Oikaisukorot	- 7	
Verotulot yhteensä	125 799	124 292

Valtionosuuksien erittely

	Vihti 2017	Vihti 2016
	1000 e	1000e
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	28 209	30 785
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-1 528	-1 249
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0
Osakuntaliitoksen osuus	0	-2
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 638	-3 899
Valtionosuudet yhteensä	24 043	25 635

Palvelujen ostot

	Vihti 2017	Vihti 2016
Asiakaspalvelujen ostot tulosalueittain:		
Hallinto ja talous	605 507,19	74 460,42
Opetuksen ja nuorten tua	1 024 461,47	1 273 079,12
Kulttuuri- ja vapaa-ajan tua	229 460,18	
Varhaiskasvatuksen tua	45 047,43	54 915,82
Sote-palvelujen ostot	77 932 526,09	78212242,42
	79 837 002,36	79 614 697,78
Muiden palvelujen ostot		
Vaalit tua	20 572,32	
Hallinto ja talous	3 722 493,46	3810137,22
Ateria ja puhdistus	787 783,31	786 511,08
Tarkastuslautakunta tua	22 533,09	
Opetuksen ja nuorten tua	2 167 939,14	2 329 102,90
Kulttuuri- ja vapaa-ajan tua	151 837,61	217 003,91
Varhaiskasvatuksen tua	530 726,98	536881,99
Tukipalvelut	1 870 865,15	1 897 014,40
Kunnallistekniset palvelut	1 002 217,04	1 281 285,30
Tilapalvelu	1 204 828,75	1 364 041,39
Maankäyttöpalvelut	199 838,91	237 335,45

Ympäristöpalvelut	492 494,97	493 857,61
Konsernijohto	325 633,76	227 958,99
Sote-palvelujen ostot	16 805,27	12748,59
Vesilaitos	718 352,28	719 813,20
	13 234 922,04	13913692,03
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	93 071 924,40	93 528 389,81

Tulosalueiden rakenteet ovat muuttuneet tilikauden aikana

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Kehittämismenot	2 vuotta	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Liikearvo	2 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
Osallistuminen toisen yhteisön		
tiehankkeisiin	15 vuotta	Tasapoisto
ratahankkeisiin	30 vuotta	Tasapoisto
Muut	2 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet		Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat	10-30 vuotta	Tasapoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-15 vuotta	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkostot	30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa
Osakkeet ja osuudet		Ei poistoa

Uusittu poistosuunnitelma otettu käyttöön 1.1.2017 alkaen. Uutta suunnitelmaa noudatetaan vuonna 2017 ja sen jälkeen hankitun tai valmistuneen omaisuuden osalta. Aiemmin hankittu omaisuus poistetaan aiemmin vahvistettujen poistosuunnitelmien mukaisesti.

Vanhoilla poistoajoilla (päätös 9.6.2003) olevia hyödykkeitä on mukana myös seuraavissa kohdissa:

Aineettomat oikeudet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat	15-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	5-12 vuotta	Tasapoisto

Aktivointiraja on poistosuunnitelman mukaan 10.000 euroa.

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni 2017 1000 e	Konserni 2016 1000 e	Vihti 2017 1000 e	Vihti 2016 1000 e
Konsernin pakolliset varaukset				
Eläkevastuuvaraus 1.1.	22	32		
Lisäykset tilikaudella	0			
Vähennykset tilikaudella	-3	-10		
Eläkevastuuvaraus 31.12.	19	22		
Takuuvaraus 1.1.	0	0	0	
Lisäykset tilikaudella	796	0	796	
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	
Takuuvaraus 31.12.	796	0	796	
Oikeudenkäyntivaraus 1.1.	0	0	0	
Lisäykset tilikaudella	202	0	202	
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	
Oikeudenkäyntivaraus 31.12.	202	0	202	
Potilasvahinkovakuutus 1.1.	1 004	1 004		
Lisäykset tilikaudella	0	0		
Vähennykset tilikaudella	-67	-1		
Potilasvahinkovakuutus 31.12.	937	1 003		
Ympäristövastuuvaraus 1.1.	33	35		
Lisäykset tilikaudella	31	33		
Vähennykset tilikaudella	-33	-35		
Ympäristövastuuvaraus 31.12.	31	33		
Muu pakollinen varaus 1.1.	26	18		
Lisäykset tilikaudella	41	20		
Vähennykset tilikaudella	-4	-12		
Muu pakollinen varaus 31.12.	63	26		
Pakolliset varaukset yhteensä	2 048	1 084	998	0

Kunnan pakolliset varaukset koostuvat ns. puukartellin oikeudenkäyntikulujen korvauksesta 201.823,46 e ja Hill Side Golfin mahdollisten taloudellisten haasteiden tuomasta vastuusta kunnan takaamien lainojen osalta: 795.853,95 e.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot

	Konserni 2017 1000 e	Konserni 2016 1000 e	Vihti 2017 1000 e	Vihti 2016 1000 e
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	1 037	805	1 093	797
Rakennusten myyntivoitot	48	52	48	45
Muut myyntivoitot	27	260	0	248
Myyntivoitot yhteensä	1 112	1 117	1 141	1 090
Muut toimintakulut				
Osakkeiden myyntitappio	17	0	17	0
Maa-alueiden myyntitappio	29	4	25	4
Muut myyntitappiot	0	63	0	63
Myyntitappiot yhteensä	46	67	42	67

Eliminoitu maa-alueiden myyntivoitosta kunnan omistusosuus Luksiassa 23,63 %.

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni 2017 1000 e	Konserni 2016 1000 e	Vihti 2017 1000 e	Vihti 2016 1000
Satunnaiset tuotot	639	400	505	400
Satunnaiset tuotot yhteensä	639	400	505	400
Satunnaiset kulut	998	14	998	14
Satunnaiset kulut yhteensä	998	14	998	14

Vuoden 2017 kunnan ja vesilaitoksen Satunnaisissa tuotoissa on sijoitusrahaston myynti 455.852,36 e, kaksi sopimussakkoa rakentamisen laiminlyönnin osalta yht. 30.096 e sekä vesilaitoksen saama vakuutuskorvaus vuodelta 2016: 19.004,57 e.

Satunnaisissa kuluissa on Hill Side Golfin mahdollisen konkurssin kulut kunnan takaamien lainojen osalta 795.853,95 e ja Puukartellin oikeudenkäyntikulut 201.823,46 e.

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Vihti	Vihti
	2017	2016
	1000 e	1000 e
Osinkotulot saman konsernin yhteisöistä	118	41
Peruspääoman korko kuntayhtymiltä	231	232
Rahoitustuotot muista yhteisöistä	107	155
Yhteensä	456	428

Poistettu esityksestä konsernin osuus yleisohjeiden mukaan.

3 TASEEN LIITETIEDOT

Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmääritykset

	Konserni 2017 1000 e	Konserni 2016 1000 e	Vihti 2017 1000 e	Vihti 2016 1000 e
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	158,4	168,2	29,1	29,1
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku	-9,8	-9,8	0,0	0,0
Arvo 31.12.	148,6	158,4	29,1	29,1
Rakennukset				
Arvo 1.1.	0,6	3,6	0,6	3,6
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku	0,0	-3,0	0,0	-3,0
Arvo 31.12.	0,6	0,6	0,6	0,6
Muut osakkeet ja osuudet				
Arvo 1.1.	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvo 31.12.	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotukset yhteensä				
Arvo 1.1.	159,0	171,8	29,7	32,7
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku	-9,8	-12,8	0,0	-3,0
Arvo 31.12.	149,2	159,0	29,7	29,7

Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Vihdin kunnan taseessa arvonkorotuksia on vastikkeetta saadun omaisuuden osalta. Korotus on tehty viimeisimpään verotusarvoon. Ennen vuotta 1997 saadut rakennukset ja maa-alueet on arvostettu viimeisimmän kiinteistöverotuksen mukaisesti. Lahjoituksena saatu rakennus on poistettu kokonaan vuonna 2016. Oikaistu konsernin vuoden 2016 lukuja.

Pysyvien vastaavien hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset tase-erittäin eriteltynä

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet				Sijoitukset		Kaikki yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	10 579,657	5 274 618,64	6 290 415,21	32 013 422,60	143 735 603,14	59 747 811,14	16 612 315,37	14 657 416,29	266 766 568,54	24 156 322,17	297 213 305,92
Hankintameno lisäykset	219 208,00	0,00	219 208,00	569 582,25	1 356 116,94	669 510,73	1 432 208,39	12 493 476,55	16 520 894,86	0,00	16 734 102,86
Hankintameno vähennykset	2 325,27	0,00	2 325,27	255 206,90	696 498,83	0,00	687 704,72	1612 593,80	3 262 004,25	14 780,36	3 279 109,88
Hankintameno 3.1.12.	1 226 679,30	5 274 618,64	6 501 297,94	32 327 797,95	144 395 221,25	60 417 321,87	17 346 819,04	25 538 299,04	280 025 459,15	24 141 541,81	310 668 298,90
Avustukset 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	14 319 635,19	1 111 278,06	446 369,41	0,00	15 877 282,66	0,00	15 877 282,66
Avustusten lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	869 213,52	869 213,52	0,00	869 213,52
Avustusten vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avustukset 3.1.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	14 319 635,19	1 111 278,06	446 369,41	869 213,52	16 746 496,18	0,00	16 746 496,18
Siirrot erien välillä	0,00	125 156,10	125 156,10	0,00	559 642,86	1954 706,77	0,00	-2 639 505,73	-125 156,10	0,00	0,00
Kertynyt sumupoisto 1.1.	980 903,20	4 661 164,09	5 642 067,29	0,00	72 850 445,39	36 104 268,10	14 841 112,44	0,00	123 795 825,93	0,01	129 437 893,23
Luov.kert.sumupoisto	2 325,27	0,00	2 325,27	0,00	471 764,52	0,00	687 704,72	0,00	1 169 469,24	0,00	1 171 794,51
Sumupoisto	78 295,69	589 149,76	667 445,45	0,00	5 835 724,60	2 012 965,08	993 514,07	0,00	8 842 203,75	0,00	9 509 649,20
Kertynyt sumupoisto 3.1.12.	1 056 873,62	5 250 313,85	6 307 187,47	0,00	78 214 405,47	38 117 233,18	15 136 921,79	0,00	131 468 560,44	0,01	137 775 747,92
Arvonale nnuukset								43 034,49	43 034,49		43 034,49
Kirjanpitoarvo	169 805,68	149 460,89	319 266,57	32 327 797,95	66 740 458,64	24 254 795,46	2 209 897,25	21 986 545,30	147 519 494,60	24 141 541,80	171 980 302,97
Kertynyt poistoero 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	3 237 746,83	969,08	0,00	0,00	3 238 715,91	0,00	3 238 715,91
Poistoero	0,00	0,00	0,00	0,00	-189 899,44	-387,72	0,00	0,00	-189 587,16	0,00	-189 587,16
Tuloutus	0,00	0,00	0,00	0,00	11736,67	0,00	0,00	0,00	11736,67	212 920,07	224 656,74
P-eron poiskij.	0,00	0,00	0,00	0,00	-11736,67	0,00	0,00	0,00	-11736,67	-212 920,07	-224 656,74
Epäsuora tuloutus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertynyt poistoero 3.1.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	3 048 547,39	581,36	0,00	0,00	3 049 128,75	0,00	3 049 128,75
Tilikauden alkaiset pienhankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertapoistot käyttöomaisuudesta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		657 027,79									

Kunnan yhdistellyssä taseessa eliminoitu vesilaitoksen osuus sijoituksista: 3.686.690 e.
Ohjelmamuutoksen takia Hankintameno 1.1. ei sisällä avustuksia, kuten aiempina vuosina.

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni 2017 1000 e	Konserni 2016 1000 e	Vihti 2017 1000 e	Vihti 2016 1000 e
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	424	407	412	395
Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset	183	183	33	33
Maa- ja vesialueiden arvovähennykset	-283	-10	-283	
Muut maa- ja vesialueet	33 494	32 480	32 900	31 893
Maa- ja vesialueet yhteensä	33 818	33 060	33 062	32 321

Vihdin kunnan sijoitukset

Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Joukkovelkakirjalainat, muut laina- ja muut					
	Osakkeet tytäryhtiöt	Kuntayhtymäosuudet	Liikelaitosten peruspääom osuudet (vesilaitos)	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Joukkov elkakirj alainat	Saamiset konserniyht eisöt	Saa miset kunta yhty mät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 075 907,64	14 019 278,57	3 686 690,00	5 351 127,54	24 133 003,75	0,00	190 163,72	0,00	7 109,88	197 273,60
Lisäykset	787 190,00			8 538,05	795 728,05				840,94	840,94
Vähennykset				-101 600,00	-101 600,00		0,00		-7 109,88	-7 109,88
Siirrot erien välillä	6 391,14			-6 391,14	0,00					0,00
Hankintameno 31.12.	1 869 488,78	14 019 278,57	3 686 690,00	5 251 674,45	24 827 131,80	0,00	190 163,72	0,00	840,94	191 004,66
Arvonlennukset					0,00					0,00
Arvonkorotukset					0,00					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 869 488,78	14 019 278,57	3 686 690,00	5 251 674,45	24 827 131,80	0,00	190 163,72	0,00	840,94	191 004,66

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT, KUNTAYHTYMÄOSUUDET SEKÄ OSAKKUUSYHTEISÖT	Koti- paikka	Kunnan omistus osuus %	Konsernin omistus- osuus-%	Kuntakonsernin osuus 1000 euro		
				osuus omasta osasta 1000 €	vieraasta pääomas- ta 1000 €	tilikauden voitosta/ tappiosta

Yhdistelty:

Kiinteistö Oy Härköiläntie 1	Vihti	100,00	100,00	24	7	0,0
Kiinteistö Oy Härköiläntie 2	Vihti	100,00	100,00	32	16	0,0
Kiinteistö Oy Härköiläntie 3	Vihti	100,00	100,00	32	19	17,7
Nummelan Aluelämpö Oy	Vihti	60,00	60,00	1 951	2 799	274,5
Nummelan Teollisuustalo Oy	Vihti	100,00	100,00	617	28	17,7
Palman tieto-taito-keskus Oy	Vihti	100,00	100,00	1 128	24	-20,2
Veikkoinkorpi I Oy	Vihti	100,00	100,00	381	0	-2,7
			Yhteensä	4 165	2 893	287,0

Yhdistelty suhteellisesti peruspääomaosuuksien mukaan:

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	Helsinki	1,955647	1,955647	7 793	13 724	37,9
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutus kuntayht.	Lohja	23,63	23,63	8 313	1 546	148,0
Perusturvakuntayhtymä Karviainen	Vihti	76,0	76,00	3 223	6 652	49,3
Uudenmaan erityispalvelut kuntayhtymä	Mäntsälä	3,5100	3,5100	533	1 780	20,0
Uudenmaan liitto	Helsinki	2,130	2,130	27	196	0,30
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	4,31035	4,31035	86	19	1,3
			Yhteensä	19 975	23 917	256,8

Saamisten erittely

	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
	2017	2017	2016	2016
	e	e	e	e
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	238 209,65	0,00	363 735,30
Muut saamiset		0,00		0,00
Siirtosaamiset		0,00		881 314,19
Yhteensä	0,00	238 209,65	0,00	1 245 049,49
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	9 969,08	0,00	0,00
Muut saamiset		0,00		0,00
Siirtosaamiset		36 000,00		0,00
Yhteensä	0,00	45 969,08	0,00	0,00
Saamiset valtiolta ja muilta				
Myyntisaamiset	135 000,00	1 060 704,93	405 000,00	1 157 119,69
Lainasaamiset	0,00	-1 558,40	0,00	650,49
Muut saamiset	50 806,00	1 040 101,55	50 914,00	1 662 315,19
Siirtosaamiset	0,00	1 329 070,18	0,00	418 679,64
Yhteensä	185 806,00	3 428 318,26	455 914,00	3 238 765,01
Saamiset yhteensä	185 806,00	3 712 496,99	455 914,00	4 483 814,50

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Vihti 2017 e	Vihti 2016 e
Lyhytaikaiset siirtosaamiset:		
Vihdin kunta:		
Vihdin vesihuoltolaitos muut siirtosaamiset	6 591,50	7 722,00
Matkahuollon ennakon palautus		22 520,00
Metsäliiton puukaupat	0,00	87 152,47
Avustus pakolaisten kuluihin	483 502,64	255 269,11
Keva	719 712,42	0,00
Muut siirtosaamiset	155 263,62	28 016,06
Yhteensä	1 365 070,18	400 679,64

	Konserni 2017 e	Konserni 2016 e
Pitkäaikaiset siirtosaamiset:	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset:		
Siirtyvät korot	6 281,45	9 769,71
Kelan korvaus työterveyshuollon järj.	189 451,16	501 537,04
EU-tuet ja avustukset	5 483,24	35 503,90
Keva-maksut	719 712,42	2 477,56
Projektisaamiset	109 364,08	0,00
Korvaukset vastaanottokeskustoim	483 502,64	0,00
Muut tulojäämät	1 000 533,33	929 830,52
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 514 328,32	1 479 118,73
SIIRTOSAAMISET YHTEENSÄ	2 514 328,32	1 479 118,73

Vihdin osalta Kelan korvaus työterveyshuollon järjestämisestä ei ole siirtosaamisissa vaan muissa saamisissa. Vuonna 2017 summa oli 273.075 e ja vuonna 2016 se oli 243.172 e.

Oman pääoman erittely

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	Konserni 2017 €	Konserni 2016 €	Vihti 2017 €	Vihti 2016 €
Oman pääoman muutokset				
Peruspääoma 1.1.	50 992 626,40	50 992 626,40	50 992 626,34	50 992 626,34
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	50 992 626,40	50 992 626,40	50 992 626,34	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	179 723,77	182 745,77	29 723,77	32 745,77
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	3 022,00	0,00	3 022,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	179 723,77	179 723,77	29 723,77	29 723,77
Muut omat rahastot				
Muut konsernin rahastot 1.1.	899 774,87	843 551,43	-	-
Lisäykset	0,00	146 365,92	-	-
Vähennykset	0,00	90 142,48	-	-
Muut muutokset	428 575,61	0,00	-	-
Muut konsernin rahastot 31.12.	471 199,26	899 774,87	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	25 997 679,07	19 411 519,66	16 402 220,01	9 414 488,24
Edellisten tilikausien virheiden oikaisut	9 713,15	0,00	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniohjeen muutoksen vaikutus	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	116 077,76	31 186,99	-0,03	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	25 891 314,46	19 380 332,67	16 402 219,98	9 414 488,24
Tilikauden alijäämä- /ylijäämä+	5 201 264,94	6 617 346,40	5 106 539,04	6 987 731,77
Yhteensä	31 092 579,40	25 997 679,07	21 508 759,02	16 402 220,01
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 31.12.	82 736 128,83	78 069 804,11	72 531 109,13	67 424 570,12

Oman pääoman muutoksiin on vaikuttanut Palman Tieto-taitokeskuksen koko osakekannan hankinta.

Rahoitusarvopaperien jälleenhankintahintojen ja aktivoitujen hankintamenojen erotus

	Konserni 2017 e	Konserni 2016 e	Vihti 2017 e	Vihti 2016 e
Osakkeet ja osuudet				
Jälleenhankintahinta	33 130,77	25 362,45	30 436,91	23 961,56

Kirjanpitoarvo 31.12.	12 343,06	9 819,37	9 649,20	9 649,20
Erotus	20 787,71	15 543,08	20 787,71	14 312,36

Sijoitukset joukkovelkakirjalainainstrumentteihin

Jälleenhankintahinta	2 448 650,91	2 495 233,01	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 448 650,91	2 671 285,79	0,00	0,00
Erotus	0,00	-176 052,78	0,00	0,00

Joukkovelkakirjalainasaamiset

Jälleenhankintahinta	0,00	1 316 868,00	0,00	1 316 868,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	840 939,64	0,00	840 939,64
Erotus	0,00	475 928,36	0,00	475 928,36

Yhteensä rahoitusarvopaperit erotus 31.12. 20 787,71 315 418,66 20 787,71 490 240,72

Oikaistu Osakkeet ja osuudet konsernin osalta myös vertailuvuodelta. Jäsenkuntayhtymän tilinpäätöksessä oli vuonna 2016 epäselvää, mitä on tarkoitettu.

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

(Vuonna 2017 lyhennykset 1.1.2023 jälkeen.)

	Konserni 2017 e	Konserni 2016 e	Vihti 2017 e	Vihti 2016 e
Lainat rahoitus- ja vakuuslaitoksilta	46 263 872,12	40 099 456,88	40 682 359,30	35 637 790,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	46 263 872,12	40 099 456,88	40 682 359,30	35 637 790,00

Lyhennykset erääntymisvuosittain (Vihdin kunta)

Vuonna 2016		11 469 466,67
Vuonna 2017	12 202 798,67	10 869 466,67
Vuonna 2018	11 336 132,01	9 069 466,67
Vuonna 2019	9 336 132,01	7 069 466,67
Vuonna 2020	7 536 135,36	5 269 470,02
Vuonna 2021	5 222 097,34	2 955 432,00
Vuonna 2022	5 222 097,34	2 955 432,00
Vuonna 2023	5 222 097,34	2 955 432,00
Vuonna 2024	5 165 451,34	2 898 786,00
Vuonna 2025	5 108 765,34	2 842 100,00
Vuonna 2026	5 108 765,34	2 842 100,00
Vuonna 2027	5 039 765,34	2 773 100,00
Vuonna 2028	4 304 165,34	2 037 500,00
Vuonna 2029	4 266 665,34	2 000 000,00
Vuonna 2030	3 266 665,34	1 000 000,00
Vuonna 2031	2 266 685,34	
Vuonna 2032	933 333,24	

Pakolliset varaukset

	Konserni 2017 1000 e	Konserni 2016 1000 e	Vihti 2017 1000 e	Vihti 2016 1000 e
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevastuuvaraus	20	22	0	
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus	936	1 003	0	
Ympäristövastuuvaraus	31	33	0	
Takuuvaraus	796	0	796	
Oikeudenkäyntivaraus	202	0	202	
Muu pakollinen varaus	63	25	0	
Muut pakolliset varaukset yhteensä	2 048	1 083	998	0

Kunnan pakolliset varaukset koostuvat ns. puukartellin oikeudenkäyntikulujen korvauksesta 201.823,46 e ja Hill Side Golf:n mahdollisen konkurssin tuomasta vastuusta kunnan takaamien lainojen osalta: 795.853,95 e.

Vieras pääoma

Erittely pitkä- ja lyhytaikaisista veloista saman konsernin tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille.

	Pitkäaikaiset 2017 e	Lyhytaikaiset 2017 e	Pitkäaikaiset 2016 e	Lyhytaikaiset 2016 e
Vieras pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	60 917,20	0,00	64 612,09
Siirtovelat		90 264,57		
Yhteensä	0,00	151 181,77	0,00	64 612,09
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat	0,00	162 281,68	0,00	124 204,93
Yhteensä	0,00	162 281,68	0,00	124 204,93
Velat valtiolle ja muille				
Saadut ennakot	377 173,16	228 902,04	910 584,40	1 133 657,60
Ostovelat	0,00	3 911 128,38	0,00	3 610 516,10
Muut velat	9 416 063,90	1 568 382,32	8 914 737,24	1 016 644,15
Siirtovelat	0,00	5 509 256,41	0,00	5 155 481,99
Yhteensä	9 793 237,06	11 217 669,15	9 825 321,64	10 916 299,84
Vieras pääoma yhteensä	9 793 237,06	11 531 132,60	9 825 321,64	11 105 116,86

Shekkilimiitti

Vihdin kunnalla ei ole shekkilimiittiä.

Uudenmaan Erytispalvelujen kuntayhtymällä 193.151,53 e käyttämätön shekkilimiitti.

Muut velat erittely

	Konserni 2017 e	Konserni 2016 e	Vihti 2017 e	Vihti 2016 e
Muut velat – pitkäaikainen				
Liittymismaksut Vihdin vesihuoltolaitos				
Vesiliittymismaksut	3 196 457,47	2 702 990,70	2 701 897,48	2 701 897,48
Viemäri liittymismaksut	6 212 839,76	6 212 839,76	6 212 839,76	6 212 839,76
Muut liittymismaksut	0,00	20 500,36	0,00	0,00
Muut velat	1 661 942,57	1 558 635,07	0,00	0,00
Muut velat yhteensä	11 071 239,80	10 494 965,89	8 914 737,24	8 914 737,24

Vihdin vesihuoltolaitoksen liittymismaksut on muutettu 1.4.2004 palautuskelpoisiksi. Kunnanvaltuusto 10.5.2004 § 27.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Konserni	Konserni 2017 e	Konserni 2016 e	Vihti 2017 e	Vihti 2016 e
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut siirtovelat	0,00	0,00		
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Siirtyvät korot	88 487,86	123 277,10	85 616,87	119 108,10
Lomapalkkajaksotukset	10 026 150,54	10 246 518,70	4 048 822,01	3 874 839,19
Tuntipalkkojen lomakorvausjaks.	191 469,24	1 063 164,43	260 065,46	274 181,43
Erilliskorvausten jaksotus	321 707,62	321 707,62	0,00	90 769,80
Henkilösivukuluvelat	1 612 218,92	830 545,52	517 403,85	512 789,30
Valtionosuusennakot	325 883,96	479 308,80	325 883,96	479 308,80
Vuokratakuut	9 698,90	9 341,92	9 698,90	9 341,92
Muut siirtovelat	1 694 738,32	482 782,45	352 029,93	56 356,47
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	14 270 355,36	13 556 646,54	5 599 520,98	5 416 695,01
Siirtovelat yhteensä	14 270 355,36	13 556 646,54	5 599 520,98	5 416 695,01

4 VAKUUTUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni 2017 e	Konserni 2016 e	Vihti 2017 e	Vihti 2016 e
--	-----------------------	-----------------------	--------------------	--------------------

Kunta ei ole antanut velkojen vakuudeksi kiinnityksiä kiinteistöihin tai pantannut osakekirjoja.

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin:

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 801 888,00	1 627 694,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 094 772,00	4 435 918,00

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä tontin vuokraoikeuteen:

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	247 036,00	254 696,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	466 734,00	468 513,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	4 561 506,00	4 904 431,00

Vakuudet

	Konserni 2017	Konserni 2016	Vihti 2017	Vihti 2016
--	------------------	------------------	---------------	---------------

Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 779,15	19 727,00	0	0
Yhteensä	1 779,00	19 727,00	0	0
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet	192 905,91			
Yhteensä	192 905,91			
Muiden puolesta annetut vakuudet	389,04			
Yhteensä	389,04			

Vuokravastuut

	Konserni 2017	Konserni 2016	Vihti 2017	Vihti 2016
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	13 346 437,54	10 538 137,71	1 409 890,62	611993,81
Seuraavalla tilikaudella maksettava	4 346 384,95	3 831 683,18	565 309,15	515 273,83
Leasingvastuut yhteensä	1 159 452,29	918 768,36	123 028,51	180 553,62
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	467 776,27	417 459,23	60 326,20	74 606,16
Yhteensä vuokravastuut	14 505 889,83	11 456 906,07	1 532 919,13	792 547,43

Lisääntynyt vuokravastuiden määrä Vihdin kunnalla johtuu lähinnä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen käyttöön vuokratusta Martela Oyj:n tilasta, jonka vuosivuokra on 65.092,56 e.

Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset	2017	2016
Alkuperäinen pääoma	1 090 000,00	2 980 000
Jäljellä oleva pääoma	354 000,00	433 000

Muut kunnan antamat vastuusitoumukset

	2017 e	2016 e
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	162 161 897,00	139 446 768,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	107 175,15	104 087,76
Muut kunnan taloudelliset vastuut yhteensä	162 269 072,15	139550855,76

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni 2017	Konserni 2016	Vihti 2017	Vihti 2016
Tulevan tuetun asumisen vastuut	674 572	669 477		
Varmuuslisä: tulevan tuetun asumisen varausten osuus				
	13 491	13 389		
Sopimusvastuut				
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma			17 972 629	18 366 515
Jäljellä oleva pääoma	4 405 366	5 506 034	4 330 070	5 126 110
Sitoumus sopimuksesta	62 756	55 705		
Maankäyttösopimukset	6 172 838	10 811 306	6 172 838	10 811 306
Maankäyttösopimusten kunnan vastuut vuosittain				
2017			1 145 195	
2018			2 196 443	
2019			2 831 200	
			6 172 838	
Taseen ulkopuoliset varat	182 414	163 564	49 267	37 849

Sopimusvastuut yhteensä

Johdannaissopimukset

Koronvaihtosopimukset				
Nimellisarvo	431 420	431 420		
Käypä arvo	-21 630	-61 536	0	0
Lisähyöty-swop				
Nimellisarvo	153 846	168 158		
Käypä arvo	-19 663	-27 158		
Sähköjohdannaiset				
Sähköjohdannaissopimusten arvo	-3 673	12 174	0	0

Sähköjohdannaisia on HUS:lla, koronvaihtosopimuksia HUS:lla, Etevallalla ja Nummelan Aluelämmöllä

Kiinteistöjen palautuksen alainen arvonlisävero vuosittain

Huomioitu EYTI:n tuomio 30.3.2006 C-184/04. Vuosittain huomioitava määrä on 1/10 alkuperäiseen vähennykseen oikeuttavasta veronmäärästä. Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

	Konserni 2017	Konserni 2016	Vihti 2017	Vihti 2016
Arvonlisäverojen palautusvastuu	534 944	601 233	6 811	10 896
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	100 164	125 855	0	0
ARA-avustusten palautusvastuu	663 997	663 997		
Velvoite tehdä pääomasijoituksia	3 226	6 453	0	0
Lahjoitukset	0	262 056		
Jäsenkunnan osuus kuntayhtymän alijäämästä			0	171 309
Liitteen vastuut yhteensä	12 768 802	18 802 549	10 550 254	16 157 470

Kunnan tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut	2017	2016
	e	e
Palkat ja palkkiot	36 159 042,12	35 751 466,87
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	8 185 244,54	8 917 036,71
Muut henkilösivukulut	1 631 107,28	2 190 755,26
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-495 807,38	-539 938,22
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	45 479 586,56	46 319 320,62
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	276 614,60	313 801,27
Yhteensä henkilöstökulut	45 756 201,16	46 633 121,89

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2017	2016
	e	e
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.	610,25	246,75
Vihdin Perussuomalaiset ry	1 557,78	1 005,77
Vihdin Vihreät ry	1 853,00	1 210,50
Vasemmistoliitto	1 297,25	918,50
SDP	5 391,18	3 415,50
RKP	166,00	121,75
Kansallinen Kokoomus	5 400,89	4 107,85
Keskustapuolue	3 314,45	2 170,50
Yhteensä luottamushenkilömaksuja	19 590,80	13 197,12

Tilintarkastajan palkkiot

	2017	2016
	e	e
PwC Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	10 745,00	18276,40
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot		
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	9 730,60	0,00
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot/Matkakulut	429,70	
Palkkiot yhteensä	20 905,30	18 279,40

V LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

1 TILAPALVELU

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalveluiden tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraus-toiminta. Tilapalvelu on maksanut 3 prosentin korolla korvausta jäännöspääomasta. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun veloista yhteensä 59,4 miljoonaa euroa.

Vuonna 2017 tilapalvelun talous toteutui odotettua paremmin. Toimintatuotot alittuivat 99 435 euroa, mutta merkittävimmät säästöt saavutettiin aineissa ja tarvikkeissa 373 862 euroa sekä palveluiden ostoissa 258 640 euroa. Tilapalvelun investoinnit (netto) olivat kokonaisuudessaan noin 2,5 miljoonaa euroa ja jäivät noin 1,9 miljoonaa euroa talousarviota pienemmiksi. Merkittävimmän poikkeaman aiheutti Vihdin kirkonkylän Campus –hankkeen maksuerien siirtyminen vuodelle 2018. Investointisuunnitelmassa isot, usealle vuodelle ajoittuvat hankkeet ovat sitovuustason kannalta ongelmallisia, koska hankkeiden tarkkaa etenemistä ei ole voitu talousarvion laadintavaiheessa arvioida.

Yksiköstä toisen työnantajan palvelukseen vuoden aikana siirtyivät tekninen isännöitsijä, rakennustöiden valvoja ja tilapäällikkö.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

KUNTAPÄÄMÄÄRÄ	TERVE KUNTATALOUS
TAVOITE 2017	VIHDIN KUNNAN OMISTAMIEN RAKENNUSTEN SALKUTUKSEN POHJALTA LAADITUN MYYNTIOHJELMAN TOTEUTTAMINEN
Tavoite 2017- 2019	Salkutettujen rakennusten toimenpidesuunnitelman ja myyntiohjelman toteuttaminen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
Toimenpide	Myyntiohjelman toteuttaminen, kiinteistöjen myynti
Mittari / arviointikriteeri Tavoitetaso	Myynti toteutunut laaditun myyntiohjelman mukaisesti
Vastuuhenkilö	Tilapäällikkö
Toteuma / perustelut	Resurssivajeen vuoksi tavoite ei toteutunut.
TOTEUMA (KYLLÄ/EI)	EI

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ TULOSLASKELMA (ulk. ja sis. erät)	TP 2016	TA 2017 alkuperäinen	TA 2017 muutokset	TA 2017 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Liikevaihto	17 125 937	17 902 462	0	17 902 462	17 803 027,01	-99 435
Myyntituotot	19 043	13 400	0	13 400	0,00	-13 400
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0,00	0
Vuokrat	17 106 854	17 889 062	0	17 889 062	17 803 027,01	-86 035
Muut tuotot	40	0	0	0	0,00	0
Valmistus omaan käyttöön	122 346	67 000	0	67 000	74 011,39	7 011
Materiaalit ja palvelut	4 579 475	4 892 488	0	4 892 488	4 447 014,69	-445 473
Aineet ja tarvikkeet	2 794 577	3 289 450	0	3 289 450	2 815 587,95	-473 862
Palvelut	1 784 898	1 603 038	0	1 603 038	1 631 426,74	28 389
Henkilöstökulut	969 294	1 126 419	0	1 126 419	986 797,63	-139 621
Poistot ja arvonalentumiset	5 545 830	6 047 511	0	6 047 511	5 831 169,20	-216 342
Liiketoiminnan muut kulut	1 174 120	1 068 581	0	1 068 581	1 196 280,30	127 699
Vuokrat	1 045 668	1 068 581	0	1 068 581	1 167 142,84	98 562
Muut kulut	128 452	0	0	0	29 137,46	29 137
Liikelylijäämä	4 979 565	4 834 463	0	4 834 463	5 415 776,58	581 314
Rahoitustuotot ja -kulut	590 141	577 364	0	577 364	860 966,07	283 602
Korkotuotot	0	0	0	0	0,00	0
Muille maksetutu korkokulut	588 508	576 364	0	576 364	419 349,82	-157 014
Korvaus jäännöspääomasta	0	0	0	0	441 165,12	441 165
Muut rahoituskulut	1 634	1 000	0	1 000	451,13	-549
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	4 389 424	4 257 099	0	4 257 099	4 554 810,51	297 712
Satunnaiset tuotot ja kulut	385 166	0	0	0	0,00	0
Satunnaiset tuotot	400 000	0	0	0	0,00	0
Satunnaiset kulut	14 834	0	0	0	0,00	0
Yli/alijäämä ennen varauksia	4 774 590	4 257 099	0	4 257 099	4 554 810,51	297 712
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	189 199	189 500	0	189 500	189 199,44	-301
Tilikauden yli-/alijäämä	4 963 789	4 446 599	0	4 446 599	4 744 009,95	297 411

Tilapalvelun taseyksikkö

Tase 31.12.2017

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
A PYSYVÄT VASTAAVAT	74 703 111,15	77 981 108,77
I Aineettomat oikeudet	2 065,50	1 233,28
2. Muut pitkävaikutteiset menot	2 065,50	1 233,28
II Aineelliset hyödykkeet	72 786 591,18	75 963 508,82
1. Maa- ja vesialueet	2 084 230,82	2 114 098,78
2. Rakennukset	68 345 391,94	63 932 689,96
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	46 156,71	53 257,71
4. Koneet ja kalusto	77 761,51	65 421,39
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 233 050,20	9 798 040,98
III Sijoitukset	1 914 454,47	2 016 366,67
1. Osakkeet ja osuudet	999 335,27	1 100 935,27
3. Muut lainasaamiset	915 119,20	915 431,40
B VAIHTUVAT VASTAAVAT	312 768,26	488 491,75
I Vaihto-omaisuus	140 941,32	129 101,05
II Saamiset	171 826,94	359 390,70
Pitkäaikaiset	806,00	914,00
4. Muut saamiset	806,00	914,00
Lyhytaikaiset	171 020,94	358 476,70
1. Myyntisaamiset	25 463,97	19 093,27
4. Muut saamiset	145 556,97	339 383,43
VASTAAVAA YHTEENSÄ	75 015 879,41	78 469 600,52
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	8 843 270,73	14 705 504,06
I Jäännöspääoma	8 843 270,73	14 705 504,06
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 859 347,95	3 048 547,39
1. Poistoero	2 859 347,95	3 048 547,39
D VIERAS PÄÄOMA	63 313 260,73	60 715 549,07
Pitkäaikainen	49 343 115,61	45 434 731,36
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	49 343 115,61	45 434 731,36
Lyhytaikainen	13 970 145,12	15 280 817,71
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 091 616,01	10 058 282,67
7. Ostovelat	3 615 565,01	4 881 412,13
9. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	38 398,09	35 771,27
10. Siirtovelat	224 566,01	305 351,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	75 015 879,41	78 469 600,52

Tarkistettu pitkäaikaisten lainojen osuus. Erotus 702.416 e lisätty vuodelle 2016.

Vuoden 2015 pitkäaikaisesta lainasta ei ollut vähennetty lyhytaikaisia ja korjaus vähentää lainoja 10.658.282,67 e ja lisää jäännöspääomaa, josta lasketaan vuoden 2016 korvaus peruspääomasta.

VI KUNNANHALLITUKSEN JA KUNNANJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Sami Miettinen
kunnanjohtaja

Tuija Sundberg
Puheenjohtaja

Anu Rajajärvi
I varapuheenjohtaja

Sari Metsäkivi
II varapuheenjohtaja

Olli-Pekka Hatanpää
Jäsen

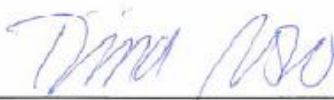
Olli Ikonen
Jäsen

Tapio Karjalainen
Jäsen

Veli-Matti Laitinen
Jäsen

Tiina Noro
Jäsen

Pasi Saario
Jäsen

VII TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olen antanut suorittamastani tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vihdissä 11 / 4 2018

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy
Tilintarkastus yhteisö

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

VIII TILIKIRJALUETTELO

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Kirjanpitokirja	Muoto	Säilytys
Päiväkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	Atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontrat	Atk-tuloste	10 vuotta
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakortit	Atk-tuloste	Pysyvästi
Talousarvion toteutumisvertailu	Atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erikseen sidottuna	10 vuotta
Liitetietojen erittelyt	Erikseen sidottuna	10 vuotta
Tilinpäätös	Erikseen sidottuna	Pysyvästi

Kunnan ostolaskut ovat sähköisessä muodossa Raindance-kirjanpito- ja ostoreskontrajärjestelmässä.

Muistioista osa on sähköisessä muodossa Raindance-kirjanpitojärjestelmässä.

KIRJANPIDON OSAJÄRJESTELMÄT

Taloussuunnittelu	Budnet 3
Kirjanpito	Raindance/Kunnan Taitoa
Ostoreskontra	Raindance/Kunnan Taitoa
Maksatusohjelma	Opus Capita/Kunnan Taitoa
Konsernitilinpäätös	Basware FPM/Kunnan Taitoa
Käyttöomaisuuskirjanpito	Aditro /Kunnan Taitoa
Myyntireskontra	ProEconomica/Kunnan Taitoa
Yleislaskutus	ProEconomica yleislaskutus
Vesilaskutus	VesikantaPlus
Päivähoitolaskutus	Pro Consona Päivähoito
Tilavaraukset	Timmi
Palkkahallinto	Pegasos HEHA/Kunnan Taitoa
	Webtallennus
Henkilöstöhallinnon raportointi	AGS
Kassajärjestelmä	Casio
Matkalaskut	M2
Työajanmittausohjelma	Timecon

IX VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS – LIIKELAITOKSEN TASEKIRJA

Vihdin Vesihuoltolaitos –liikelaitos / Vihdin Vesi
Asemantie 30 03100 NUMMELA
Asiakaspalvelupuhelimet 044-767 4874 tai 044-767 4875
<http://www.vihti.fi/vesihuoltolaitos>

TILINPÄÄTÖS 2017

Vihdin Vesi on Vihdin kunnan omistama liikelaitos. Sen tehtävänä on järjestää toiminta-alueillaan laadukkaat ja kustannustehokkaat vesihuoltopalvelut.

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällys

JOHTAJAN KATSAUS	1
YLEISTÄ.....	1
HENKILÖSTÖ	1
TUOTANTOON LIITTYVÄ TOIMINTA.....	1
ASIAKASPALVELU, VIESTINTÄ JA MUU SIDOSRYHMÄTOIMINTA.....	2
TALOUS.....	2
KATSAUS TULEVAAN	2
HALLINTO JA HENKILÖSTÖ	4
KESKEISIÄ TAPAHTUMIA VUONNA 2017.....	5
VESILAITOS.....	5
JÄTEVEDENPUHDISTUS.....	5
VERKOSTOT	5
HALLINTO	5
ASIAKKAAT, YHTEISTYÖTAHOT JA VIESTINTÄ.....	7
ASIAKKAAT.....	7
VESIOSUUSKUNNAT	7
YHTEISTYÖ KUNNAN ERI YKSIKÖIDEN KESKEN.....	7
MUITA YHTEISTYÖTAHOJA.....	7
VIESTINTÄ.....	7
VUODEN 2017 TAVOITTEET	9
TOIMINNALLISET TAVOITTEET	9
TALOUDELLISET TAVOITTEET	9
TALOUSVEDEN TUOTANTO	10
JÄTEVESIEN PUHDISTAMINEN	11
VERKOSTO.....	13
TOIMINNAN TULEVIA NÄKYMIÄ	14
TALOUS	15
TULOSLASKELMA JA TALOUSARVIOVERTAILU.....	15
RAHOITUSLASKELMA JA TALOUSARVIOVERTAILU	16
INVESTOINNIT JA TALOUSARVIOVERTAILU	17

SISÄLLYSLUETTELO

TULOSLASKELMA.....	18
TASE VASTAAVAA.....	19
TASE VASTATTAVAA.....	20
TASE LAJEITTAIN	21
TASE LAJEITTAIN, VAIHTUVAT VASTAAVAT	22
TASE LAJEITTAIN, VASTATTAVAA.....	23
RAHOITUSLASKELMA.....	24
HULEVEDET	26
TULOSLASKELMA (HULEVEDET)	26
TASE VASTAAVAA, HULEVEDET	27
TASE VASTATTAVAA, HULEVEDET	28
RAHOITUSLASKELMA, HULEVEDET	29
INVESTOINNIT 2017	30
TULOSLASKELMAT, LIITETIEDOT	31
TASEEN LIITETIEDOT	32
HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	32
MYyntIVOITOT JA –TAPPIOT 2017, LIITETIETO.....	33
LIITETIETOERITTELY SIIRTOVELKIOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	33
KILPAILUTUKSET JA INTRESSITAHOT	34
KILPAILUTUKSET.....	34
INTRESSITAHOT	34
PYSYVÄT VASTAAVAT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET 31.12.2017.....	35
POISTOSUUNNITELMA.....	36
KÄYTTÖOMAISUUDEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT.....	36
KÄYTTÖOMAISUUDEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT.....	37
ALLEKIRJOITUKSET	39

JOHTAJAN KATSAUS

YLEISTÄ

Talousvedentuotanto ja jätevesien puhdistaminen ovat perustehtäviämme. Talousvedentuotannossa pyrimme siihen, että pystymme toimittamaan asiakkaillemme laadultaan erinomaista vettä ja jakelukatkoksetkin olisivat mahdollisimman ennalta arvattavissa.

Jätevesien osalta tavoitteemme on, että ympäristölupaehdot saavutetaan ja alitetaan. Pyrimme siihen, että puhdistetut jätevedet johdetaan vesistöön puhtaampina mitä lupaehdot meiltä edellyttävät.

Vuosi 2017 oli laitokselle pääosin onnistunut vuosi, josta kertoo talousveden tasainen ja hyvä laatu sekä jäteveden puhdistuksen korkea puhdistustaso.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstöllä oli mahdollisuus tarpeen mukaan osallistua erilaisiin täydennyskoulutustilaisuuksiin. Koulutustarjontana oli, esimerkkeinä mainittakoon ensiapukurssit, työturvallisuuskurssit, vesihuoltopäivät ja yhteistyökumppaneiden järjestämät tuotekoulutukset.

Henkilöstö määrä on pysynyt ennallaan 13:ssa henkilössä.

Laitoksella järjestettiin yhdessä kunnan kanssa myös työkiertoa. Yksi henkilö veden toimistolta toimi Nummelan puhdistamolla huoltohenkilönä ja kunnan vaihteesta henkilö toimi vesihuoltosihteerinä. Työnkiertokokeilu oli mielestämme toimiva ja hyvä ratkaisu, joka tuo mielekkyyttä ja antaa laaja-alaista näkemystä perustekemiseen.

TUOTANTOON LIITTYVÄ TOIMINTA

Talousvetemme on pohjavettä, jota pumpataan neljältä vedenottamolta. Päävedenottamomme sijaitsee Luontolassa. Vuoden 2017 lopussa Luontolaan hankittiin kiinteä aggregaatti turvaamaan vedentuotantoa sähkökatkojen aikana.

Pumppaamoilla jatkettiin pumppaamoiden automaatiojärjestelmien uudistusta. Vuoden 2017 aikana saneerattiin yksi pumppaamo Hiidenranta 1 ja Mäyrääntielle sekä Maaniitynlahden hankittiin uudet pumppaamot.

Verkoston osalta uudisrakentamista jatkettiin Maaniitynlahden ja Pajuniityn uusilla asuinalueilla. Vanhan verkoston osalta aloitettiin Nummelan alueella viemärin sujutusurakka. Urakan pituus on 1,5 kilometriä ja urakka tulee jatkumaan 2018 alussa. Verkoston vuotovedet ovat pysyneet erittäin alhaisella tasolla, talousveden osalta vuotovesi prosentti oli 8,5 ja jäteveden osalta 25.

Nummelan jätevedenpuhdistamolla aloitettiin vuonna 2016 iso urakka, jossa laitoksen etupää sisältäen välppäyksen, rasvanerotuksen, hiekanerotuksen ja sakokaivolietteiden vastaanoton, siirrettiin uuteen rakennukseen. Laitteiston

käyttöönotto tapahtui keväällä 2017, käyttöönotossa oli hieman ongelmia, mutta ongelmista selvittiin ja laitteisto on ollut toiminnassa.

2017 Keväällä Nummelan puhdistamolla kokeiltiin puhdistetun jäteveden kemiallista desinfiointia. Kokeilu oli onnistunut ja pois johdettu vesi ei sisältänyt lämpökestoisia koliformisia bakteereita tai E.colia.

Vuoden 2016 lopussa Nummelan puhdistamon ympäristölupa lähetettiin tarkistettavaksi ja siitä odotetaan päätöstä vuoden 2018 aikana.

Vihdin kirkonkylän puhdistamon ympäristölupa jätettiin syksyllä 2017, luvasta odotetaan päätöstä vuoden 2018 aikana.

Puhdistamot ovat toimineet hyvin. Nummelan puhdistustulokset ovat olleet erinomaisia. Kirkonkylän tulokset olivat hyviä, mutta ammoniumtypen osalta lupaehtoja ei saavutettu.

ASIAKASPALVELU, VIESTINTÄ JA MUU SIDOSRYHMÄTOIMINTA

Asiakaspalvelupisteemme on kunnantalolla. Uusien liittymien rakentamiseen liittyviä asioita asiakkaamme haluavat vielä usein hoitaa henkilökohtaisilla kontakteilla ja heitä varten asiakaspalvelupisteessä on kaksi palvelevaa henkilöä. Olemme panostaneet ja tulemme jatkossa panostamaan nykyistä enemmän sähköisen asioinnin sekä tiedottamisen kehittämiseen.

Vihti H2O –Facebook sivusto on toiminut yhtenä viestintäkanavana ja tiedotuksesta on tullut paljon positiivista palautetta, jatkossakin Facebook on tärkeässä roolissa tiedotuksissamme.

TALOUS

Liikevaihto oli 4 187 063 euroa, summa on 87 063 euroa yli talousarviossa asetetun tavoitteen. Muut merkittävät kuluerot talousarvioon verrattuna olivat:

- Henkilöstökulut olivat noin 72 000 euroa arvioitua pienemmät
- Tavaroiden ja palveluiden ostot olivat noin 74 000 euroa arvioitua suuremmat

Tilikauden taloudellinen tulos oli budjetoidun mukainen, tavaroiden ja palveluiden ostoissa näkyvät muutamat yhtäkkiset menot, jotka aiheutuivat ylimääräisten pohjavesiputkien sekä lietteen jatkokuljetuksen aiheuttamista kustannuksista.

Investointien kokonaismäärä oli vuonna 2017 1 397 023 €. Laitosinvestointeja olivat Nummelan jätevedenpuhdistamon esikäsittelyhanke. Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin n. 860 000€lla.

KATSAUS TULEVAAN

Vuosi 2017 oli Vihdin vesihuoltolaitos-liikelaitoksen viimeinen vuosi liikelaitoksena, nyt 2018 alusta lähtien vesihuolto toimii kirjanpidollisesti erotettuna taseyksikkönä osana kunnan teknistä toimea.

Vuoden 2018 aikana odotamme päätöksiä puhdistamoiden ympäristöluvista. Ympäristöluvut määrittävät jätevesipuolen investointien suuntaviivoja, suuntaviivat ja selvitykset vuoden 2018 aikana kertoo tulemmeko jatkamaan kahdella puhdistamolla vai yhdellä keskuspuhdistamo ratkaisulla.

Tulevaisuutta ennakoidaan myös jatkamalla selvitystöitä vedenhankinnan osalta, jotta voimme tulevaisuudessakin toimittaa hyvää vettä kasvavan Vihdin vedenkulutuksen tarpeeseen.

Verkoston uudisrakentamista ja saneerausta jatketaan yli miljoonan euron investointitahdilla, vuotovedet ovat verkostossa pysyneet vähäisinä ja tähän pyritään jatkossakin.

Teimme 2017 riskienarvioinnit sekä talous- että jätevesipuolelle, näitä riskienarviointityökaluja pyritään kehittämään osaksi jokapäiväistä toimintatapaa niin että pystymme paremmin ennakoimaan eteentulevia ongelmia.

Vesihuolto on normaalitilanteessa suhteellisen huomaamaton ja niin arkinen asia ettei siihen kiinnitetä huomiota, mutta jotain kun sattuu sen huomaa suurin osa. Moni ei arvaakaan kuinka paljon työtä ja tekniikkaa vaatii että vesi tulee kraanasta ja lähtee pöntöstä. Numeroina Vihdin vesihuollossa on 4 vedenottamo, 6 paineenkorottamo, 270 kilometriä vesiputkea, 103 jätevesipumppaamo, 240 kilometriä jätevesiputkea ja kaksi jätevedenpuhdistamo.

Toivon että tulevaisuudessakin saan olla osana tätä 13 hengen huippu ammattilaisten joukkoa ja hoitaa Vihdin vesihuoltoa!

31.1.2018 Santeri Saarikko

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

JOHTOKUNTA	VARSINAINEN JÄSEN	VARAJÄSEN
puheenjohtaja	Markku Eurajoki keskusta	Pasi Saario
varapuheenjohtaja	Leila Terkoma sosiaalidemokraatit	Raimo Sainio
jäsen	Jaana Laine kokoomus	Kati Helanto
jäsen	Kari Rastas perussuomalaiset	Anita Lehikoinen
asiantuntijajäsen	Kari Setälä tekninen ja ympäristöjohtaja	Erkki Eerola

Vihdin Vesi on kunnan omistama liikelaitos, jota kuntalain mukaisesti johtaa johtokunta. Johtokuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kaksi varsinaista jäsentä ja yksi asiantuntijajäsen. Johtokunnan jäsenillä on henkilökohtaiset varajäsenet. Kunnanhallituksen edustaja johtokunnan kokouksissa on ollut Sari Metsäkivi. Vesilaitoksen johtaja on toiminut johtokunnan kokouksissa esittelijänä sekä pöytäkirjan pitäjänä. Johtokunta piti 6 kokousta vuoden 2017 aikana.

HENKILÖKUNTA

Blom Reija vesihuoltosihteeri/ asiakaspalvelu	Kivi Oskari laitosmies / Nla	Tiihonen Kari verkostoasentaja
Haasto Jukka puhdistamonhoitaja / kk	Koivunen Jari verkostoasentaja	Turunen Terja vesihuoltosihteeri/ asiakaspalvelu/ OV 1.9.alkaen
Hakala Jari vesihuoltomestari/ tuotannon esimies	Santeri Saarikko vesilaitoksen johtaja / yleisjohto ja hallinto	Viitala Hannu verkostoasentaja
Hampori Harri puhdistamonhoitaja / kk	Marttila Jukka prosessimestari vedenottamot ja automaatio	Kirsi Vestergård vesihuoltosihteeri/ asiakaspalvelu 1.9. alkaen
Kaltainen Heikki puhdistamonhoitaja / Nla	Pohjaranta Marko verkostoasentaja	

KESKEISIÄ TAPAHTUMIA VUONNA 2017

KESKEISIÄ TAPAHTUMIA VUONNA 2017

VESILAITOS

- Vettä pumpattiin 1 076 447 m³ ja myytiin 984 700 m³. Laskuttamatta jäi 91 747 m³. Prosenteiksi muutettuna laskuttamattoman veden osuus oli 8,5 %. Laskuttamaton vesi on mm. vuoto-vettä, palolaitoksen sammutusvettä, laitosten prosessienpesuvettä ja verkoston huuhteluihin käytettyä vettä.
- Luontolaan asennettiin kiinteä varavoimakone joulukuussa
- Lautojalla tehtiin lisäkaivon tutkimuksia
- Isolähteen vedenottamalla tehtiin kesällä pohjaveden virtauskuvan tutkimuksia, jolla tarkennettiin miten pohjavesi käyttäytyy laaksopainanteessa

JÄTEVEDENPUHDISTUS

- Jätevettä puhdistettiin Nummelassa ja Vihdin Kirkonkylän puhdistamoilla yhteensä 1 265 602 m³. Jätevettä laskutettiin 948 973 m³, luku ei sisällä lokajätettä. Puhdistetun ja laskutetun veden erotus oli 278 614 m³ kun lokajätteen määrä huomioidaan, laskuttamattoman jäteveden määrä oli 22 % jätevedenpuhdistamoilla käsitellystä kokonaisvesimäärästä.
- Nummelan puhdistamolla otettiin käyttöön uusi esikäsitteilylaitos. Esikäsitteilyn tehostamisen myötä prosessiin ohjatussa vedessä on vähemmän kiintokappaleita kuin ennen, välpe- ja hiekkapesurien ansiosta välpejätteen määrä on vähentynyt
- Nummelan puhdistamolla vaihdettiin valaistus tehokkaammiksi LED valoiksi
- Nummelan puhdistamolle rakennettiin uusi lämmityspolttoainevarasto sisätiloihin
- Nummelan puhdistamolla käytettiin puhdistetun jäteveden kemiallista desinfiointia kesällä. Desinfiointi toimi erinomaisesti.
- Vihdin Kirkonkylän puhdistamolla kokeiltiin rautapohjaista saostuskemikaalia, kemikaalin teho oli heikompi kuin alumiinipohjaisella kemikaalilla

VERKOSTOT

- Viemärivuotojen hallintaan asennettiin Kirkonkylälle ultraäänivirtausmittaukset
- Kilpailutettiin sujutusurakka, urakan kokonaispituus yhteensä 1,5 km
- Toteutettiin uusinvestointi urakka Maaniitunlahden jätevesipumppaamo
- Toteutettiin Hiidenranta 1 jätevesipumppaamon saneerausinvestointi
- Pajuniityn uuden asuinalueen putkisto saatiin pääosin valmiiksi

HALLINTO

- Toimistolla aloitettiin työt reskontran siirtämiseksi kunnan taitoa Oy:lle
- Laitoksella toteutettiin Water Safety Plan (WSP) ja Sanitation Safety Plan (SSP) riskien arvioinnit

KESKEISIÄ TAPAHTUMIA VUONNA 2017

- Laitoksella tehtiin työnkiertoa. Yksi henkilö toimistolta oli töissä puhdistamolla osan vuotta hoitamassa puhdistamon hoitajan tehtävää. Kokeilu oli onnistunut ja toimiva tapa saada laajempaa näkemystä mitä kaikkea puhdistamolla tapahtuu

ASIAKKAAT, YHTEISTYÖTAHOT JA VIESTINTÄ

ASIAKKAAT, YHTEISTYÖTAHOT JA VIESTINTÄ

ASIAKKAAT

Asiakaspalvelijamme ovat tavattavissa kello 12-15 (perjantaisin ja juhlapyhien aattona kello 14 asti) välisenä aikana henkilökohtaista palvelua haluavia varten kunnan virastotalon 2. kerroksessa sijaitsevassa asiakaspalvelupisteessä. Puhelimitse meidät tavoittaa arkipäivisin aamupäivällä kello yhdeksän alkaen.

Vesihuoltopalveluihin liittyvät lomakkeet löytyvät sähköisesti internetsivuiltamme. Asiakaspalautetta voi antaa myös sähköpostitse, Kulutus-Webin sekä Vihdin Vesi;Vihti H₂O Facebook sivujen kautta.

Virka-ajan ulkopuolista vikapäivystystä hoitaa edelleen Vesihuolto Eerola Oy. Päivystysnumeroomme 0500 216 982 voi soittaa tai jättää tekstiviestinä vikailmoitukset 24/7 periaatteella.

VESIOSUUSKUNNAT

Vihdin Vesi järjestää vesihuoltopalvelut toiminta-alueellaan. Toiminta-alueen ulkopuolella vesihuolto-palveluja tarjoavat mm. vesiosuuskunnat joiden kanssa Vihdin Vesi tekee yhteistyötä.

YHTEISTYÖ KUNNAN ERI YKSIKÖIDEN KESKEN

Vesihuoltoverkoston uudisrakentaminen suunnitteluineen ja rakennuttamisineen on kunnallistekniikan vastuulla.

Kunnallistekniikan suunnittelijat vastaavat Key-Aqua paikkatietojärjestelmän ylläpidosta. Myös kunnan rakennusvalvonnan, ympäristöpuolen, tilapalvelun ja kaavoituksen kanssa yhteistyö on ollut tiivistä ja molempia osapuolia hyödyntävää.

MUITA YHTEISTYÖTAHOJA

Taloushallinto palkanlaskentapalveluineen tulee Kuntien Taitoa Oy:ltä. Vesilaitoksen, pumppaamoiden ja puhdistamoiden sähkötyöt on pääosin tehnyt Esasähkö Oy:stä Dunderin Pekka.

Länsi-Uudenmaan Vesi ja Ympäristö ry on tehnyt perustamisestaan lähtien meidän jäteveden puhdistamoiden kuormitus- ja vesistötarkkailut sekä pääosan tarvittavista laboratoriotutkimuksista.

VIESTINTÄ

Viestintävälineinä olivat käytössämme mm. verkkosivut, Facebook, puhelin, paikallislehdistö sekä henkilökohtaiset kontaktit. Verkkosivuilta asiakkaat saivat mm. käytännön ohjeita vesihuolto-verkkoon liittymisestä sekä ajankohtaistiedotteet.

ASIAKKAAT, YHTEISTYÖTAHOT JA VIESTINTÄ

Perinteiset ennakoilmoitustavat, lehti-ilmoitukset ja tiedotteet postilaatikoihin, vedenjakelun keskeytyksistä huoltotöiden johdosta olivat edelleen käytössä. Myös Facebook-sivut ovat vakiinnuttaneet oman paikansa asiakastiedotuskanavana.

Kuva 1. Luontolan vedenottamo

VUODEN 2017 TAVOITTEET

VUODEN 2017 TAVOITTEET

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Valtuustotason toiminnallinen tavoite

- Jätevedenpuhdistamon uusi ympäristölupahakemus (Vihdin kk)

Ympäristölupahakemus jätettiin lokakuussa 2017. Tavoite saavutettiin.

Yksikötason toiminnalliset tavoitteet

- Riskienhallintasuunnitelmat SSP ja WSP valmiit

SSP tehtiin keväällä 2017 ja WSP tehtiin syyskaudella 2017. Tavoite saavutettiin.

- Energiatehokas vesihuoltolaitos –hankkeen edellyttämät tavoitteet ja toimenpiteet

Hankkeessa ei ollut toimenpiteitä Vihdin koko luokkaa oleville puhdistamoille.

- Hulevesijärjestelmän rakentamisen, kunnossapidon ja asiakasrajapinnan vastuunjaon selvittäminen (vive – kuntak)

Osallistuttiin Kuntaliitonkurssille 4.4, jossa käsiteltiin vastuunjakoja, lisäksi teetettiin selvitys asiasta. Selvitystyö valmis ja esitys vastuujaosta tehdään 2018 aikana. Tavoite saavutettiin.

- Yhteispäivystyksen selvitystyö tehty (vive – kuntak – tilap)

Yhteispäivystystä selvitetiin ja todettiin, että yhteispäivystyksessä riskien aiheuttamat mahdolliset menot ylittävät saadut säästöt. Yhteispäivystys ei ole mahdollinen, Vihdin Vesi toteuttaa omasta päivystyksestään tarjouskilpailun 2018 aikana. Tavoite saavutettiin.

TALOUDELLISET TAVOITTEET

Vihdin Vettä sitovia taloudellisia tavoitteita oli kunnan-valtuuston päätöksen mukaisesti seuraavat:

- kunnalle maksettava korvaus sen liikelaitokseen sijoittamasta peruspääomasta. Peruspääomakorvaus oli vuonna 2017 393 000 euroa. Tämä tavoite saavutettiin.
- Investoinnit enintään 1 845 000 euroa, tämä tavoite alitettiin 447 977 eurolla. Investoinnit jäivät alle budjetoidun, koska uusia verkostoja ei saatu resurssipulan johdosta rakennettua suunniteltua määrää
- Tilikauden ylijäämäksi määriteltiin vähintään 400 000. Ylijäämä oli 389 702 euroa. Tavoite voidaan katsoa saavutetuksi, koska tuloksessa on vanhoja saatavia, jotka poistettiin liikelaitoksen lakkautuksen yhteydessä.

TALOUSVEDEN TUOTANTO

TALOUSVEDEN TUOTANTO

Vihdillä on neljä vedenottamo, jotka sijaitsevat Nummelan harjun pohjavesialueilla.

Meillä Vihdissä on suhteellisen vakaa pohjavesitilanne. Sääolosuhteiden merkitys on vähäinen, pohjaveden pinnankorkeuksiin vaikuttaa enemmän pumppausmäärät. Luontolan vedenottamon antoisuus on niin hyvä, että nykyisillä pumppausmäärillä tai yhden vuoden poikkeuksellisilla sääolosuhteilla ei ole juurikaan merkitystä pohjaveden pinnan korkeuteen. Lautojan, Lankilan ja Isolähteen vedenottamoilta pumpattaessa sääolosuhteilla on jonkin verran merkitystä antoisuuteen, mutta suurempi merkitys pienillä ottamoilla on pumppausmäärillä.

	Luontola	Lankila	Isolähde	Lautoja	yhdysjohto	yhteensä
Vuosi	(m3)	(m3)	(m3)	(m3)	(m3)	(m3)
2010	940 758	46 783	83 924	29 924	6 857	1 108 246
2011	953 986	64 317	71 014	57 491	-	1 146 808
2012	955 446	69 540	54 774	44 888	-	1 124 648
2013	951 782	110 794	60 538	51 630	8 020	1 182 764
2014	955 915	114 724	84 163	54 504	-	1 209 306
2015	924 322	71 891	56 578	37 204	4 059	1 089 995
2016	958 105	138 235	13 555	33 949	-	1 075 946
2017	940 261	60 140	47 840	28 206	-	1 076 447

JÄTEVESIEN PUHDISTAMINEN

JÄTEVESIEN PUHDISTAMINEN

Vuosi 2017 oli vesiloiltaan poikkeuksellinen vuosi. Alku vuosi oli vähä sateinen ja loppuvuosi todella sateinen. Suurimmat virtaamat mitattiin puhdistamoilla marraskuussa.

	Nummela	Kirkonkylä
Vuosi	(m3)	(m3)
2010	830 000	270 000
2011	895 000	276 000
2012	951 000	272 000
2013	980 000	269 000
2014	976 759	245 225
2015	920 178	281 795
2016	824 577	251 229
2017	991 214	274 388

Kirkonkylän puhdistamon lietteet on kuljetettu Nummelan puhdistamolle kuivattavaksi

Nummelan puhdistamon kuivatusta lietteestä valmistettiin maanparannusainetta. Tämä maanparannusaine levitettiin vihtiläisille pelloille.

	vastaanotettu liete	kuivattu liete
Vuosi	(m3)	(tonni)
2010	46 347	3 263
2011	44 153	2 921
2012	40 883	3 033
2013	42 716	2 791
2014	40 504	3 025
2015	47 221	3 195
2016	44 164	2 897
2017	40 632	3 332

JÄTEVESIEN PUHDISTAMINEN

Nummelan jätevedenpuhdistamon käsittely tulos					
	2014	2015	2016	2017	Lupaehto
BOD 7	1,3	1,9	2,5	3,2	enintään 10
(mg/dm ³)					
fosfori (P tot)	0,039	0,053	0,08	0,064	enintään 0,3
(mg/dm ³)					
Typpi (N tot)	82	83	82	81	vähintään 70
(%)					
NH ₄ -N	0,42	0,85	1,75	0,81	enintään 4
(mg/dm ³)					

Nummelan puhdistamon tulokset olivat hyviä. Käsittelytulokset saavuttivat lupapäätöksessä asetetun vaatimustason reilulla marginaalilla.

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon puhdistustulos					
	2014	2015	2016	2017	Lupaehto
BOD 7	2,7	3,8	4,3	3,5	enintään 15
(mg/dm ³)					
fosfori (P tot)	0,066	0,049	0,16	0,067	enintään 0,3
Typpi (N tot)					
(%)	42	38	26	23	
NH ₄ -N	0,32	0,24	5,6	28	enintään 4
(mg/dm ³)					

Kirkonkylän puhdistamon tulokset olivat hyviä, lukuun ottamatta ammoniumtypen pitoisuuden raja-arvoa, jota ei saavutettu.

VERKOSTO

Vihdissä on vesijohtoverkostoa noin 270 kilometriä, viemäriverkostoa noin 240 kilometriä ja hulevesiviemäriä noin 120 kilometriä. Uutta verkostoa rakennettiin vuonna 2017 vesijohdon osalta 3,3 kilometriä, viemärin osalta 1,9 kilometriä ja sadeveden osalta 2,6 kilometriä. Suurin yksittäinen rakennuskohde oli Maaniitunlahden uusi asuinalue.

Putkirikkoja tapahtui kaksi kappaletta, toinen rikoista tapahtui Otalammelle johtavassa runkoputkessa. Putki on materiaailtaan PVC-muovia, joka oli haljennut. Toinen rikko tapahtui Lankilassa kuitusementtiputkessa, putken muhvi oli liikkunut pois paikaltaan.

Talousveden painetta korotetaan kuudella paineenkorottamalla, joista yksi Nummelan harjun paineenkorottamo uusittiin vuoden 2017 aikana.

Jäteveden siirtoa varten Vihdissä on 103 pumppaamo. 2017 aikana rakennettiin yksi uusi pumppaamo Maaniitunlahdelle ja Hiidenrannassa saneerattiin yksi pumppaamo.

TOIMINNAN TULEVIA NÄKYMÄÄ

Ydintehtävämme on talousvedentuotanto, vesihuoltoverkoston ylläpito ja jätevesien puhdistaminen. Perustehtäviimme kuuluu myös talousveden jakelu sekä jätevesien kerääminen ja kuljetus. Tavoittemme on, että nämä edellä mainitut tehtävät hoidetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä ympäristöystävällisesti, nyt ja tulevaisuudessa.

- Talousvedentuotannossa jatketaan pohjavesialueiden kartoittamista. Kartoittamisessa pyritään löytämään mahdollisimman riskitön ja antoisuudeltaan kasvavan Vihdin tarpeisiin olevia pohjavesilähteitä
- Verkoston osalta jatketaan hyvää työtä kohti vuotovesien parempaa hallintaa. Vesijohtoja on ryhdyttävä saneeraamaan kiihtyvällä tahdilla, vaikka vuotovesimäärät ovat valtakunnallisesti vertailtaessa vielä pienet
- Verkostotietokantaa aletaan viedä yhä enemmän sähköiseen muotoon
- Jätevedenpuhdistamisessa etsitään uusia ratkaisuja sekä puhdistustekniikan kuin energiansäästön saralla
- Raakavesi lähteitä kartoitetaan Nummelan harjun alueelta ja pyritään löytämään ratkaisu millä voidaan tulevaisuudessakin taata hyvä ja riittoisa vesilähde
- Tiivistä yhteistyötä naapurikuntien vesihuoltoalan ihmisten kanssa jatketaan. Tiedon ja kokemusten jakaminen hyödyntää molempia osapuolia
- Talouspuolella pyritään mallintamaan veden hintakehitystä tulevaisuudessa hankitun talousmallinnusohjelman avulla

Vihdin Veden talous on vakaa ja kassavarannot riittävät Vihtiin toteutettaviin investointeihin.

Henkilöstön työhyvinvointi on tärkeä asia Vihdin vedellä, motivoitunut ja työssään viihtyvä henkilökunta on tärkein voimavara mikä voi olla.

TALOUS

Talousarviossa määriteltiin kuntapäämääränä Vihdin Vedelle, että tilinpäätöksessä tuloksemme tulee olla ylijäämäinen. Vihdin Veden taloudellinen asema on vakaa.

TULOSLASKELMA JA TALOUSARVIOVERTAILU

	1.1.-31.12.2017		1.1.-31.12.2016		2017	
	Toteutunut €	Toteutunut €	Toteutunut €	Toteutunut €	Alkuperäinen Talousarvio €	Alitus-/ylitys €
Liikevaihto		4 187 063,79		4 195 799,35	4 100 000,00	87 063,79
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		6 612,90		0,00
Materiaalit ja palvelut						0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						0,00
Ostot tilikauden aikana	-659 058,19		-626 122,74		-700 330,00	41 271,81
Palvelujen ostot	-979 821,27	-1 638 879,46	-838 076,20	-1 464 198,94	-864 000,00	-115 821,27
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-473 769,29		-451 971,77		-677 670,00	203 900,71
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-95 533,63		-90 705,41			-95 533,63
Muut henkilösivukulut	-36 232,87	-605 535,79	-43 404,14	-586 081,32		-36 232,87
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 104 010,33		-1 022 325,11		-1 060 000,00	-44 010,33
Arvonalentumiset	0,00	-1 104 010,33	-5 429,88	-1 027 754,99		0,00
Liiketoiminnan muut kulut		-88 767,36		-78 051,49	-30 000,00	-58 767,36
Liikelylijäämä		749 870,85		1 046 325,51	768 000,00	-18 129,15
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot kunnalta	7 898,25		9 843,97		20 000,00	-12 101,75
Muut rahoitustuotot	7 411,94		8 014,37		5 000,00	2 411,94
Muille maksetut korkokulut	-1 483,28		-121,80		0,00	-1 483,28
Muut rahoituskulut	-393 000,00	-379 173,09	-393 000,00	-375 263,46	-393 000,00	0,00
Ylijäämä ennen satunn. eriä		370 697,76		671 062,05	400 000,00	-29 302,24
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Satunnaiset tuotot 1)	19 004,57	19 004,57				19 004,57
Ylijäämä ennen varauksia		389 702,33		671 062,05	400 000,00	-10 297,67
Tilikauden ylijäämä		389 702,33		671 062,05	400 000,00	-10 297,67

1) Satunnaisiin tuottoihin on kirjattu If Vahinkovakuutus Oyj:n maksama korvaus vastuuvahingosta v. 2016.

RAHOITUSLASKELMA JA TALOUSARVIOVERTAILU

	TP 2016	TP 2017	TA 2017	TA-VERT.
	€	€	€	Alitus/Ylitys
				€
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 046 325,51	749 870,85	768 000	-18 129,15
Poistot ja arvonalentumiset	1 027 754,99	1 104 010,33	1 060 000	44 010,33
Rahoitustuotot ja -kulut	-375 263,46	-379 173,09	-368 000	-11 173,09
Muut tulorahoituksen korjauserät	-6 612,90	0,00	0	0,00
Satunnaiset erät	0,00	19 004,57	0	19 004,57
yht.	1 692 204,14	1 493 712,66	1 460 000	33 712,66
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 420 053,37	-1 397 023,15	-1 845 000	447 976,85
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0,00	0,00	0	
Käyttöomaisuuden myyntitulot	6 612,90	0,00	0	
yht.	-2 413 440,47	-1 397 023,15	-1 845 000	447 976,85
Toiminnan ja inv. rahavirta	-721 236,33	96 689,51	-385 000	481 689,51
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Kunnalta saat. pitkäaik. lainojen väh.	0,00	0,00	0	0,00
Muilta saat. pitkäaik. lainojen väh.	-5 256,00	-5 256,00	-5 256	0,00
Muilta saat. pitkäaik. lainojen lis.	0,00	0,00	0	0,00
Kunnalta saat.lyh.aik.lainojen muut.	0,00	0,00	0	0,00
yht.	-5 256,00	-5 256,00	-5 256	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 399,58	-1 379,37	0	-1 379,37
Saamisten muutos muilta	516 877,52	51 122,62	0	51 122,62
Saamisten muutos kunnalta	-81 537,84	-747 960,33	15 256	-763 216,33
Pal.kelp. liitt.maks.muutos muilta	500 825,23	501 326,66	330 000	171 326,66
Pal.kelp. liitt.maks.muutos kunnalta	0,00	100,00	15 000	-14 900,00
Korott. velkojen muutos muilta	-260 858,22	51 525,10	10 000	41 525,10
Korott. velkojen muutos kunnalta	55 585,22	53 831,81	20 000	33 831,81
yht.	726 492,33	-91 433,51	390 256	-481 689,51
Rahoituksen rahavirta	721 236,33	-96 689,51	385 000	-481 689,51
Rahavarojen muutos	0,00	0,00	0,00	0,00

INVESTOINNIT JA TALOUSARVIOVERTAILU

	TP 2016 €	TP 2017 €	TA 2017 €	TA-VERT. Alitus/Ylitys €
Vedenottamot ja vesitornit				
Menot				
Luontolan vedenottamon perusp.	0,00	0,00	50 000	-50 000,00
Lautojan vedenottamo	0,00	0,00	80 000	-80 000,00
yht.	0,00	0,00	130 000	-130 000,00
Vesi- ja viemäriverkostot				
Menot				
yht.	1 375 954,70	861 675,22	1 350 000	-488 324,78
Vesisäiliöt ja -pumppaamot				
Menot				
Vanhojen pumppp. saneeraus	0,00	11 232,93	0	11 232,93
yht.	0,00	11 232,93	0	11 232,93
Jätevedenpumppaamot				
Menot				
Vanhojen pumppp. saneeraus	0,00	36 000,00	30 000	6 000,00
Uudet pumppaamot	138 811,24	0,00	40 000	-40 000,00
yht.	138 811,24	36 000,00	70 000	-34 000,00
Jätevedenpuhdistamot				
Menot				
N:lan jv-puhdistamon saneeraus	590 178,18	279 021,66	150 000	129 021,66
N:lan jv-puhdistamon esikäs.laitteisto	230 160,00	57 540,00	0	57 540,00
Kk:n puhdistamon nitrifikaatio san.	0,00	0,00	100 000	
yht.	820 338,18	336 561,66	250 000	86 561,66
Irtaimistoinvestoinnit ym.				
Tulot				
Huoltoauton SBZ-660 myynti	-6 612,90	0,00	0	0,00
Menot				
Viemärihuoltoauto ZKP-153	47 782,88	0,00	0	0,00
Aquarex kaukovalvonta	20 908,31	0,00	0	0,00
Aquarex kaukovalvonta II	0,00	20 212,71	30 000	-9 787,29
Ultraäänivirtausmittarit	12 000,00	0,00	0	0,00
Typen säätö/fosforianal.istruum.	0,00	59 251,80	0	59 251,80
Pumppaamot kaukovalvonta san.	0,00	23 727,00	0	23 727,00
Laskutusohjelman uusiminen	0,00	0,00	15 000	-15 000,00
Nummelan puhdistamon öljysäiliö	0,00	950,00	0	950,00
Luontolan varavoima	0,00	41 016,67	0	41 016,67
Liittymismaksut	4 258,06	6 395,16	0	6 395,16
yht.	78 336,35	151 553,34	45 000	106 553,34
	2 413 440,47	1 397 023,15	1 845 000,00	-447 976,85

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2017	Toteutunut €	1.1.-31.12.2016	Toteutunut €
Liikevaihto		4 187 063,79		4 195 799,35
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		6 612,90
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-659 058,19		-626 122,74	
Palvelujen ostot	-979 821,27	-1 638 879,46	-838 076,20	-1 464 198,94
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-473 769,29		-451 971,77	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-95 533,63		-90 705,41	
Muut henkilösivukulut	-36 232,87	-605 535,79	-43 404,14	-586 081,32
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 104 010,33		-1 022 325,11	
Arvonalentumiset	0,00	-1 104 010,33	-5 429,88	-1 027 754,99
Liiketoiminnan muut kulut		-88 767,36		-78 051,49
Liikelylijäämä		749 870,85		1 046 325,51
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot kunnalta	7 898,25		9 843,97	
Muut rahoitustuotot	7 411,94		8 014,37	
Muille maksetut korkokulut	-1 483,28		-121,80	
Muut rahoituskulut	-393 000,00	-379 173,09	-393 000,00	-375 263,46
Ylijäämä ennen satunn. eriä		370 697,76		671 062,05
Satunnaiset tuotot		19 004,57		0,00
Ylijäämä ennen varauksia		389 702,33		671 062,05
Tilikauden ylijäämä		389 702,33		671 062,05
Tunnusluvut				
SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO, %		5,03		7,20
KUNNAN SIJOITTAMAN PÄÄOMAN TUOTTO, %		5,03		7,20
VOITTO, %		9,31		15,99
VELAT JA VASTUUT % KÄYTTÖTULOISTA		261,44		246,18

TASE 31.12.2017, VASTAAVAA

VASTAAVAA		Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	19 070 992,44	18 777 979,62
II	Aineelliset hyödykkeet	19 062 454,39	18 769 441,57
1.	Maa- ja vesialueet	109 616,75	103 221,59
2.	Rakennukset	2 801 681,59	2 015 587,89
3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 724 986,65	13 975 287,48
4.	Koneet ja kalusto	41 497,75	68 707,15
6.	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 384 671,65	2 606 637,46
III	Sijoitukset	8 538,05	8 538,05
4.	Muut saamiset	8 538,05	8 538,05
B	VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 044 486,98	6 346 269,90
I	Vaihto-omaisuus	50 909,35	49 529,98
1.	Aineet ja tarvikkeet	50 909,35	49 529,98
II	Saamiset	6 993 577,63	6 296 739,92
	Lyhytaikaiset saamiset	6 993 577,63	6 296 739,92
1.	Myyntisaamiset	258 291,39	302 619,69
3.	Saamiset kunnalta	6 724 422,28	5 976 461,95
4.	Muut saamiset	4 272,46	9 936,28
5.	Siirtosaamiset	6 591,50	7 722,00
VASTAAVAA		26 115 479,42	25 124 249,52

TASE 31.12.2017, VASTATTAVAA

VASTATTAVAA		Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
A	OMA PÄÄOMA	15 168 659,38	14 778 957,05
I	Peruspääoma	4 612 533,94	4 612 533,94
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä	10 166 423,11	9 495 361,06
V	Tilikauden ylijäämä	389 702,33	671 062,05
D	VIERAS PÄÄOMA	10 946 820,04	10 345 292,47
I	Pitkäaikainen	10 141 019,38	9 644 846,68
4.	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	5 253,96
8.	Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	724 955,48	724 855,48
9.	Muut velat	9 416 063,90	8 914 737,24
II	Lyhytaikainen	805 800,66	700 445,79
4.	Lainat julkisyhteisöiltä	5 253,96	5 256,00
7.	Ostovelat	367 555,87	344 213,61
8.	Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	156 081,11	104 556,01
9.	Muut velat	153 149,07	115 145,23
10.	Siirtovelat	123 760,65	131 274,94
VASTATTAVAA		26 115 479,42	25 124 249,52
Tunnusluvut			
OMAVARAISUUSASTE, %		58,08	58,82
SUHTEELLINEN VELKAANTUNEISUUS, %		261,44	246,18
KERTYNYT YLIJÄÄMÄ		10 556 125,44	10 166 423,11
LAINAKANTA 31.12.		5 253,96	10 509,96

TASE 31.12.2017, LAJEITTAIN

PYSYVÄT VASTAAVAT		Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		109 616,75	103 221,59
1211 Kiinteistöjen liittymismaksut		75 834,52	69 439,36
1212 Maa- ja vesialueet		33 782,23	33 782,23
Rakennukset		2 801 681,59	2 015 587,89
1221 Puhdistamorakennukset		1 248 775,70	235 394,92
1222 Muut tuotantorakennukset -vesitornit ja muut tuotantorakennukset		1 552 905,89	1 780 192,97
Kiinteät rakenteet ja laitteet		13 724 986,65	13 975 287,48
1231 Muut kiinteät rakenteet/laitteet		130 022,09	122 495,20
1232 Muut maa- ja vesirakenteet		0,68	0,68
1233 Pumppaamot		273 990,39	278 574,16
1234 Vesijohtoverkosto		3 647 119,21	3 832 963,03
1235 Viemäriverkosto		9 302 330,97	9 711 195,27
1236 Vesilaitoskoneet ja -laitteet		371 523,31	30 059,14
Koneet ja kalusto		41 497,75	68 707,15
1251 Muut koneet ja kalusteet		6 000,23	10 000,19
1252 Atk-laitteet ja kalusteet		1,19	1,19
1253 Muut kuljetusvälineet		35 496,16	58 705,60
1255 Kevyet koneet ja laitteet		0,17	0,17
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		2 384 671,65	2 606 637,46
1291 Keskeneräiset vesijohdot		664 848,95	350 619,17
1292 Keskeneräiset viemäriverkostot		706 324,48	1 472 913,33
1298 Muut keskeneräiset hankinnat		1 013 498,22	783 104,96
		19 062 454,39	18 769 441,57
Sijoitukset	Sijoitukset		
1389 Muut saamiset muilta		8 538,05	8 538,05
		8 538,05	8 538,05
PYSYVÄT VASTAAVAT		19 070 992,44	18 777 979,62

TASE LAJEITTAIN, VAIHTUVAT VASTAAVAT

VAIHTUVAT VASTAAVAT	Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
<u>Vaihto-omaisuus</u>		
Aineet ja tarvikkeet	50 909,35	49 529,98
1411 Asennusvarasto	37 637,75	37 356,83
1419 Muut aineet ja tarvikkeet	13 271,60	12 173,15
<u>Saamiset</u>		
Lyhytaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset myyntisaamiset	258 291,39	302 619,69
1614 LA käyttömaksusaamiset muilta	172 196,41	224 811,68
1615 LA liittymismaksusaamiset muilta	44 125,93	32 424,05
1617 LA muut myyntisaamiset muilta	41 969,05	45 383,96
Saamiset kunnalta	6 724 422,28	5 976 461,95
1655 LA myyntisaamiset Vihdin kunnalta	47 182,61	16 516,02
1671 Yhdystili	6 677 239,67	5 959 945,93
Lyhytaikaiset muut saamiset	4 272,46	9 936,28
1669 Muut la saamiset muilta	4 272,46	9 936,28
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	6 591,50	7 722,00
1688 Muut lyhytaikaiset siirtosaamiset muilta	6 591,50	7 722,00
Saamiset	6 993 577,63	6 296 739,92
 VAIHTUVAT VASTAAVAT	 7 044 486,98	 6 346 269,90
<u>VASTAAVAA</u>	<u>26 115 479,42</u>	<u>25 124 249,52</u>

TASE LAJEITTAIN, VASTATTAVAA

VASTATTAVAA	Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 612 533,94	4 612 533,94
2001 Peruspääoma	4 612 533,94	4 612 533,94
	0,00	0,00
2031 Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	10 166 423,11	9 495 361,06
2036 Tilikauden yli-/alijäämä	389 702,33	671 062,05
	15 168 659,38	14 778 957,05
PAKOLLISET VARAUKSET		
Pakolliset varaukset	0,00	0,00
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
	0,00	0,00
2124 PA lainat Kuntien eläkevak.laitokselta	0,00	5 253,96
PA muut velat	10 141 019,38	9 639 592,72
2168 PA Vesiliittymismaksut	2 858 129,18	2 701 897,48
2169 PA Viemäri liittymismaksut	6 557 934,72	6 212 839,76
2168 PA Vesiliittymismaksut kunnalta	217 854,68	217 754,68
2169 PA Viemäri liittymismaksut kunnalta	507 100,80	507 100,80
	10 141 019,38	9 644 846,68
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
	0,00	0,00
LA lainat kunnalta	0,00	0,00
LA ostovelat	523 636,98	448 769,62
2251 LA ostovelat tytäryhteisöille	0,00	0,00
2252 LA ostovelat kunnille ja kuntayhtymille	0,00	0,00
2252 LA ostovelat jäsenkuntayhtymille		
LA muut velat	153 149,07	115 145,23
2261 Sosiaaliturvamaksuvelat	535,58	1 017,74
2262 Ennakonpidätysvelat	10 952,98	9 637,80
2263 TT:n työeläkevakuutusmaksuvelat	3 389,09	5 078,58
2265 Ay jäsenmaksuvelat	465,24	417,86
2267 Alv-maksut	137 806,18	98 993,25
2277 LA muut velat Vihdin kunnalle	0,00	0,00
LA siirtovelat	123 760,65	131 274,94
2283 Tapaturmavakuutusvelat	0,00	0,00
2284 Taloudellisen tuen velat	236,32	233,97
2288 Tuntipalkkaisten lomapalkkajaksotus	68 596,22	74 749,49
2290 Erilliskorvausten jaksotus	0,00	179,92
2298 LA korkovelat muille	0,00	0,00
2299 Muut LA siirtovelat	3 701,30	13 291,11
2302 Muu la siirtovelat Vihdin kunnalle	0,00	0,00
	805 800,66	700 445,79
Vieras pääoma	10 946 820,04	10 345 292,47
VASTATTAVAA	26 115 479,42	25 124 249,52

RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2017		1.1. - 31.12.2016	
	Eur	Eur	Eur	Eur
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä	749 870,85		1 046 325,51	
Poistot ja arvonalentumiset	1 104 010,33		1 027 754,99	
Rahoitustuotot ja -kulut	-379 173,09		-375 263,46	
Satunnaiset erät	19 004,57		0,00	
Muut tulo-rahoituksen korjauserät	0,00	1 493 712,66	-6 612,90	1 692 204,14
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 397 023,15		-2 420 053,37	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-1 397 023,15	6 612,90	-2 413 440,47
Toiminnan ja investointien rahavirta		96 689,51		-721 236,33
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 256,00		-5 256,00	
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00		0,00	
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-5 256,00	0,00	-5 256,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 379,37		-4 399,58	
Saamisten muilta muutos	51 122,62		516 877,52	
Saamisten kunnalta muutos	-747 960,33		-81 537,84	
Palautuskelpoisten liittymismaksujen muutos	501 326,66		500 825,23	
Palautuskelpoisten liitt.maksujen kunnalta muutos	100,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	51 525,10		-260 858,22	
Korottomien velkojen muutos	53 831,81	-91 433,51	55 585,22	726 492,33
Rahoituksen rahavirta		-96 689,51		721 236,33
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

Rahoituslaskelman tunnusluvut

INVESTOINTIEN TULORAAHOITUS, %	105,56	70,39
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA JA SEN KERTYMÄ VIIDELTA VUODELTA, €	-112 354,83	16 959,78
LAINANHOITOKATE	280,58	319,78
KASSAN RIITTÄVYYS, (PV)	0	0
Jos kassan riittävydessä esitettäisiin yhdytilin saldo, olisi kassan riittävyys 590 päivää (v .2017).		
Jos kassan riittävydessä esitettäisiin yhdytilin saldo, olisi kassan riittävyys 440 päivää (v .2016).		
QUICK RATIO	8,68	8,99
CURRENT RATIO	8,74	9,06

HULEVEDET

TULOSLASKELMA (HULEVEDET)

Hulevesien eriyttämisessä vesihuoltolaitoksen muusta toiminnasta on käytetty laskennallista 5 %:n osuutta vesihuoltolaitoksen kokonaismenoista/tuloista.

	1.1.-31.12.2017	Toteutunut €	1.1.-31.12.2016	Toteutunut €
Liikevaihto		209 353,19		209 789,97
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		330,65
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-32 952,91		-31 306,14	
Palvelujen ostot	-48 991,06	-81 943,97	-41 903,81	-73 209,95
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-23 688,46		-22 598,59	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 776,68		-4 535,27	
Muut henkilösivukulut	-1 811,64	-30 276,78	-2 170,21	-29 304,07
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-55 200,52		-51 116,26	
Arvonalentumiset	0,00	-55 200,52	-271,49	-51 387,75
Liiketoiminnan muut kulut		-4 438,37		-3 902,58
Liikelylijäämä		37 493,55		52 316,27
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot kunnalta	394,91		492,20	
Muut rahoitustuotot	370,60		400,72	
Muille maksetut korkokulut	-74,16		-6,09	
Muut rahoituskulut	-19 650,00	-18 958,65	-19 650,00	-18 763,17
Ylijäämä ennen satunn. eriä		18 534,90		33 553,10
Satunnaiset tuotot		950,23		0,00
Ylijäämä ennen varauksia		19 485,13		33 553,10
Tilikauden ylijäämä		19 485,13		33 553,10

TASE VASTAAVAA, HULEVEDET

VASTAAVAA		Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	953 549,62	938 898,98
II	Aineelliset hyödykkeet	953 122,72	938 472,08
	1. Maa- ja vesialueet	5 480,84	5 161,08
	2. Rakennukset	140 084,08	100 779,40
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	686 249,33	698 764,37
	4. Koneet ja kalusto	2 074,89	3 435,36
	6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	119 233,58	130 331,87
III	Sijoitukset	426,90	426,90
	4. Muut saamiset	426,90	426,90
B	VAIHTUVAT VASTAAVAT	352 224,35	317 313,50
I	Vaihto-omaisuus	2 545,47	2 476,50
	1. Aineet ja tarvikkeet	2 545,47	2 476,50
II	Saamiset	349 678,88	314 837,00
	Lyhytaikaiset saamiset	349 678,88	314 837,00
	1. Myyntisaamiset	12 914,57	15 130,99
	3. Saamiset kunnalta	336 221,11	298 823,10
	4. Muut saamiset	213,62	496,81
	5. Siirtosaamiset	329,58	386,10
VASTAAVAA		1 305 773,97	1 256 212,48

TASE VASTATTAVAA, HULEVEDET

VASTATTAVAA		Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
A	OMA PÄÄOMA	758 432,97	738 947,85
I	Peruspääoma	230 626,70	230 626,70
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä	508 321,15	474 768,05
V	Tilikauden ylijäämä	19 485,12	33 553,10
D	VIERAS PÄÄOMA	547 341,00	517 264,63
I	Pitkäaikainen	507 050,97	482 242,34
4.	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	262,70
8.	Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	36 247,77	36 242,77
9.	Muut velat	470 803,20	445 736,87
II	Lyhytaikainen	40 290,03	35 022,29
4.	Lainat julkisyhteisöiltä	262,70	262,80
7.	Ostovelat	18 377,79	17 210,68
8.	Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	7 804,06	5 227,80
9.	Muut velat	7 657,45	5 757,26
10.	Siirtovelat	6 188,03	6 563,75
VASTATTAVAA		1 305 773,97	1 256 212,48

RAHOITUSLASKELMA, HULEVEDET

	1.1. - 31.12.2017		1.1. - 31.12.2016	
	Eur	Eur	Eur	Eur
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä	37 493,54		52 316,28	
Poistot ja arvonalentumiset	55 200,52		51 387,75	
Rahoitustuotot ja -kulut	-18 958,65		-18 763,17	
Saunnaiset erät	950,23			
Muut tulorahoituksen korjaukset	0,00	74 685,64	-330,65	84 610,21
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-69 851,16		-121 002,68	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-69 851,16	330,65	-120 672,03
Toiminnan ja investointien rahavirta		4 834,48		-36 061,82
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-262,80		-262,80	
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00		0,00	
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-262,80	0,00	-262,80
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-68,97		-219,98	
Saamisten muilta muutos	2 556,13		-4 076,89	
Saamisten kunnalta muutos	-37 398,02		25 843,88	
Palautuskelpoisten liittymismaksujen muutos	25 066,33		25 041,26	
Palautuskelpoisten liitt.maksujen kunnalta muutos	5,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	2 576,26		-13 042,91	
Korottomien velkojen muutos	2 691,59	-4 571,68	2 779,26	36 324,62
Rahoituksen rahavirta		-4 834,48		36 061,82
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

INVESTOINNIT 2017

	Käytetty €
Kalkkimäenkujan vh	338,43
Palojärvi työpaikka-alueen vh	13 971,81
Maaniitunlahden vh	486 107,61
Pajuniityn vh	167 912,15
Helminharjun vh	12 030,00
Tuusantien sv	41 782,69
Nummelan keskustan vh	5 147,50
Kukkoinharjun yhdysvesijohto	47 622,03
Nummelanharjun paineenkorotuksen san.	11 232,93
Venlantien, Nummensyrjän ja Notkotien sujutus	86 763,00
Nummelan puhdistamon saneeraus	336 561,66
Mäyräntien jv-pumppaamon saneeraus	9 700,00
Hiidenranta 1 jv-pumppaamon saneeraus	26 300,00
Nummelan puhdistamon öljysäiliö	950,00
Aquarex kaukovalvonta II	20 212,71
Luontolan varavoima	41 016,67
Typen säätö/fosforianal. instrumentit	59 251,80
Pumppaamot kaukovalvonta saneeraus	23 727,00
Investointimenot yhteensä	1 390 627,99
Avustukset investointeihin	0,00
Investoinnit	1 390 627,99
Sijoitukset, kiinteistöjen liittymismaksut	6 395,16
Investoinnit ja liittymismaksut yhteensä	1 397 023,15
Talousarvio	1 845 000,00
Lisämääräraha	0,00
Ero talousarvioon	447 976,85

TULOSLASKELMAT, LIITETIEDOT

	Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
LIKEVAIHTO		
Perusmaksut	583 227,79	561 366,02
Vesitulot	1 093 017,85	1 099 305,14
Jätevesitulot	2 315 494,94	2 290 629,44
Kuljetustulot	281,00	621,00
Muut myyntitulot	195 042,21	243 877,75
Liikevaihto yhteensä	4 187 063,79	4 195 799,35
Liiketoiminnan muut tuotot *)	0,00	6 612,90
*) Huoltoauton SBZ-660 myynti		
PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY		
Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
Muiden palvelujen ostot	979 821,27	838 076,20
Palvelujen ostot yhteensä	979 821,27	838 076,20
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot/huoltoauto	0,00	6 612,90
Luovutusvoitot yhteensä	0,00	6 612,90
PALKAT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	473 769,29	451 971,77
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	95 533,63	90 705,41
Muut henkilösivukulut	36 232,87	43 404,14
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	0,00	0,00
Tuloslaskelman mukaan yhteensä	605 535,79	586 081,32
RAHOITUSKULUT KONSERNIYHTEISÖILLE		
Peruspääoman korko Vihdin kunnalle	393 000,00	393 000,00
Lainakorot Vihdin kunnalle	0,00	0,00
Yhdystilin korot Vihdin kunnalle	0,00	0,00
	393 000,00	393 000,00
RAHOITUSTUOTOT KONSERNIYHTEISÖILTÄ		
Yhdystilin korot Vihdin kunnalta	7 898,25	9 843,97
	7 898,25	9 843,97

TASEEN LIITETIEDOT

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Pysyvien vastaavien arvostamisessa noudatetaan voimassa olevaa kunnanvaltuuston 10.12.2012 § 73 vahvistamaa poistosuunnitelmaa. Poistosuunnitelmaa on päivitetty 1.1.2017 alkaen koskien osallistumista toisen yhteisön tie- tai ratahankkeisiin (Kv 11.9.2017 § 62).

Vihdin Vesihuoltolaitoksella ei ole edellä mainittuja tie- tai ratahankkeita, joten poistosuunnitelman päivityksellä ei ole vaikutusta liikelaitoksen poistoihin.

Ennen vuotta 2013 hankittujen pysyvien vastaavien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston 9.6.2003 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

	Vuosi 2017 €	Vuosi 2016 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma 1.1.	4 612 533,94	4 612 533,94
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	<u>4 612 533,94</u>	<u>4 612 533,94</u>
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	10 166 423,11	9 495 361,06
Liittymismaksurahaston siirto	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	<u>10 166 423,11</u>	<u>9 495 361,06</u>
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	389 702,33	671 062,05
Oma pääoma yhteensä	<u>15 168 659,38</u>	<u>14 778 957,05</u>

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai keskihinnan määräisenä.

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

	2017	2016
Virka- ja työsuhteita yhteensä	13	13
Yleishallinto	4	3
Nummelan puhdistamo	3	3
KK puhdistamo	1	2
Verkosto, vedenottamot, pumppaamot	5	5

MYyntIVOITOT JA -TAPPIOT 2017, LIITETIETO

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	2017	2016
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot/huoltoauto	0,00	6 612,90
Luovutusvoitot yhteensä	0,00	6 612,90
Luovutustappiot yhteensä	0,00	0,00

LIITETIETOERITTELY SIIRTOVELKOKIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

LIITETIETOERITTELY SIIRTOVELKOKIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Lomapalkkajaksotukset	111 367,82	103 321,96
Vesi- ja jätevesimaksuennakot	3 701,30	13 291,11
Eläkevakuutusvelat	8 455,21	12 911,12
Muut menojäämät	236,32	1 750,75
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	123 760,65	131 274,94
Siirtovelat yhteensä	123 760,65	131 274,94

KILPAILUTUKSET JA INTRESSITAHOT

KILPAILUTUKSET

Vihdin Vesi kilpailutti vuonna 2015 lietteenkäsittelyn, josta valittiin markkinaoikeuteen. Markkinaoikeuden päätös saatiin joulukuussa 2016, päätöksessä kumottiin Vihdin Veden johtokunnan tekemä hankintapäätös. Vihdin Veteen ei kohdistunut taloudellisia vaateita.

Lietteen käsittely kilpailutettiin uudestaan 2017 ja hankintapäätöksestä ei valitettu.

INTRESSITAHOT

Vihdin vedellä ei ole intressitahojen kanssa toteutettuja toimia, joissa oltaisiin poikettu tavanomaisista ehdoista.

2017 tehtiin kaksi poikkeusta tavanomaisista ehdoista. Poikkeukset koskivat Nummelan harjun hiihtomajaa sekä Otalammen kyläyhdistyksen saunaa, jotka kummatkin saivat liittymämaksusta alennusta yleishyödyllisyyden perusteella. Kummankin katsottiin olevan kuntalaisia palvelevaa toimintaa ja kummatkin ovat voittoa tavoittelematonta yhdistystoimintaa.

PYSYVÄT VASTAAVAT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET 31.12.2017

PYSYVÄT VASTAAVAT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET 31.12.2017

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					Sijoitukset		Kaikki yht.
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkäva menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakente ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskener. hankinnat	Yhteensä	Sijoitukset	
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	103 221,59	8 247 819,38	26 785 453,35	367 729,00	2 606 637,46	38 110 860,78	8 538,05	38 119 398,83
Hankintameno lisäykset	0,00	0,00	0,00	6 395,16	1 098 289,44	514 304,36	0,00	1 390 627,99	3 009 616,95	0,00	3 009 616,95
Hankintameno vähennyk.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 612 593,80	-1 612 593,80	0,00	-1 612 593,80
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	109 616,75	9 346 108,82	27 299 757,71	367 729,00	2 384 671,65	39 507 883,93	8 538,05	39 516 421,98
Avustukset 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avustusten lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avustusten vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avustukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertynyt sumupoisto 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	6 232 231,49	12 810 165,87	299 021,85	0,00	19 341 419,21	0,00	19 341 419,21
Luov.kert.sumupoisto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sumupoisto	0,00	0,00	0,00	0,00	312 195,74	764 605,19	27 209,40	0,00	1 104 010,33	0,00	1 104 010,33
Kert. sumupoisto 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	6 544 427,23	13 574 771,06	326 231,25	0,00	20 445 429,54	0,00	20 445 429,54
Kirjanpitoarvo	0,00	0,00	0,00	109 616,75	2 801 681,59	13 724 986,65	41 497,75	2 384 671,65	19 062 454,39	8 538,05	19 070 992,44
Kertynyt poistoero 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tuloutus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
P.eron poiskirj.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Epäsuora tulout	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden aikaiset pienhankinnat			0,00						0,00		0,00
58 175,69			0,00						0,00		0,00
Arvonalent. käyttöom.			0,00						0,00		0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton osa			0,00						0,00		19 070 992,44

POISTOSUUNNITELMA

POISTOSUUNNITELMA

KÄYTTÖOMAISUUDEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

AINEETTOMAT	HYÖDYKKEET	poistoaika (a)	poistotapa	Kilan kuntajaosto (a)
Aineettomat oikeudet		5	Tasapoisto	5-20
Muut pitkävaikutteiset menot				
	Tutkimus- ja kehittämismenot	2	Tasapoisto	2-5
	Perustamis- ja järjestely menot	2	Tasapoisto	2-5
	ATK ohjelmistot	2	Tasapoisto	2-5
	Vuokrahuoneistojen perusparantamismenot	2	Tasapoisto	2-5
	Aluepelastuslaitoksen kalustehankinnat	2	Tasapoisto	2-5
	Valtion toiminnot (yhteishankkeet)	2	Tasapoisto	2-5
	Muut pitkävaikutteiset menot	2	Tasapoisto	2-5

AINEELLISET	HYÖDYKKEET	poistoaika	poistotapa	Kilan kuntajaosto
Maa ja vesialueet			ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat				
	Hallinto – ja laitosrakennukset	20	Tasapoisto	20-50
	Siirtokelpoinen hallinto- ja laitosrakennus	10	Tasapoisto	10-20
	Tehdas- ja tuotantorakennus	20	Tasapoisto	2030
	Taloussrakennukset	10	Tasapoisto	10-20
	Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto	20-30
	Asuinrakennukset	30	Tasapoisto	30-50
Kiinteät rakenteet ja laitteet			Tasapoisto	
	Kadut ja tiet	15	Tasapoisto	15-20
	Tievalaistus	15	Tasapoisto	15-20
	Torit ja pysäköintialueet	20	Tasapoisto	15-20
	Puistot ja leikkikentät	15	Tasapoisto	15-20
	Sillat	10	Tasapoisto	10-30

POISTOSUUNNITELMA

	Matonpesupaikat ja venerannat	10	Tasapoisto	10-30
	Liikuntapaikat	15	Tasapoisto	15-30
	Muut maa ja vesirakenteet	15	Tasapoisto	15-30
	Vedenjakeluverkosto	30	Tasapoisto	30-40
	Viemäriverkostot	30	Tasapoisto	30-40
	Vesilaitosten laitoskoneet ja laitteet	10	Tasapoisto	10-20
	Kiinteät nosto ja siirtolaitteet	15	Tasapoisto	15-20
	Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto	10-15

KÄYTTÖMAISUUDEN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

AINEELLISET	HYÖDYKKEET	poistoaika	poistotapa	Kilan kuntajaosto
Koneet ja kalusto				
	Muut kuljetusvälineet esim. henkilöauto, pakettiautot	4	Tasapoisto	4-7
	Muut liikkuvat kuljetusvälineet esim. traktori	5	Tasapoisto	5-10
	Raskaat koneet esim kuorma-auto, tiekarhu	10	Tasapoisto	10-15
	Kevyet koneet esim. nosturit, vaihtolavat	5	Tasapoisto	5-10
	Hammashoidonlaitteet	5	Tasapoisto	5-15
	Röntgenlaitteet	5	Tasapoisto	5-15
	Laboratorionlaitteet	5	Tasapoisto	5-15
	ATK laitteet ja kalusto	3		3-5
	Muut laitteet ja kalusto mm. irtaimisto	3		3-5
Muut aineelliset hyödykkeet				
	luonnonvarat		substanssipoisto	
	arvo ja taide-esineet		ei poistoa	
keskeneräiset hankinnat			ei poistoa	
osakkeet ja osuudet			ei poisto	

Ennen vuotta 2013 hankittujen pysyvien vastaavien osalta on noudatettu kunnanvaltuuston 9.6.2003 hyväksymiä poistoaikoja.

- Hallinto- ja laitosrakennukset, poistoaika 30 vuotta
- Vedenjakeluverkosto, poistoaika 35 vuotta
- Viemäriverkosto, poistoaika 35 vuotta
- Vesilaitoksen laitoskoneet ja laitteet, poistoaika 15 vuotta
- Muut kuljetusvälineet esim. pakettiautot, poistoaika 7 vuotta

ALLEKIRJOITUKSET

ALLEKIRJOITUKSET

7.3.2018

Mike von Wehrt
puheenjohtaja

Kai Viherkanto
varapuheenjohtaja

Liisa Ikonen
jäsen

Jukka Koivunen
jäsen

Tiina Kontio
jäsen

Tapio Lankinen
jäsen

Kati Helanto
varajäsen

Markku Pietilä
jäsen

Päivi Ruostesaari-Solja
jäsen

Saario Pasi
KH edustaja

Kari Setälä
Tekninen johtaja

Santeri Saarikko
Vesilaitoksen johtaja

V/HTA